

Barbara Mark
i
Trudy Griswold

INFO :

U knjizi *Nebo i svijet iza njega*, Barbara Mark i Trudy Griswold, posrednice za komunikaciju s anđelima, poučavaju vas komunicirati s voljenima koji su napustili ovaj svijet. Autorice tumače postupak pomoću kojega ćete učiti iz života i onostranih iskustava vaših voljenih te komunicirati s njima. Zajedno su skupile mnogo dirljivih priča u kojima ćete otkriti kako svoje voljene pozivati u vlastiti život i nakon što napuste ovaj svijet.

Barbarini i Trudyni anđeli otkrili su pet čimbenika potrebnih za dovršenje slagalice prelaska duše na drugi svijet, a ti čimbenici otkriveni su i vama:

- Svrha dijela knjige pod naslovom **Skrbnik** jest poučiti vas slušanju, važnosti poštovanja želja umirućega te stvaranju sjećanja zbog kojih će voljena osoba ostati živa u vašem srcu.
- Dio knjige pod naslovom **Umirući** donosi tumačenje prelaska na drugi svijet, uzroke strahova vezanih za prelazak te nekoliko priča o ljudima koji su se suočili sa smrću - nekih koji su ostali i drugih koji su prešli na drugi svijet.
- **Preminula duša** poučava vas kako ćete postati svjesni energetskih silnica koje posjeduju preminuli, kako komunicirati s njima te kako vam oni nastavljaju pomagati.
- Dio pod naslovom **Veza** otkriva kako komunicirati s preminulim voljenim osobama.
- **Anđeli** odgovaraju na mnoga pitanja vezana za prelazak, iskustva nadomak smrti, smrti u nezgodama i samoubojstva te nude praktične savjete o tome kako ćete im se obratiti za pomoć pri suočavanju s umiranjem.

NEBO I SVIJET IZA NJEGA

Razgovori s dušama na stazi povratka

Naslov izvornika:

HEAVEN AND BEYOND, Conversations with Souls in Transition, by Barbara Mark and Trudy Griswold

Copyright © 2001, Barbara Mark and Trudy Griswold
All rights reserved. This book or parts thereof, may not be reproduced in any form without written permission from the publisher; exceptions are made for brief excerpts use in published reviews.

Digital Copyright © 2005. AnotherOneBitesTheDust

Barbara Mark i Trudy Griswold
autorice knjige *Pripovijesti anđela*

Ovu knjigu sa zahvalnošću posvećujemo
Bobu Griswoldu, istinski duhovnom čovjeku
Hvala ti za vjernu, velikodušnu
i pouzdanu potporu!

Početak

Kako je nastala knjiga Nebo i svijet iza njega

Vaša prva knjiga proizašla je iz vaših iskustava.

Druga knjiga proizašla je iz vaših spoznaja.

Vašu treću knjigu napisali su ljudi.

Ovo je Naša knjiga.

...Anđeli

Mi smo sestre i odrasle smo u malenom gradiću u Iowi. Živjele smo prilično običnim životima kada je odjednom sve postalo neobično.

Godine 1991., u razmaku od tri tjedna, iz dubokog sna probudili su nas anđeli i uputili nas da s njima komuniciramo pismenim putem. Od toga smo trenutka svoje živote posvetile poučavanju drugih pismenoj komunikaciji s anđelima. Poučavamo ono čemu su anđeli poučili nas. Oni nas vode pri pisanju i izvršavanju njihovih božanskih naputaka. Njihove su poruke Božji dar anđelima, nama i na posljetku vama.

Godine 1995. objavljena je naša prva knjiga *Anđeoski govor: Kako razgovarati sa svojim anđelima*. Naša su učenja tako po prvi put bila pretočena u pisani oblik. Naša druga knjiga *Anđeoski molitvenik i priručnik za iscjeljivanje* poučila je čitatelje kako surađivati s anđelima. U svojoj trećoj knjizi pod naslovom *Pripovijesti anđela* objavile smo neke od stotina istinitih priča o susretima s anđelima.

Osvrćući se na svoju spisateljsku karijeru, uviđamo da su anđeli, čim bismo dovršile neku od svojih knjiga, započeli s nama raditi na sljedećoj knjizi, iako tada toga nismo bile svjesne. Po završetku knjige *Anđeoski molitvenik i priručnik za iscjeljivanje*, opazile smo da završne priče i poruke te knjige govore o radosti povratka Bogu. Otkrile smo da povratak duhu i nije tako loš; **izazov je zapravo živjeti na Zemlji**. Počele smo uviđati da je »prelazak«, ili povratak duhu tek nastavak prirodnoga tijeka života te da nije ništa važniji niti gori od rođenja. Moglo bi se zapravo reći da je isti - rođenje u suprotnom smjeru!

Tijekom toga razdoblja Trudyna najbolja prijateljica Chris umrla je svjesna anđeoske prisutnosti. Frank, Barbarin blizak prijatelj, tijekom njihovog je posljednjeg posjeta neprestano pitao: »Kada ću ja poći? Kada ću ja poći?« U oba slučaja, njihovi posljednji dani nisu bili ispunjeni strahom, već spokojem i iščekivanjem konačnog oslobađanja od životnih tereta.

Kada su nam anđeli rekli da će tema naše sljedeće knjige biti umiranje, bile smo prilično iznenađene. Rekli su: *Tema vaše sljedeće knjige bit će prolazak duše kroz proces umiranja i istinska suština tog doživljaja*'.

Upitale smo ih: »Kako ispravno započeti knjigu o prelasku duše? To je za nas nova tema.«

Anđeli su odgovorili: *Životom, dakako, djeco. ŽIVOT je dar koji vam je Bog dao i koji ćete mu »smrću« vratiti. Zbog toga smrt nazivamo prelaskom. Ovu knjigu upućujemo živima kako bi bolje shvatili važnost prelaska koji će svi na poslijetku iskusiti. Nešto tako važno kao prelazak niipošto nije slučajno. Bog, anđeli, umirući, živeći i preminuli okupljaju se da bi osigurali uspjeh i ljepotu sigurnog povratka na duhovnu razinu.*

Većina nas odgajana je u uvjerenju da je smrt kraj, završni čin tjelesnog života. U knjizi Nebo i iza njega otkrit

Riječi anđela u cijeloj će knjizi biti ispisane kurzivom.

ćete da smrt ne postoji, već da postoji samo prelazak iz tjelesnog života kakav poznajemo. To je prelazak na novu razinu ili oblik života. Zato u ovoj knjizi o smrti govorimo kao o prelasku. Ne kao o svršetku ili posljednjem poglavlju, već kao o početku.

Nijedna od nas nije imala mnogo iskustva sa smrću, odnosno procesom prelaska. Smrtima naših roditelja najviše se bavila naša sestra Jackie. Tata je naglo umro u snu. Majka je bolovala od neizlječive bolesti koja je trajala mjesecima prije no što ju je svladala. Budući da je Jackie živjela u našem rodnom gradu, bila je njihov prvi skrbnik. Jackie je sve doživljavala izravno, a mi na daljinu. Svima nam je bilo teško bez obzira na to gdje smo se nalazile jer nismo mogle pojmiti što se zapravo događa. Znale smo samo da je naš otac preminuo i bile smo shrvane jer se od njega nismo oprostile. Dok je mama umirala, bile smo shrvane jer nismo znale kako se oprostiti.

Nijedna od nas nije bila posve sigurna što nam valja činiti dok je duša u prijelaznom razdoblju. Svaka se od nas na svoj način nosila s procesom gubljenja roditelja. S ocem nije bilo tog procesa jer je umro iznenada. Naša se tuga rodila iz saznanja da je tata mrtav. S majkom, čiji je proces umiranja trajao više od godinu dana, bio je to dug niz opraštanja. Naš način mirenja s njezinom smrću bio je duboko osoban te je zapravo predstavljao školu suočavanja sa zastrašujućim događajima koji mijenjaju život.

Svaka se od nas trudila kako je najbolje mogla. Učestalim odlascima u Iowu i svakodnevnim telefonskim razgovorima nastojale smo pomoći majci i Jackie te se istodobno brinuti za svoje dužnosti u Wyomingu i Connecticutu. Uvidjele smo da u vrijeme sumnje, izgubljenosti i zabrinutosti ne postoji pogrešan i ispravan način međusobnog podupiranja i skrbi. Otkrile smo i da se svaka od nas, iako smo se na različite načine suočavale

s tom situacijom, može na svoj način s ljubavlju posvetiti opraštanju i skrbi za majku tijekom njezinih posljednjih dana.

To su bila naša jedina bliska iskustva sa smrću pa nas je zbog toga veoma zanimalo kako ćemo uspjeti napisati knjigu o temi o kojoj nismo znale previše. Anđeli su nas, kao i uvijek, vodili. Rekli su:

Od današnjeg dana počete tražiti iskustva od onih koji su izgubili svoje voljene. Već poznajete mnogo ljudi koji su izgubili djecu, supružnike, roditelje, prijatelje i kućne ljubimce. Te će priče biti temelj vaše knjige. Razgovarat ćete s mnogima i čuti bezbrojne priče o utjesi i učenju - priče kojima ćete drugima olakšati tugu.

Na svakom svojem seminaru pozvale bismo naše učenike da s nama podijele svoja iskustva o umiranju. Zamolile smo ih da nam pišu o stvarnim susretima s preminulim članovima obitelji i prijateljima od kojih su mnoga objavljena u ovoj knjizi. Bile smo zapanjene količinom primljenih pisama, e-mail poruka i telefonskih poziva. Činilo nam se kao da nam svi žele povjeriti svoje iskustvo. Očekivale smo da će te priče biti tužne te da sastavljamo sažetak bolnih i teških životnih iskustava. No, umjesto toga čule smo najljepše i najintimnije priče koje su nas nadahnule i ohrabrile.

Zatim su nam anđeli dali upute da bi nam pomogli sastaviti sve to i zaokružiti svoju viziju knjige *Nebo i svijet iza njega*. Rekli su nam:

Ovu ćete knjigu pisati iz četiri različita stajališta: Razgovarat ćete sa skrbnicima i onima koji su pomagali pri umiranju. Razgovarat ćete s umirućima. Pojavit će se i preminuli sa svojim utješnim riječima, iskustvima i poukama. Tada ćemo, kao što ste poučavale na svojim tečajevima, komunicirati i s našeg anđeoskog stajališta.

Naši su nam anđeli rekli da je naša zadaća poučiti ostale da mogu »pozvati« svoje preminule prijatelje i rođake te da s njima mogu komunicirati i pismenim putem.

Bile smo zapanjene! Godinama smo poučavale način komunikacije s božanskim izvorima poput anđela i duhovnih vodiča, no nikada nam nije palo na pamet da istu tehniku upotrijebimo i za komuniciranje s preminulim rođacima. Kada bi nam se preminuli s vremena na vrijeme javljali svojim porukama, oni su bili ti koji su započinjali komunikaciju. A mogle smo ih pozvati. Sjele smo i pokušale. I uspjele!

Slijedi prva poruka koju smo primile od oca preminulog 1971. godine, koji je bio jedan od prvih članova udruge Anonimnih alkoholičara. Napisale smo: »Tata, jesi li tu?«

On je odgovorio: »Zdravo, Barbara i Trudy. Da, ovdje je vaš tata. Gledam kako marljivo radite i oduševljen sam jer ste postale divne žene.

Reći ću vam kako sam umro. Noću sam napuštao svoje tijelo mnogo prije no što sam uistinu 'umro'. Imao sam strahovite glavobolje i u svojem se tijelu nisam osjećao dobro. Noću bih lutao i posjećivao majku i oca, strica Dicka i svoje stare prijatelje koji su već bili 'mrtvi'. Jedne se noći jednostavno nisam vratio. Moje je fizičko tijelo slabjelo, a moj je posao bio dovršen pa sam jednostavno odlučio ostati s njima. Vaša je majka tamo još morala naučiti nešto bez mene, pa je sve ispalo kako treba. Ja uistinu više nisam imao nikakvog posla.

Kad netko neočekivano umre, ljudi kažu: 'Oh, bio je tako mlad' ili 'Bio je tako dobar čovjek (ili žena) i toliko ma je još mogao pomoći'. No, istina je, drage moje kćeri, da ja više nisam imao što učiniti, jer da jesam, učinio bih to. To je poput prazne kutije žitnih pahuljica. Mogli bismo reći: 'Oh, nema ih više. Kada bi ih bilo još, toliki bi gladni ljudi mogli biti nahranjeni'. No, istina je da su iz ove kutije sve žitne pahuljice bile pojedene. Nije ih više bilo ni za koga. Potrebite i gladni jednostavno će morati pronaći drugu kutiju iz koje će se nahraniti. Moja je kutija bila prazna.

Ne javljam vam se baš često. Imam puno posla. I ovdje pomažem ljudima, baš kao što sam im pomagao i za života. Mnogo je mladih ljudi koji pretjeruju s konzumiranjem droga i alkohola. Ja im pomažem pronaći bolji život na Zemlji. To je ono što sam za života najviše volio raditi i ovdje je to moj omiljeni zadatak. Mnogo je više mladih pijanica kojima je potrebna pomoć no što je starih pijanica koje će im jednog dana pomagati. No, to funkcionira i Bog nam šalje ono što nam je potrebno kada to zatražimo. Da, čak i mi moramo 'tražiti'.

Nastavite s time što činite. Dopirete do mnogo ljudi. A svakog vam dana dolazi sve više onih koji žele saznati koliko ih Bog voli. Ja vas volim, moje dame. (Više vas ne mogu zvati 'djevojčicama'.) Tata«

Kada smo počele razvrstavati primljene priče, anđeli su nam rekli da knjigu podijelimo na pet dijelova:

Skrbnik: dio koji pruža savjete obiteljima i prijateljima pri pomaganju umirućemu.

Umirući: dio koji pomaže onima koji se pripremaju za prelazak.

Onostrano: dio u kojemu ćete razmatrati načine prepoznavanja prisutnosti voljene osobe nakon njezine smrti.

Veza: dio koji će vas poučiti komunikaciji s preminulim voljenim osobama.

Andeosko stajalište: dio u kojemu ćete otkriti da život nikada ne završava.

Radeći na ovoj knjizi, iz anđeoskih uputa i priča koje smo dobili od drugih ljudi, stekle smo neprocjenjivo vrijedne spoznaje. Otkrile smo da su susreti s umirućima, kao i s onima koji su već preminuli, darovi koji izazivaju iscjeljenje i preobrazbu. Otkrile smo da iscjeljenje doživljava onaj koji sjedne s umirućim. Otkrile smo da je ljubav tijekom toga razdoblja energija koja podržava svakoga.

Također smo spoznale da je, osim držanja za ruku i tjelesne prisutnosti, još mnogo toga što možemo učiniti da bismo pomogli umirućemu. Naučile smo da priprema za prelazak može biti ugodna i korisna - i za umirućega, i za one koji ostaju. Obiteljske veze i povijest ne moraju nestati sa smrću. Otkrile smo mnoge načine bilježenja važnih podataka za buduće naraštaje.

Također smo otkrile da na drugom svijetu vlada mir kakav ovdje ne možete pronaći. Spoznale smo da ljudi nakon smrti postaju samo ljubav, potpuno ljubav. A ako su na ovom svijetu ostavili nedovršen posao, možda će se obratiti voljenima radi iscjeljenja i obavljanja toga nedovršenog posla. Ta komunikacija može biti ostvarena u bezbroj različitih oblika.

Voljene nam osobe s drugog svijeta šalju mnogo poruka. Mnoge priče koje smo primile odnose se na roditelje, supružnike, ljubavnike, djecu i prijatelje koji su se vratili da bi nam rekli da su dobro i da ih ne oplakuje. Rekli su da nisu mrtvi! Rekli su da su i dalje s nama!

Poruka ove knjige nije vezana samo za ono što se događa kada preminu naši prijatelji i osobe koje volimo, već i za uspostavljanje odnosa s njima *nakon* njihove smrti. U tome, kao i na svim drugim područjima našeg života, pomoći će nam anđeli koji će nam pružati potporu i voditi nas dok komuniciramo s voljenom osobom koja je već prešla na drugi svijet.

Sve su priče u ovoj knjizi istinite i u njima ćete otkriti da su preminuli dostupni i čekaju svoju priliku da razgovaraju s nama. U četvrtom dijelu ove knjige pod naslovom *Veza* naučit ćete razgovarati s njima. Četiri temeljne pouke - pitaj, vjeruj, pusti i zahvali - poučit će vas uspostavljanju pismene komunikacije ne samo s duhovnim pomagačima, vodičima i anđelima, već i s preminulim voljenim osobama.

Ovu vam knjigu daruju preminuli, odnosno, oni koji prebivaju na drugom svijetu. Njihov je život na ovoj razini

možda završen, no, njihovo se postojanje nastavlja u boljem i sretnijem svijetu u kojemu je sve ljubav i u kojemu vladaju mir i radost nepojmljivi čovjekovu umu. Čitajući ovu knjigu, spoznat ćete da život ne završava. Otkrit ćete da postoji nebo - i svijet iza njega.

PORUKA ANĐELA: *Vrijeme je za ovu knjigu. Mnogi prelaze na drugi svijet. Otkrit ćete da je odluku o vremenu tjelesne smrti donio najviši dio duše u skladu s Božjim planom i uz njegovo dopuštenje. Spoznat ćete da se pouke nastavljaju i nakon tjelesne smrti. Naučit ćete prepoznati prisutnost voljenih osoba. Mi ćemo odgovoriti na mnoga pitanja. Život je dobar, baš kao i smrt, jer to je isto. Vidjet ćete.*

Prvi dio

Skrbnik: Kako pomoći

*S vama smo tijekom tog razdoblja.
Ne zaboravite da naša krila obavijaju i vas.
... anđeli*

Nitko ne umire sam. Umirući uvijek prima potporu, bez obzira na to pružaju li mu pomoć i utjehu ljudski pomagači, ili se oko njega okupljaju duhovna bića koja će mu pomoći pri prelasku. Na ovoj strani života, skrbnik, većinom član obitelji, igra važnu ulogu brinući se za zadovoljavanje mentalnih i tjelesnih potreba umirućega, To nije lak zadatak. Da biste bili uz nekoga tko polazi na konačno putovanje, potrebna je predanost i mnogo ljubavi.

Brzi prelazak može biti strahovit šok praćen osjećajem bespomoćnosti. Dulji prelazak skrbnicima pruža mogućnost da pokažu svoju ljubav i oprostite se. U poglavljima prvog dijela knjige obraćamo se ponajviše onima koji pomažu umirućemu. Ove stranice posvećujemo onima koji preuzimaju ulogu svakodnevne njegovateljice, kuharice, savjetnika i prijatelja, Žlimo vam pomoći tako što ćemo vaša nastojanja poduprijeti zamisliva o svemu onome važnom i korisnom što možete učiniti, ali i pričama ostalih koji su bili u vašoj situaciji. Vi ste onaj koji mora sve držati na okupu. Na ovim ćete stranicama pronaći pomoć koja vam je potrebna.

prvo poglavlje

Pružanje ljubavi

Kada umiru i potpuno se prepuste tom procesu, ljudi zrače osobitim sjajem. Oni se nalaze u posebnom stanju svijesti i mnogočemu nas mogu poučiti.

Moj prijatelj svećenik po imenu Charles bolovao je od uznapređovalog oblika raka pluća, a tijekom našeg nedavnog posjeta nalazio se u osobitom stanju svijesti. Ručao je s nama i Barbarinom kćeri Suzanne koja je kasnije izjavila da je od Charlesa primala nevjerojatnu električnu energiju. Sjedeći pokraj njega za ručkom, opazila je da njegova energija »zuj« u njezinu nogu i ruku. Kada smo mu to rekle, odvratio je: »Moje tijelo čini to što čini, a ja promatram proces svojeg umiranja kao da ga gledam na filmskom platnu.« Njegova smirenost i nevezanost otkrile su nam da je s nama uistinu osobit čovjek.

Takvi dragocjeni trenuci iscjeljuju i preobražavaju sve one koji ih dozive. U tom je iskustvu lako opaziti dar.

Što reći osobi koja umire? Što reći njezinoj obitelji? Kako se ponašati? Kako pomoći? Što možete učiniti? Budući da nismo sigurni što je primjereno, često ne činimo ništa da ne bismo učinili nešto pogrešno.

Naša prijateljica Donna D. nazvala nas je nedugo nakon što je njezinom suprugu dijagnosticiran neizlječiv oblik raka. Plakala je i tražila našu pomoć, a u razgovoru je rekla: »Ne znam što da učinim. Nikada još to nisam doživjela. Ne znam kako bih se ponašala!« Željela je biti što bolja supruga tijekom Ralfovih posljednjih mjeseci, no njezin nedostatak iskustva u takvim situacijama na

površinu je izvukao sve njezine nesigurnosti i dvojbe. U početku se većina skrbnika tako osjeća.

Za pomoć pri umiranju samo je jedno pravilo - pružati ljubav. Ako vi pružate ljubav spravlajući ukusnu hranu, tada kuhajte. Ako ljubav pružate pjesmom, pjevajte. Ako pružate ljubav čitanjem, čitajte. Ako ljubav pružate utjehom, tješite. Ako je vaša prisutnost sve što možete dati, tada jednostavno budite prisutni. Ne morate ništa reći niti učiniti. Lakoći umiranja svatko može dati svoj doprinos. Ako ništa drugo ne možete pružiti, pružite ljubav.

drugo poglavlje

Slušanje i razgovor

Proces prelaska može probuditi mnoge strahove i u skrbniku, i u umirućemu. Otkrile smo da to zapravo i ne mora biti strah od smrti, već bol i usamljenost koje prate umiranje. Medicinske sestre tvrde da proces umiranja ne mora biti neugodan kada bismo ublažili - ili još bolje, potpuno uklonili - tjelesnu bol.

U nekim slučajevima, osobito kod dugih bolesti, do trenutka kada smrt postaje izvjesna, umirući je uglavnom učinio sve što je mogao učiniti i spreman je poći. Moguća je čak i nestrpljivost »da se krene«. U tom trenutku, okupljanje prijatelja i rođaka potpuno i s ljubavlju usredotočenih na umirućega, može biti utješno. Umirući postaje isključivo središte pozornosti jer svaka njegova želja postaje važna i s ljubavlju se ispunjava.

Kada je umirao Opalin brat, telefon se pokazao kao sjajno sredstvo da mu se pomogne, savjetuje i da mu se pruži ljubav tijekom njegovih posljednjih dana. Opal je rekla: »Brat i ja mnogo smo puta lijepo razgovarali prije no što je umro. Rekla sam mu da ću ga zvati svake večeri i posjećivati ga na pet minuta. Jedne sam mu večeri ispričala priču o majčinom umiranju - o tome kako je željela doznati što će se dogoditi. Rekla sam joj da će vidjeti svjetlost, da će je netko dočekati te da će vidjeti svoju obitelj. Mojem je bratu bilo tako drago što sam mu to ispričala.

Drugom smo prilikom lijepo razgovarali o tome što će zateći kada stigne na drugi svijet. Govorila sam mu o anđelima, a on je rekao da je to divno. Oboje smo znali

da će umrijeti. Rekao je: 'Nije teško umirati. Teško je samo stići'.

Potkraj smo bili bliskiji no ikada. Nijedno od nas nije bilo dovoljno dobrog zdravlja da bismo mogli putovati, a nisam ga bila vidjela deset godina. Bili su to naši najljepši trenuci zajedništva. Razgovori o umiranju uistinu su nas zblížili u životu.«

Najbolji način na koji skrbnik može pomoći katkad je poticanje umirućega da govori i govori - o čemu god sam želi govoriti. Posao skrbnika jest slušati. Neki ljudi u razdoblju prelaska imaju potrebu govoriti o svojim iskustvima, kakva god ona bila. Naša majka Dorothy nije mogla prestati pričati o tome što joj se događalo. Ispričala nam je obiteljske priče koje do tada nismo čule. Pričala nam je o našem djetinjstvu te koliko nas je voljela. Govorila je o svojim osjećajima, simptomima i strahovima. Govorila je o stvarima koje je željela darovati, komu i kako. Govorila je o svojem pogrebu, pjesmama koje je željela da se tom prigodom pjevaju te odjeći u kojoj je željela biti pokopana. Govorila je o svojoj oporuci. Tijekom života naša majka nikad nije bila tako otvorena i puna ljubavi. Njezini su posljednji mjeseci života zapravo bili mjeseci tijekom kojih je od sebe dala najviše ljubavi i ono najbolje što je mogla dati.

Danas imamo osjećaj da je mama cijeli život živjela da bi umrla tako kao što je umrla. Iako je to iskustvo bilo strahovito, bilo je i savršeno te posebno za sve nas. Bilo je to divno vrijeme. Mama je u razdoblju umiranja bila mnogo snažnije povezana sa životom i obitelji no ikada do tada.

Kada je Trudyna prijateljica Chris svakih nekoliko tjedana odlazila u bolnicu na kemoterapiju, bilo je to dobro vrijeme za druženje bez ometanja telefonom, automobilske gužve i ostalih životnih obveza. Satima bi sjedile i uživale u tim zajedničkim trenucima. Bilo je trenutaka kada je Chris željela razgovarati o onome što ju je

mučilo. Govorila je o svojoj ljubavi i nadanjima za supruga i djecu. Govorila je o svojoj ljubavi prema Bogu i Njegovim anđelima te o svojem prijateljstvu s Trudy. Povjerala joj je svoja važna životna iskustva. Bilo je to divno vrijeme ljubavi koje je za Trudy postalo dragocjeno sjećanje i koje joj je pomoglo da se pripremi za opraštanje s najboljom prijateljicom.

Chris je bila zabrinuta za svoju obitelj jednako kao i oni za nju. Kada je shvatila da je vrijeme za polazak, upitala je supruga, kćer i sina slažu li se da se preda. Dok su prijatelji i članovi obitelji stajali uz njezin krevet, Chris je svakoga ponaosob pitala: »Slažeš li se da sada pođem?« Srca punih ljubavi odvratili su: »Da, slažemo se.« Čuvši njihov odgovor, Chris je sklopila oči i spokojno preminula.

Prije smrti se događa da ljudi napuštaju svoja tijela i vraćaju se u njih, pa se katkad čini da u njima nema nikoga. Njihova duša tada nakratko napušta tijelo i odlazi na izlete. Tijekom takvih trenutaka bolesnik se izgubi kako se bolest pogorša ili mu lijekovi pomrače um.

Jerryja je majka jednoga dana čudno pogledala i upitala ga: »Jesi li mrtav?« To ga je pitanje duboko pogodilo, no njegova je majka samo željela doznati na kojoj se strani života sama nalazi. Je li živa ili mrtva? Jerry je bio majčina veza sa stvarnošću!

Komunikacija s bolesnima zapravo i nije tako teška. S onima koji žele razgovarati jednostavno normalno razgovarajte. Slijedite ih u razgovoru. Postavljajte im pitanja, uživajte u njihovim pričama i slušajte, slušajte, slušajte.

treće poglavlje

Poštovanje privatnosti

Neki ne žele govoriti. Poštujte privatnost onih za koje skrbite i poštujte njihove želje, svidjelo se to vama ili ne.

Skrbnici koji rade s umirućima nalaze se u neugodnu položaju. Mnogima je to prvo iskustvo sa smrću. Možda se i sami suočavaju s vlastitim strahovima ili tuguju zbog umirućega. Skrbnik može tjelesno i financijski biti potpuno iscrpljen, a članovi obitelji mogu predstavljati dodatan pritisak.

Bez obzira na situaciju, skrbnik bi se trebao usredotočiti na ono što je najbolje za umirućega. Upitajte ga, jednako kao i obitelj, što im je potrebno, što bi željeli i što možete učiniti za njih te im udovoljite bez obzira na to odgovara li to vašim potrebama.

Tijekom šezdesetih godina Barbara je svakog četvrtka poslijepodne kartala sa svoje četiri prijateljice. Jednoj od njih, Jane, tijekom četvrte trudnoće dijagnosticiran je rak. Žene su bile duboko zabrinute i imale su veliku želju pomoći Jane. Međutim, Jane i njezin suprug odlučili su se sami suočiti s tim problemom. Njezin je suprug ostalim ženama rekao da ne govore o njezinoj bolesti. Ako samo i spomenu riječ rak, nikada više neće kartati s njom.

Od toga su se trenutka četiri žene sastajale svakog četvrtka i kartale, no o onome što se događalo nikada nije izrečeno ni slovo. Na sveopću radost, Jane je rodila zdravo dijete. Kada je bolest uznapredovala, Jane je svakog četvrtka sa sobom nosila kemovrećice, no o bolesti se i dalje nije govorilo. Gubila je na težini, ali o njezinoj bolesti nije bilo riječi. Sve do Janeine smrti, ta je

godina bila mučna za sve. Kako bilo, Janeine su prijateljice poštovale njezinu želju. Da je to željela, svakog je tjedna imala priliku govoriti o svojoj bolesti. No, to se nije dogodilo. To možda nije bio način na koji su se njezine prijateljice željele suočavati s njezinom bolešću, ali je bio njezin način. Žene se nisu upletale jer su je voljele i poštovale njezinu privatnost.

Katkad nas svlada osjećaj krivnje jer smatramo da nismo učinili sve što smo mogli učiniti. Možda čak i osjećamo da je voljena osoba preminula zato što smo nešto pogrešno učinili. »Jesam li molio kako treba? Jesam li molio previše ... nedovoljno ... nedovoljno duboko ... prekratko?« Budite uvjereni da ste učinili najbolje što ste mogli. Bog uvijek ostvaruje svoj plan. Vi ste dali sve od sebe i to je bilo dovoljno.

četvrto poglavlje

Obitelj i prijatelji

Koliko je ljudi, toliko je i načina skrbi o umirućemu. Neki ljudi ono neizbježno shvaćaju kao prirodan tijek života. Ostali mu se opiru do posljednjeg daha. Ovo poglavlje obuhvaća priče o tome kako su ljudi podupirali jedni druge u vrijeme prelaska na drugi svijet.

Sjećanje na svekrovu smrt Marilyn smatra vrlo dragocjenim. Ona piše: »Dok je moj svekar bolovao od raka, suprug i ja posjećivali smo ga otprilike svakih mjesec dana. Osjećali smo da moramo biti uz njega. Potkraj njegova života obitelj ga je odvela na njegovu farmu, da je vidi po posljednji put. Sljedeći je dan bio vrlo usporen i činilo se da neke od nas ne prepoznaje. Ne znajući koliko će još živjeti, pozvali smo ostatak obitelji, a kada su se svi okupili, došlo je vrijeme za oproštaj.

Šurjakinja i ja u jednom smo trenutku bile same u sobi. Rekle smo mu da ga anđeli čekaju i da može poći ako ih vidi. 'Sigurne smo da će sve biti u redu', rekle smo. Kada su ostali članovi obitelji ušli u sobu, on se prepustio smrti. Bilo je to tako spokojno! Plašila sam se što će se događati posljednjih minuta njegova života, ali sve je bilo posve spokojno. Sve je bilo baš kako treba i bilo je prelijepo. Bila je to dobra smrt.«

Marion je s nama podijelila sličnu priču o smrti svojega supruga Dona. Ona kaže: »Don se trenutku svoje smrti približio jednako kao što je i živio. Bolovao je od raka koji je razorio njegove tjelesne sposobnosti, ali ne i njegovo suosjećanje s nama. Don je bio znanstvenik, diplomirani fizičar i učitelj, a bio je i obdaren divnom

kombinacijom smisla za humor i intelekta. Želio je da shvatimo što mu se događa.

Njegova je priča započela u rano nedjeljno jutro. Cijela je obitelj bila u bolnici. Naša je obitelj tako mala da smo voljenog čovjeka mogli držati za ruke i milovati ga dok život istječe iz njega. Obratio nam se riječima: 'Slušajte, slušajte, čujete li me?' Sa suzama u očima je rekao: 'Umirem. Tako sam umoran. Pokušat ću ... Vratit ću se. Reći ću vam'. Tada je opisao što vidi i rekao: 'Mnogo ljudi, tako mnogo ljudi. 1 ... 2 ... 3 ... 4 ... 5 ... 6 ... 7 ... 8 ... 9 ... 10 ... 11 ... 12. Dvanaest ih je, znate. Gospodin je ovdje. Vidio sam tatu. Kaže da me voli. Ne brinite za mene. Sa mnom je gotovo. Oh, Bože, Bože ... Ne znam. Vidjet ćemo'.

Kad je izdahnuo, a tijelo mu se začas promijenilo, shvatili smo da je svima nama dao divan dar. Dar spoznaje, izvjesnost spoznaje da je naš Nebeski Otac dočeka kao Dona. Bog ga je uzeo k sebi i otkrio nam Se u devet sati u nedjelju ujutro, 20. lipnja, na Dan očeva.«

Dugotrajne bolesti prijateljima i bliskim osobama pružaju mogućnost okupiti se oko bolesnika te pružiti potporu njemu i jedni drugima. Theresa priča o tome kako se situacija preokrenula i kako je doživjela iscjeljenje. Ona kaže: »Nakon što su mi majka i otac umrli, zaklela sam se da neću imati posla sa starim i bolesnim ljudima. Previše me je boljelo kada su umrli! Ali, stvari se mijenjaju!

Moja prva susjeda divna je žena koju zovemo Medena Mama. Ona pomaže svima oko sebe i nadam se da ću jednog dana biti poput nje. Medena Mama se razboljela pa nije mogla nastaviti posjećivati staricu po imenu Bessie koja je bolovala od Alzheimerove bolesti. Zamolila nas je da posjećujemo Bessie dok je ona bolesna. (Bilo je to najbolje što nam se moglo dogoditi!) Moja kćer i ja svakodnevno smo odlazile posjetiti Bessie u starački dom i uistinu smo u tome uživale iako nas ona katkad ne bi prepoznala.

Bessie se razboljela od upale pluća pa je bila smještena u bolnicu gdje smo je posjećivale dva do tri puta na dan. Uslijedio je moždani udar nakon kojega su njezin gnjev i frustracija postali očiti. Stara je Bessie nestala, no ja sam zanemarila svoje osjećaje jer sam znala da sam joj uistinu potrebna. Tijekom njezinog posljednjeg dana na Zemlji bila sam pokraj nje. Držala sam je za ruku i govorila joj koliko je ljudi vole. Nedostajat će mi! Dala mi je više no što sam ja dala njoj!«

Bolest razara sve dijelove tijela, um i duh. Njezinu naletu ništa ne može umaknuti. Draga i ljubazna Bessie postala je srdita i zlobna. Theresa je smogla dovoljno strpljenja da bi izdržala te promjene, ali to ne može svatko. Kada se osobnost vašeg prijatelja ili voljene osobe promijeni i postane neugodna, sjetite se da se ona sama ne ponaša ružno, već da iz nje progovara bolest. Bolest je srdita i zlobna. Bolesnik to nije.

Kada se nalazite u ulozi skrbnika, lako se može dogoditi da pregorite. Prijatelji ili rođaci koji iz dana u dan moraju pomagati bolesniku - te pritom ne smiju propustiti nijedan korak ili posrnuti - mogu postati preopterećeni beskrajnim zahtjevima. Skrbnici se u takvim situacijama mogu emocionalno udaljiti i funkcionirati mehanički, skačući iz krize u krizu i potiskujući vlastitu emocionalnu bol.

Smatrate li da biste mogli pregorjeti, trebali biste obratiti pozornost na sljedeće. Ako na sebi opazite čak i jedan od sljedećih simptoma, potražite pomoć! Drugima ne možete pomagati ako najprije ne pomognete sebi.

1. Neosjetljivost (osobito za umirućega)
2. Iscrpljenost (tjelesna i emocionalna)
3. Nedostatak zadovoljstva ili osjećaja postignuća

Za provjeru svoje razine stresa upotrijebite riječ SUGO. Ako teško podnosite situaciju, zapitajte se jeste li

previše Srditi, Umorni, Gladni ili Osamljeni. Prema ovom ćete testu lako ustanoviti kada je potrebno potražiti pomoć. Nikome nećete pomoći pretvorite li se u mučenika. Da biste pokazali koliko vam je stalo do umirućega, ne trebate se osjećati jednako loše kao i on. Budite dobri prema sebi! Kao skrbnik i sami potražite potporu i zamolite prijatelje za pomoć. I skrbnicima je potrebna skrb. Ponad svega, budite svjesni svojih granica.

Tugu svatko doživljava na svoj način, no u procesu tugovanja često se jasno opažaju njegove faze. Tuga započinje kao spoznavanje gubitka i traje sve do istinskog prihvaćanja toga gubitka. Faze tugovanja većinom obuhvaćaju šok, poricanje, gnjev, suprotstavljanje, utučenost i na poslijetku prihvaćanje. Reakcije se razlikuju ovisno o okolnostima smrti. Korisno je poznavati faze tugovanja kako biste znali u kojoj se od njih nalazite. Osoba za koju skrbite također će proći kroz te faze, jer proces umiranja sa sobom donosi i tugovanje. Kada znate što se događa, lakše vam je prihvatiti ponašanje drugih.

Tuga je vrlo važan odgovor na gubitak i ne bi je trebalo potiskivati. Odbijanje ili nesposobnost suočavanja s gubitkom voljene osobe može dovesti do izostanka ili odgađanja tugovanja. Tuga koja se ne izrazi otvoreno, može se očitovati na druge načine poput tjelesnih simptoma, depresije, mahnitog ponašanja ili pogrešnog usmjeravanja osjećaja prema drugim osobama.

Kada netko koga poznajemo ili volimo oboli ili umre, mi želimo da je ta osoba i dalje s nama. Žudimo za njezinom prisutnošću i društvom. Čeznemo za nekadašnjom bliskošću ili joj možda poželimo još nešto reći. Možda nas i preplave valovi želja koje nikada neće biti ispunjene. Kakve god bile okolnosti smrti, tugovanje je neizostavan korak u procesu mirenja s gubitkom voljene osobe.

peto poglavlje

Skrb u domovima za stare i nemoćne

Pomoć u domu za stare i nemoćne tijekom posljednjih dana može se doimati kao dar s neba. Dom za stare i nemoćne je ustanova u kojoj tim brižnih profesionalaca pomaže neizlječivo bolesnim pacijentima i njihovim obiteljima. Mnogi ljudi na umoru skloniji su svoje posljednje dane provesti kod kuće, svjesni i slobodni od boli, među voljenim ljudima i poznatim stvarima. Tu mogućnost pruža ustanova poput doma za stare i nemoćne. Vaš će vam liječnik reći kada je vrijeme da pozovete njezine stručnjake. Liječnik bi vam trebao dati i popis takvih ustanova u vašem području.

Vrlo je važno napomenuti i da je skrb u takvim ustanovama od velike pomoći obitelji. Do posljednjih dana cijela obitelj već može biti iscrpljena. Obitelj tijekom razdoblja očekivanja smrti može pokazati svoju najbolju stranu, ali nažalost i najgoru. Pojavljuje se osjećaj kao da je svačija osobnost pod povećalom, strah postaje sve jači, a mogući su i spontani izrazi gnjeva.

Neočekivane su smrti šokantne zbog svoje iznenadnosti, no ako je osoba mjesecima lebdjela na granici između života i smrti, tjelesni, mentalni, duhovni i financijski izvori obitelji mogu potpuno presušiti. Stručnu skrb moguće je pružiti i kod kuće, što obiteljima omogućava dostojanstveno ostati na okupu u miru i udobnosti.

Većina članova obitelji kaže: »Ne znam što bih učinio bez stručne skrbi.« Beverly G. kaže: »Čovjek koji je 33 godine bio moj poočim, sprema se poći na drugi svijet.

Stručnjaci iz doma posjećuju ga već nekoliko tjedana. Njegovo se stanje nedavno pogoršalo, pa su počeli dolaziti svaki dan. Onih dana kada je tati posebno loše, Janice, njegova njegovateljica dobrovoljka, posebno ga dolazi posjetiti. Janice mi je dala svoj telefonski broj tako da je mogu nazvati kada god imam kakvih pitanja. Ona uistinu brine i duboko joj je stalo do njega. Njegova je supruga vrlo mala i ne može ga podignuti, pa joj iz doma netko dolazi pomagati na dva sata dnevno. Tada može izaći iz kuće ili poći na tržnicu.

Pomoć iz doma za stare i nemoćne vrlo nam je dragocjena. Da nije tih stručnjaka, tata ne bi mogao ostati kod kuće, gdje se osjeća najugodnije. Svojoj je supruzi rekao da traži oca koji je preminuo prije dvadeset godina. Rekao je da će, kada pronađe djeda, biti vrijeme da i on pode, a za njegovo dobro nadam se da će ga uskoro pronaći.«

Kućno okruženje često nije primjereno za posljednje dane. Mnoge ustanove smještaju umirućega u svoje domove, gdje obitelj i prijatelji primaju potporu osoblja koje je posebno osposobljeno za pomaganje pri procesu prelaska. Sve u svemu, takve ustanove zaslužile su čistu peticu! Obiteljima pružaju potrebnu potporu tijekom razdoblja prelaska, omogućavaju im dolaziti i odlaziti prema potrebi te im pomažu prevladati strahove.

Obitelj Judy G. zahvalna je za skrb koju je njihova voljena teta primila u okviru programa doma za stare i nemoćne. Judy kaže: »Ono što me je najviše utješilo kada je moja teta Ganka umrla bila je potpora koju smo primili u ustanovi. Cijelo je iskustvo bilo vrlo dirljivo.

Kada smo ušli, na ulaznim sam vratima opazila izrezbareno Drvo života, simbol koji je ostavljao dubok dojam. Svi su se toplo i iskreno smiješili, pa smo se osjećali dobrodošli i na sigurnom. Meni je njezino umiranje osobito teško palo i osoblje je prema meni, jednako kao i prema njoj, bilo osobito pažljivo. Tamo sam prespavala

dio prve noći i bila sam zahvalna sestri koja je došla i sjela sa mnom. Tješila me je i pomagala mi u mojoj tuzi.

Obiteljima je dopušteno dolaziti i odlaziti kada god žele. Čak su mi dopustili dovesti tetinog psa da se oprosti s njime. Ljubavi je tamo u izobilju, a čovjek može biti siguran da će se prema umirućemu u posljednjim trenucima njegova života ponašati dostojanstveno i s poštovanjem.

Bog blagoslovio sve djelatnike ustanova za stare i nemoćne. Njihova su srca prepuna dobrote i oni su uistinu znali pomoći mojoj teti zakoračiti u svjetlost.«

šesto poglavlje

Medicinske ustanove

Mnogi ljudi prelaze na drugi svijet u bolničkom okružju. Primile smo mnogo pisama o skrbi koju su voljene osobe primile u medicinskim ustanovama. Neki se žale na izostanak potpore skrbnicima i pacijentima u bolnicama. No, drugi su nam povjerovali divne priče. Tijekom očeva umiranja, Judythe je primala potporu i pomoć brižnih sestara i divnog liječnika u odličnoj bolnici. Ona primjećuje: »Mahala sam svojem 85-godišnjem ocu dok su za njim zatvarali vrata vozila hitne pomoći i govorila mu da ću ga dočekati u bolnici. Kada sam sjela u auto i krenula niz poznate ulice, zazvala sam svoje anđele i iznenada me je obuzela misao da bi otac mogao umrijeti. Snažno sam osjetila da moram požuriti.

Parkirala sam automobil pred znakom hitne službe, zgrabila spis o punomoći i potrčala kroz ulazna vrata prema prijamnom uredu. Srce mi je snažno udaralo dok sam službenici govorila tko sam te da moj otac ne želi da ga se oživljava. Službenica je požurila niz hodnik i odmah se vratila s visokim, tamnookim liječnikom. Pitao me je imam li punomoć za zdravstvenu skrb i ja sam mu predala spis. Nakon majčine smrti prije šest mjeseci naučila sam da je u nedostatku punomoći, odnosno zahtijeva za izostavljanje postupka oživljavanja, bolničko osoblje obvezno oživljavati pacijenta.

Liječnik je rekao: 'Pođite sa mnom'. U čekaonici je bio još samo jedan pacijent pa sam znala da će tata tako primiti potpunu pozornost osoblja. No, nisam znala da će liječnik tijekom sljedećeg sata odigrati ulogu anđela čuvara mojemu ocu i meni.

Tata je bio podignut u sjedeći položaj i još uvijek svjestan. S olakšanjem sam primijetila da ga nisu priključili na aparate za održavanje na životu. Liječnik me je obgrlio oko ramena i poveo prema tatinom krevetu. 'Vaša kćer kaže da ste izjavili kako ne želite da vas se oživljava te da ona o tome ima punomoć. Je li to točno?'

Tata me je pogledao u oči. Taj je trenutak bio svet. 'Da, to je točno,' rekao je i sklopio oči. Odlučio je prepuštiti se.

Liječnik me je pitao dolazi li još tko. Rekla sam mu da će stići moja sestra sa sinom. Liječnik je čitao moje misli. 'Ne morate ga ostaviti. Ostanite pokraj njega,' rekao je. Srce mi je stalo. I tada mi je sinulo. Tata, čovjek snažnog, mišićavog tijela, glatkog lica i mladolikog izgleda, bio je na umoru. Nikada do tada još nisam svjedočila umiranju. 'Koliko još?' jedva sam izustila.

'Ne mogu točno reći. Samo budite uz njega', šapnuo je.

Stigao je ostatak obitelji, a mene je obuzeo osjećaj da bih ocu nekako trebala pomoći pri prelasku. Tiho sam molila da se svi oni koji će primiti mojega oca na drugoj strani ovog života počnu pripremati za njegov doček. Molila sam za smjernice o tome kako pomoći njegovu prelasku. Spontano sam pružila ruke i položila ih na njegove grudi. Osjetila sam slabašno, ali ujednačeno kucaње tatinog divnog srca. Osjetila sam kako mi se oči trzaju iza sklopljenih kapaka. U tome potpuno opuštenom stanju 'vidjela' sam one koji očekuju njegov dolazak. Bila sam 'u' tatinom doživljaju umiranja!

Osjetila sam kako njegova energija odlazi u svemir. Bilo je to kao da, još uvijek vezan za svoje tijelo, polako iskušava svoje novo stanje bez gravitacije. Osjetila sam da moje ruke na njegovom srcu nekako prizemljuju njegovo tijelo pa je mogao iskušavati tu novopronađenu slobodu.

Izenada sam osjetila snažan zamah kojim se otisnuo. Osjetila sam kako je njegova duša iz tijela prošla

kroz moje ruke i uputila se Bogu. Bio je prenesen baš kao u *Zvezdanim stazama*. Tata je volio *Zvezdane staze* i sada ih je mogao osobno doživjeti.

Otvorila sam oči i, pogledavši tatino lice, ostala zapanjena vidjevši da je njegova bit nestala. Preda mnom je ležalo tijelo u kojemu nije bilo ni mrvice tate i nisam mogla vjerovati da je to on. Duša toliko prosvjetljuje tijelo da bez nje nismo ništa.

Tata je ovaj život napustio dostojanstveno i s lakoćom i darovao mi mogućnost da s njime prijedem dio puta. Bolničko me osoblje nije ometalo i pružilo mi je punu potporu, a kasnije su izjavili da bi željeli da su sve smrti nalik tatinoj jer je umro kao kapetan svojega broda.«

Cyndino iskustvo s očevom smrću posve je drugačije. »Da nisam gledala u monitor, ne bih znala da je mrtav. U jednom je trenutku bio tu, a u drugom ga više nije bilo. Jednostavno je kliznuo.«

Wayneova kćer Pat podijelila je s nama još jednu pozitivnu priču o svojem doživljaju njegovog posljednjeg dana. Ona kaže: »21 dan u bolnici smo provodili noći i dane i bili smo iscrpljeni. Zahvaljujem Bogu za divno osoblje. Ono nam je pomoglo proživjeti tatino umiranje.

Nikada neću zaboraviti njegov posljednji dan. Ušli smo baš kada su sestre dovršile pranje njegove kose. Pet dana bio je u komi, odnosno polukomi. Nije govorio niti otvarao oči - ništa. Više nije ni prepoznavao ljude. Mislio je da sam ja njegova sestra Dorothy.«

Vera, Wayneova supruga, dodaje: »Približavajući se Wayneovoj sobi, začule smo smijeh koji je dopirao iz nje. Pogledala sam Pat i rekla: 'Tati je sigurno bolje'. Upitala sam sestre: 'Što je tako smiješno?' Odgovorile su mi da im je pričao priče.

Stajala sam tako trenutak ili dva kada je Wayne rekao: 'Dođi da te poljubim'. Obišla sam krevet i poljubila ga. Sestre su ga nastavile prati pa sam rekla da ćemo

se vratiti za dvadeset minuta. Kada smo se vratile, Wayne više nije bio pri svijesti. Sretna sam što smo s njime podijelile njegove posljednje trenutke svjesnosti i što nas je prepoznao prije no što je preminuo.«

Pat nastavlja: »Te je noći preminuo. Mislila sam da neću željeti poći u bolnicu nakon što umre, ali mi je jako drago da sam ipak pošla. Doimao se tako spokojno i mirno. To je ono što mi je najznačajnije ostalo u sjećanju o tatinoj smrti.«

Vera se slaže: »Ne mogu zaboraviti taj prelijepi izraz njegova lica. Bio je tako zadovoljan.«

Ako osoblje vaše bolnice ili ustanove za skrb o starijima i nemoćnima ne ispunjava vaša očekivanja, zatražite razgovor s glavnom sestrom, upraviteljem, socijalnim radnikom ili odvjetnikom pacijenata. Netko od njih bit će vam spreman pomoći.

sedmo poglavlje

Ne zaboravi me

Skrbnici igraju vrlo važnu ulogu u pripremi umirućega za prelazak na drugi svijet. U ugodnoj i korisnoj pripremi mogu proći mjeseci. Skrbnik i umirući tijekom toga razdoblja mogu provesti mnoge ugodne sate stvarajući ostavštinu za djecu i unuke koje će trajati naraštajima.

Obiteljsko je stablo u našem društvu previše često nepotpuno. Malo je onih koji mogu imenovati sve četiri prabake i sva četiri pradjeda. Pa ipak, od njih nas dijele samo tri naraštaja, samo šezdeset godina. Budući će vam naraštaji biti zahvalni za to što ste pronašli vremena za ispunjavanje knjiga o novorođenčadi, obiteljskih biblija i obiteljskih genealoških stabala svim precima za koje ste doznali. Podatke o imenima, nadnevcima rođenja, brakovima, djeci i ostalim važnim događajima često vam mogu pružiti samo najstariji članovi obitelji. Ovo je odlično vrijeme za prikupljanje takvih podataka.

Osim toga, mogli biste doznati i zgodne crtice i sličice iz života svojih predaka. Čime su se bavile bake i djedovi? Jesu li imali hobije, koji su njihovi uspjesi, darovitosti, od čega su bolovali? Već i nekoliko riječi može biti od velike pomoći onima koje zanima obiteljska genealogija.

Bilježenje životnoga vijeka

Ljudi većinom uživaju govoriti o svojoj prošlosti. Nekoliko ciljanih ili izravnih pitanja bit će vrlo korisno jer bi članovi obitelji u budućnosti mogli poželjeti doznati te odgovore.

Nije neuobičajeno da ljudi promijene ime, presele se, nazivaju voljene osobe nadimcima ili imenima od milja, pa se obiteljska povijest zbog toga izgubi za buduću naraštaje. Da biste to spriječili, prema navedenom popisu nastojte dobiti što više podataka prije no što osoba prijeđe na drugi svijet.

Puno i ispravno napisano ime (koje treba odgovarati imenu zabilježenom na rodnom listu)

Nadnevak, vrijeme i mjesto rođenja

Što se u to doba događalo u svijetu

Činjenice o roditeljima

Sjećanja na bake i djedove

Podaci o braći i sestrama

Najranije sjećanje

Obiteljske priče

Osobna povijest (priče mogu obuhvaćati dob od jedne do pet godina; osnovnu školu; srednju školu i ostalo)

Što je osoba željela učiniti

Čime je zadovoljna

Što bi promijenila

Ratovi tijekom njezina života

Što su ljudi nosili tijekom godina (šešire, rukavice, cipele, tkanine, i tako dalje)

Najjasnija sjećanja

Omiljene knjige, filmovi, odjeća i tako dalje

Prijatelji

Omiljena hrana

Svakodnevni način života

Hobiji (sportovi, vještine i slično)

Nagrade

Web-stranice i e-mail

Obiteljske web-stranice vrlo je lako postaviti i predstavljaju odličan način da bolesnik bude u dodiru s onima koji ga ne mogu posjetiti. Započnite što prije snimati fotografije koje ćete staviti na svoju web-stranicu. Dopunite je izvještajima o tijeku bolesti i vedrim opaskama kako biste svima pomogli ostati u vezi. Sjetite se da elektronička pošta i web-stranice funkcioniraju u oba smjera. Prijatelji i rođaci bolesniku također mogu slati fotografije, dobre želje i novosti.

Naša prijateljica Donna K. postavila je stranicu nakon što je njezina sestra poginula vozeći se na biciklu. Bez obzira na to jesu li članovi obitelji i prijatelji mogli prisustvovati pogrebu, svi su putem interneta imali mogućnost sudjelovati u obiteljskom okupljanju. Donna je stranicu dopunila mnoštvom fotografija te pozvala ostale da na taj način podijele svoja sjećanja na njezinu sestru. Bio je to divan način da proširena obitelj bude na okupu tijekom tog teškog razdoblja.

Pisanje životnog dnevnika

Kada je Julie zatrudnjela, osjetila je snažnu potrebu da svojem nerođenom djetetu ispriča o svemu što je radila u životu. Počela je pisati o svojim osjećajima, o svakodnevnim životnim iskustvima te o svojim nadama i očekivanjima za njegovu budućnost. Nakon što se Casey rodila, Julie je nastavila pisati i dnevnik je tijekom godina rastao obimom i sadržajem.

Kada je Casey krenula u školu, Julie je ustanovila da boluje od raka koji je prilično uznapredovao. Nije znala kakav će biti ishod, ali je željela da njezina kćer zna što je u svojem srcu i umu osjećala za svoje dijete. Pisala je svakoga dana, sve dok nije bila preslaba da bi držala olovku.

Julie svojoj kćeri nije darovala samo život, već i trajne, svakodnevne dokaze svoje bezuvjetne ljubavi. Ostavila

je pisano nasljeđe koje će Casey zauvijek beskrajno cijeniti. Julienu najveća želja bila je da njezina kćer nikada ne zaboravi svoju majku i majčinu ljubav prema njoj. Njezin je dnevnik jamstvo da Casey to neće zaboraviti.

Video i audiozapisi

Bolesni i stari ljudi često nemaju snage pisati. No, prijatelji i članovi obitelji mogu ih potaknuti da se verbalno prisjete »starih vremena«. Ako vam je tehnologija dostupna, priče svojih voljenih zabilježite na audio ili videovrscama. Zamolite ih da vam pričaju o svojoj prošlosti, svojoj obitelji i svojim životnim iskustvima. Da biste osvježili njihovo sjećanje, primijenite tehniku intervjua. Mogli biste također učiniti ono što je učinila obitelj Donne K. koja je sva sjećanja na očev život zabilježila na videovrsci.

U jednoj smo televizijskoj emisiji vidjele ženu koja je odlazila na kemoterapiju i nije znala kakva joj je prognoza. Za svoju je kćer snimila vrlo opsežnu videovrscu na kojoj je zabilježila sve ono čemu ju je osobno željela poučiti. Na njoj su se između ostaloga nalazile i upute o šminkanju i nanošenju parfema, spravljanju omiljenih obiteljskih jela, pravilima ponašanja na sastanku s mladim i tako dalje. Ta, s ljubavlju osmišljena ostavština majci je pomogla pomiriti se s neizbježnim, a kćeri je pružila trajan zemljovid života na kojemu su bile zabilježene vrijednosti, darovi i darovitosti njezine majke.

Znaci sjećanja

Dorothy sin Bob i njegova supruga umrli su od raka u razmaku od dvije godine ostavljajući za sobom svoju trogodišnju kćer. Prijatelji i svi ostali koji su željeli pomoći utemeljili su fondaciju za borbu protiv leukemije u Illinoisu, gdje je obitelj živjela. Danas mnogi u Illinoisu nose značke »Plavog anđela« da bi tako iskazali svoju potporu

istraživanjima leukemije te podsjetili ostale da anđeli nisu samo na nebu, već i na zemlji.

Pokrivač sjećanja

Prijateljice su za Laurile načinile pokrivač »dobrih želja«. Svaka je od njih načinila jedan kvadrat toga pokrivača koji je opisivao onu stranu Laurileine osobnosti koju su najviše voljele ili hobije za koje su znale da je u njima uživala. Kada je bila teško bolesna, omotala bi se tim pokrivačem u kojemu je pronalazila ohrabrenje i utjehu. Danas ponovno radi sa svima onima koji su načinili taj pokrivač i tako djelotvorno molili za nju. Njezin oporavak dokazuje da je molitva djelotvorna, a pokrivač će je zauvijek podsjećati na ljubav prijateljica koje su molile za nju.

osmo poglavlje

Administrativna pitanja

Kada je naš otac umro, majka nije mogla pronaći važan spis. Tražile smo ga posvuda. Na poslijetku smo se sjetile sefa koji su mama i tata imali godinama, no nismo imale ključ, pa nam je za njegovo otvaranje bilo potrebno ovlaštenje bankovnih službenika i odvjetnika. Bila je to potpuno nepotrebna gnjavaža jer je sve moglo biti mnogo jednostavnije da je tata samo rekao mami gdje je ključ sefa.

Ako na to imate zakonsko pravo, prikupite sljedeće: bankovne račune, putovnicu, potvrde o ulaganju, obveznice, dionice, plemenite kovine, nakit, ugovore o vlasništvu nad nekretninama, vjerodajnice, ugovore, police osiguranja, sefove (uključujući i ključ) te potvrde o mirovini.

Trebali biste pronaći i ostale važne spise poput rodnog i vjenčanog lista, potvrda o služenju vojnog roka, brakorazvodu, nagodbama, povratima poreza (državnih i saveznih), smrtovnicu supružnika (ako postoji) te oporuku (uključujući imena odvjetnika i izvršitelja) te punomoći. Umirući bi vam, ako je sposoban, u tome trebao pomoći. Ako to nije moguće, članovi obitelji, odvjetnik, bankar, računovođa ili ovlašteni financijski savjetnik mogu vam pomoći prikupiti spise koje biste trebali dati preslikati i spremati ih na sigurno, poznato mjesto, po mogućnosti kod rođaka ili prijatelja. Vrlo je važno te spise popunjavati svake godine ... po mogućnosti mnogo prije no što smrt postane izvjesna. Sve bi to trebalo biti lako dostupno svim članovima obitelji.

Pripazite da se, kao skrbnik zainteresiran za financijska pitanja umirućega, izravno ne upletete bez zakonske

ovlasti. Postupak za koji niste potpuno zakonski ovlaštene, unatoč najboljim namjerama može izazvati ozbiljne poteškoće.

Trajna punomoć zakonski je spis kojim se drugoj osobi daje pravo donošenja financijskih odluka. Osoba koja daje punomoć ovaj spis mora potpisati dok je za to još zakonski sposobna.

Trajna punomoć vezana za zdravstvenu skrb ovlašćuje drugu osobu za donošenje medicinskih odluka i odluka o zdravstvenoj skrbi vezanih za bolesnika. Ljudi tako imaju mogućnost unaprijed odrediti kako žele da se te odluke provedu. Tim je spisom moguće obuhvatiti i odluke vezane za izvanredne postupke održavanja života kao što su priključivanje na respiratore te umetanje sonde za hranjenje. Punomoć za zdravstvenu skrb trebale bi imati sve odrasle osobe.

deveto poglavlje

Darivanje organa

Vaši voljeni mogu godinama nastaviti živjeti ako pomognu drugima tako što će darovati svoje organe. Kathleen i Bruce pozvali su mrtvozornika nekoliko minuta nakon što su saznali da je njihov 21-godišnji sin poginuo u automobilskoj nesreći. Budući da je bila noć, nisu mogli doći do ljudi koji bi im omogućili darovati sinovljeve organe. Znali su da je vrijeme presudno važno pa su ustrajali u svojoj potrazi sve dok nisu pronašli Shawna kojemu je životni zadatak pronalaziti darovatelje organa. Zbog njihove ustrajnosti u trenutku nepojmljive tuge, više od 75 ljudi primilo je pomoć zbog smrti njihova sina.

Slijedi pismo koje su primili od Inland banke očiju i tkiva:

U ime Inland banke očiju i tkiva želim vam izraziti našu dublju sućut zbog smrti vašega sina. Iako su prošle dvije i pol godine otkako vam je oduzet, znam da vjerojatno ne prođe ni dan a da ne osjetite koliko vam nedostaje. Želio bih vam dati do znanja da je mnogima pomogao darivanjem svojih tkiva.

Nateovo očno tkivo spasili smo toliko da smo njegove bjeloočnice upotrijebili za pomoć pacijentima oboljelim od glaukoma. Pomoć je primilo osam ljudi: 3-godišnji dječak iz San Bernardino, 22-godišnja žena iz Loma Linde, 22-godišnja žena iz Riversidea, 33-godišnja žena iz Rialta, 33-godišnja žena iz Riversidea, 68-godišnji muškarac iz Big Beara, 71-godišnja žena iz Redlandsa i 72-godišnji muškarac iz Riversidea.

Pregledavši Nateovo srčano tkivo, sa zadovoljstvom smo ustanovili da će oba zaliska pomoći darovati život ljudima koji boluju od srčanih bolesti. Nateova pulmonalna valvula 6. svibnja presađena je četrdesetogodišnjaku iz Kanade. Aortna valvula 5. kolovoza presađena je 74-godišnjaku iz Sacramenta.

Iako nam primatelji i njihove bolesti nisu točno poznati, znamo da je Nateovo koštano i hrskavično tkivo pomoglo čak pedesetorici ljudi koji su pretrpjeli teške ozljede, ili su bolovali od degenerativnih bolesti, odnosno kancerogenih tumora. Dar pokretljivosti i prestanka boli uistinu je blagoslov.

U ime mnogih života koji su preobraženi zahvaljujući mladiću koji nikada neće biti zaboravljen, primite moju duboku zahvalnost.

Vrijeme je za darivanje organa presudno važno. Doznajte sve što možete prije no što vaša voljena osoba premine. Medicinska se pravila razlikuju prema organima. Okolnosti smrti u velikoj mjeri određuju što je moguće darovati. Vitalni organi kao što su srce, pluća, bubrezi i ostalo, potrebno je izvaditi u bolnici u posebnim uvjetima. Oči, kosti, kožu i ostale manje osjetljive organe lakše je darovati. U većini bolnica zaposlena je osoba kojoj se možete obratiti za ostale informacije. Nemojte pretpostaviti da će organi biti automatski darovani zato što se osoba na svojoj vozačkoj dozvoli izjasnila kao darivatelj organa.

U kolumni o darivanju organa *Draga Abby* pročitali smo da se na popisu za čekanje darovanih organa nalazi 66 717 ljudi te da je 4 800 ljudi umrlo čekajući potreban organ. Sljedeći zapis Roberta Testa pružio nam je jasan uvid koji bismo željele podijeliti s vama.

Ne zaboravite me - Robert Test

U određenom trenutku liječnik će ustanoviti da je moj mozak prestao raditi i da je moj život u svakom pogledu dovršen. Kada se to dogodi, ne pokušavajte mojem tijelu aparatima udahnuti umjetni život. I ne nazivajte to mojom »smrtnom posteljom«. Nazovite to mojom »posteljom života« i pobrinite se da moje tijelo pomogne drugima živjeti ispunjenijim životima.

Moj vid darujte čovjeku koji nikada nije vidio svitanje, lice djeteta ili ljubav u očima žene. Moje srce podarite onome kome je njegovo srce donijelo samo beskrajnu bol. Moju krv dajte mladiću kojega su izvukli iz olupine njegova automobila kako bi živio i doživio svoje unuke.

Moje bubrege darujte onome čiji život iz tjedna u tjedan ovisi o strojevima. Uzmite moje kosti, svaki mišić, svako vlakno i svaki živac mogega tijela i pronađite način da invalidnom djetetu omogućite hodati. Pretražite svaki kutak mogega mozga. Uzmite moje stanice, ako je potrebno, i pustite ih rasti kako bi jednoga dana nijemi dječak uskliknuo udarivši lopticu i kako bi gluha djevojčica čula udaranje kišnih kapi o svoj prozor.

Spalite ono što ostane od mene, a pepeo rasipajte u vjetar kako biste cvijeću pomogli rasti. Ako nešto morate zakopati, neka to budu moje pogreške, moje slabosti i sve moje predrasude o bližnjemu.

Moje grijeh predajte vragu. Bogu predajte moju dušu. Ako me se nekim slučajem poželite sjetiti, učinite to dobrim djelom ili lijepom riječju upućenom nekome kome ste potrebni. Učinite li sve što sam tražio od vas, živjet ću zauvijek.

Kao član obitelji, morat ćete poštovati želje umirućega. O odluci vezanoj za darivanje organa potrebno je razgovarati prije smrti, a ne nakon nje, kako biste mogli postupiti prema želji pokojnika.

Drugi dio

Umirući: Priprema za prelazak na drugi svijet

Ovo je vrijeme povratka i rođenja.

Ovo je vrijeme radosti duše.

... anđeli

Smrt zapravo ne postoji. Umiranje je oslobađanje od zemaljskog života kojim se naša duša vraća dimenziji iz koje je potekla. Prepoznat ćemo prijatelje, članove obitelji, duše, duhovne vodiče i anđele koje smo svojim rođenjem ostavili za sobom. Sve će nam se činiti poznatim i bit ćemo vrlo sretni što smo pošli na taj konačni put. *Radovanje je* ključna riječ za to vrijeme, To je veličanstveni povratak kući.

Prelazak je konačan duhovni događaj našeg tjelesnog života na zemlji, lako ćemo svi poći na to putovanje, zablude, strahovi i zastarjela vjerovanja mogu nam onemogućiti primanje pomoći koju će nam ponuditi anđeli i prijatelji s druge strane.

Smrt nikada nije slučajna. Njezino nas vrijeme može iznenaditi, no svi smo mi dio sveobuhvatnog plana bez obzira na to jesmo li toga svjesni ili nismo. Mnogo je razina života koje nadilaze naše poimanje.

Naši su nam anđeli to ovako objasnili.

Draga djeco,

Molimo vas, nemojte toliko otežavati prelazak na drugi svijet. Razgovarajmo o onome što nazivate »smrću«. Kada slavite rođendan, smatrate li da ste »umrli«? Kažete li: »Više mi nije dvadeset godina pa sam stoga umro i prešao u nove dimenzije razumijevanja?« Ne, dakako da ne kažete. Smatrate li da ste »umrli« kada se iz jedne kuće preselite u drugu? Smatrate li da ste, kada uđete u brak »umrli« zato što ste napustili prijašnje stanje? Smatrate li da ste »umrli« kada napustite jedan posao i prihvatite drugi? Dakako da ne smatrate. Takvi bi zaključci bili suprotni zdravom razumu. Vi jednostavno napredujete iz jedne faze ili iskustva prema sljedećem. Jedno vas životno iskustvo vodi drugome dok vaša duša usvaja pouke i dok vi napredujete. Tako je i u onom trenutku kada iz ovog života zakoračite u onostrani život.

Prirodno je da su oni koji proživljavaju svoje posljednje dane na Zemlji najdublje zainteresirani za prelazak. Neki od njih su prestravljeni; ostali osjećaju dubok mir, spokojstvo i prihvaćanje. Kakvo god bilo emocionalno stanje umirućega, taj proces nedvojbeno zasjenjuje bilo koje iskustvo njegova života. Umirući je često najmanje uplašen i nastojat će utješiti ostale. Strah od nepoznatoga često je jači kod članova obitelji nego kod osobe koja se priprema za prelazak.

Mnogo je načina poimanja prelaska vaše duše na drugi svijet. Način na koji su vaša obitelj i bliski prijatelji prihvaćali proces umiranja dok ste bili mladi, odredit će vaše stajalište o umiranju i prelasku na drugi svijet. Obitelji sa zdravim pogledom na život, smrt i duhovnost većinom su iskrene i otvorene kada govore o svojim osjećajima. Ostali osjećaju velik strah i nastoje koliko je god to moguće izbjegavati čak i spominjati proces umiranja.

Jednako kao što se razlikuju obitelji, razlikuju se i članovi pojedinih obitelji koji mogu posjedovati vlastita stajališta i načine suočavanja s neizbježnim koje očekuje sve nas. Neki se ponašaju kao *da* smrt nije neizbježna - kao da je neće doživjeti budu li odbijali prihvatiti njezinu stvarnost.

U ovom dijelu knjige donosimo priče onih koji se nisu plašili povratka duhu i onih koji su se duhu vraćali opterećeni strahom. Iz iskustava drugih mogli bismo naučiti ublažiti strah od umiranja.

deseto poglavlje

Iskustva iz djetinjstva

Iskustva iz djetinjstva katkad rađaju zabludama i pogrešnim shvaćanjima koja je kasnije u životu potrebno ispraviti. Dobronamjerne odrasle osobe, koje nisu i dobro upućene, mogu izazvati doživotan strah od smrti u srcima djece koja još nisu razvila potpuno razumijevanje stvarnosti i izvjesnosti smrti. Lako možete zamisliti strah od smrti koji se u djetetu rodio kao posljedica sljedećih istinitih priča.

Virginia kaže: »Dok sam bila mlada, mučili su me mnogobrojni strahovi od smrti. Rekli su mi da se u lijevu pokazuje samo gornji dio pokojnika zbog toga što mu donji dio odrežu. Ne sjećam se tko mi je to rekao, no u to sam potpuno povjerovala. Kada sam odlazila u crkvu, morala sam proći pokraj praznog grobnog mjesta odmah uz mrtvačnicu pa sam zaključila da su tamo pokopali donji dio.«

Mel je također razvila zastrašujući stav o smrti. Ona se prisjeća: »Kao dijete vjerovala sam da preminule osobe dobivaju zadatak paziti na mene i vladati mnome. Vjerovala sam da su poput Boga i da me mogu (i hoće) kazniti za sve pogreške. To je odredilo moje vjerovanje o smrti jer sam se osjećala bespomoćnom i željela sam umrijeti kako bih mogla kazniti one za koje sam vjerovala da mi nanose bol. No, moj strah od smrti istodobno se pojačao jer nisam znala mogu li me drugi kazniti i ako sam mrtva.

Vjerovala sam da i anđeli imaju moć da me kazne. To se nije promijenilo ni kada sam počela ozbiljno i

promišljeno komunicirati s vlastitim anđelima. Hvala Bogu da su mi pomogli spoznati istinu.«

Grace je kao djevojčica razvila strah od smrti koji je prati do današnjeg dana. Ona primjećuje: »Kao mladu djevojku poučavale su me sestre koledža Notre Dame. Metoda poučavanja u to se doba svodila na zastrašivanje. Rekle su nam da ćemo, učinimo li samo jednu pogrešku, nakon smrti otići u pakao, ili barem u čistilište.«

Grace zadrhti. »Mogla sam se vidjeti kako u paklu dovijeka lopatom prebacujem ugljen.«

U zaključku kaže: »Bila sam dobro dijete, no vrlo podložna utjecajima. Moj strah iz djetinjstva još uvijek je tu, a misli o smrti i danas me uznemiruju.«

Yvonneina je majka, baš kao i Grace, preuzela svoj strah od odrasle osobe. Yvonne kaže: »Moja je majka kao vrlo mala djevojčica bila prisutna pogrebu u jednoj katoličkoj crkvi. Budući da nije bila katolkinja, do tada još nikada nije vidjela gorući tamjan pa je upitala tatu čemu služi taj dim. On je odgovorio: 'Njime istjeruju vraga iz pokojnika'. Kaže da je prilično dugo u to vjerovala.«

Laurie kaže da je godinama patila jer su njezini roditelji odbijali prihvatiti smrt kao dio života. Ona kaže: »Veliki dio mojega života nije se otvorio zato što moji roditelji nikada nisu spominjali smrt. Jedno od mojih najranijih sjećanja odnosi se na jednu od onih malih kornjača koje su dječaci običavali kupovati. I ja sam kupila jednu i držala je u zdjeli. Jednog je dana uginula, a kada je moj otac stigao kući, jednostavno ju je bacio u koš za smeće. To nikada neću zaboraviti. Plakala sam i plakala. Kada sam odrasla, upitala sam oca je li sastavio punomoć za medicinsku skrb. On je izbjegao odgovoriti i rekao: 'Ma, kad umrem, samo me bacite'.

Moji mi roditelji nikada ne bi rekli da je netko u obitelji umro. Kada bi mi netko nedostajao pa bih pitala za njega, odgovorili bi mi: 'Oh, umro je prije tri mjeseca'. Majka je jednog dana stigla kući i bez imalo emocija izjavila

da joj je umrla majka. Sljedeći šok doživjela sam kada je umro moj brat. Bio je samo trinaest mjeseci stariji od mene. Moja majka nije pokazala ni trunčicu osjećaja.

Kada mi je umro otac, majka me nazvala na posao i rekla: 'Mislim da ti je otac mrtav'. Stigla sam kući, no nisam ga mogla ni pogledati i nisam znala što bih učinila. Na poslijetku sam pozvala policiju i oni su ga odvezli. Nisam otišla na njegov pogreb. Tada sam počela odlaziti na terapiju. Kupila sam gomilu knjiga o smrti i pohadala četiri ili pet tečajeva o toj temi.

Strahovito se plašim umiranja i ostavljena sam na strahovitom mjestu. To me je duboko pogodilo. Danas mi je 67 godina, i iako to nije ni blizu 90-te, mislim da bih se, da mi je, recimo 87 godina, strahovito plašila smrti. Kada dođete u moje godine, ljudi oko vas umiru i to ne možete previdjeti. Ni danas ne odlazim na pogrebe koje izbjegavam godinama. Neprestano sama sebi govorim: 'Pa znaš da ćeš i sama umrijeti', a tada kažem: 'Bože, pa to je strašno'. To je moj sljedeći korak. Tu prepreku moram prevladati.«

Laurie nas je uvjerala da su njezini roditelji bili dobri ljudi. Plašili su se smrti i to je bio njihov način suočavanja s tim strahom i tugom. No, ono što se Laurie dogodilo kao djevojčici, ostavilo je na nju doživotne posljedice.

Samo nebo zna koliko zabluda i pogrešnih vjerovanja kao odrasle osobe nosimo u sebi i na koje načine to utječe na naša stajališta o smrti. Otkrijete li da vas progoni strah od tog važnog događaja, pronađite skupinu ili psihologa koji će vam pomoći razriješiti ta pitanja. Nadamo se da će vam i ova knjiga pokazati da nemate razloga plašiti se prelaska na drugi svijet.

jedanaesto poglavlje

Ostati ili poći

Naši nam anđeli pomažu kada se duša suoči s odlukom između života i smrti. Na svjesnoj razini ne znamo kada je naše učenje dovršeno i kada je naš zemaljski zadatak obavljen. Katkad smatramo da je život dovršen. Većinom posljednji saznajemo što se događa. Joev je otac smatrao da je njegov život dovršen i bio je spreman umrijeti. No, život je još uvijek bio pred njim, a kada je došlo vrijeme, pošao je.

Joe primjećuje: »Moj je otac bio izvan sebe od bijesa zato što nije umro! Bio je strastveni Talijan navikao sam donositi odluke. Više nije želio živjeti, bio je spreman umrijeti i smatrao je da bi mu bilo bolje u rukama njegova Stvaratelja. Bilo je vrijeme da pođe.

Tata je godinama bolovao od leukemije i s vremena na vrijeme odlazio bi u bolnicu na transfuzije. Svaki bi put potpisao spis kojim izjavljuje da NE želi da ga oživljavaju ako izdahne.

Kada je netom prije Božića odlazio u bolnicu, zbog nekog razloga nije uspio potpisati spis. Taj je put doista preminuo, a zahtjev za izostavljanjem postupka oživljavanja nije bio važeći. Osoblje bolnice bilo je obvezno poštovati zakone države New Jersey i oživjeti ga.

Kada je uzmogao progovoriti, bio je gnjevan - toliko gnjevan da se dva ili tri dana žalio zbog toga postupka. Neprestano je govorio: 'Pobrinite se da taj prokleti papir bude potpisan!' Od tada je to bilo prvo što bi učinio kada god bi odlazio u bolnicu. Poživio je sljedećih šest mjeseci. Tijekom toga razdoblja s njime sam proveo

mного vremena i upoznao ga sa svojom budućom suprugom, što je i jednome i drugome mnogo značilo. Preminuo je spokojan, znajući da će njegove želje biti poštovane.«

Frank priča sličnu priču o svojem ujaku Johnu. »Za mojeg je ujaka brinuo liječnik koji mu je pomagao prevladati depresiju zbog gubitka vida. Ujak John je prestao jesti, a kada smo ga posjetili u bolnici, bio je vrlo slab i jedva sposoban govoriti. Bilo je očito da želi da ga bolničko osoblje prestane obrađivati kako bi mogao umrijeti u miru. Obitelj je bila zabrinuta zbog njegovog slabog zdravlja i željela je učiniti sve da ga se održi na životu, no bilo je očito da je ujak bio spreman i da je želio umrijeti. Pokušali smo uvjeriti obitelj da izvanredne metode održavanja na životu nisu u skladu s njegovim željama. Iako im je bilo teško prihvatiti njegove želje, počeli su ih shvaćati. Ujak John je zatražio da ga premjestite u dom za stare i nemoćne u kojemu je živjela njegova supruga Emma, kako bi bili zajedno i oprostili se.

Preminuo je nekoliko dana nakon toga. Nakon njegove smrti, obitelj je počela uviđati da je to bilo najbolje za njega i za Emmu, a danas znamo da se nalazi na boljem mjestu. Nedostajat će nam ujak John, snažan, ali blag čovjek koji je cijeloga života mislio na druge.«

Upamtite da čovjek posjeduje svoju slobodnu volju. Anđeli su nam rekli da se u životu katkad nađemo na raskrižju na kojemu možemo odlučiti učiniti još nešto ili se vratiti duhu. Rekli su nam da u tim trenucima raspolažemo potpunim spoznajama, a duša ima mogućnost izabrati svoju budućnost. Sve je dio općega plana, ali čovjeku ipak mogu biti ponuđene te mogućnosti.

Lisu su posjetili njezini anđeli i pružili joj mogućnost odabrati hoće li ostati ili poći, a ona nije požalila svoju odluku da ostane, iako je to bio mnogo teži put.

Ona se prisjeća: »Zbog jakih bolova nisam mogla spavati. Tri dana prije no što sam pošla liječniku da bih

saznala što nije u redu sa mnom, osjećala sam prisutnost preminulog djeda. Bila je tako umirujuća. Taj osjećaj ne mogu opisati. Jedne me je noći posjetio djed, okružen anđelima. Rekao je da su došli odvesti me na nebo. Anđeli su rekli da je odluka na meni, a ja sam smjesta rekla: 'Da! Da!'.

Anđeli i djed rekli su mi da će to biti lako i bezbolno i da odlazim na divno mjesto. Djed me je držao za ruku i osjećala sam kao da odlazimo - kao da smo na putu prema nebu! Tada sam rekla: 'Čekajte, čekajte! Nisam spremna. Nisam sigurna'. Rekli su mi da će mi biti jako teško ako ostanem, ali da će cijelo vrijeme biti sa mnom. Anđelica je rekla da će ostanak oplemeniti moj život i uvjerala me da će mi anđeli pomagati. Sjećam se da sam bila tužna jer sam željela poći s djedom, ali kad sam pomislila na mogućnost da napustim svoju zemaljsku obitelj, jednostavno to nisam mogla učiniti. Drago mi je da sam odlučila ostati, ali bilo je teško, baš kao što su rekli!

Dijagnosticirali su mi Non-Hodgkinov limfom. Pet dana nakon toga krenula sam na kemoterapiju i prognoza je bila vrlo loša. Sjećam se kako su mi anđeli dolazili u sobu i noću ostajali sa mnom. Nikada više nisam osjetila da ću umrijeti. Nisam se plašila.

Anđeli su djelovali na svakom području mojega života. Katkad sam osjećala veliku zahvalnost što sam bila sposobna preživjeti rak i sve vezano uz tu bolest. Zbog nje sam postala druga osoba. Koliko god ostala na Zemlji, znam da će biti divno kada je napustim. Teško mi je pomisliti da ću morati ostaviti supruga, mamu i baku, ali to će biti tako ugodno. Sada sam spremna poći u svakom trenutku. Znam da će isti oni anđeli koji su me došli tješiti, posjetiti i moju obitelj i utješiti je. Nastavit ću živjeti u njihovim lijepim sjećanjima.«

Tanya također ima ugodno iskustvo sa smrću. Ona kaže: »Jednog sam dana sama plivala i noge su mi se

zapatljale u prečke na ljestvama. Bila sam sputana pod vodom i nisam mogla isplivati. Glavom sam bila okrenuta nadolje, a noge su mi bile sputane u ljestvama. Uhvatila me panika i izgubila sam sav zrak. Iznenada je sve postalo tiho. Prožeo me je dubok mir i nisam se nimalo plašila. Nisam imala osjećaj za vrijeme. Sve je bilo u redu.

Smrt nije dramatična. Prvi trenuci kada me je uhvatila panika bili su zastrašujući, no to je brzo prošlo. Kad me je prošla panika, bila sam okružena ljubavlju i toplinom. Sljedeće čega se sjećam bilo je da sam izašla iz bazena, no čim sam se našla izvan vode, ponovno sam osjetila strah. Nikada to nisam nikomu rekla.

U posljednje vrijeme mnogo razmišljam o tome iskustvu. Iako je to bilo prilično davno, tada sam po prvi put osjetila prisutnost svojih anđela. Osjećala sam da me čuvaju iako nisam preminula.«

Richard se, kao i Lisa, sjeća kako je donio odluku. On kaže: »Imao sam moždani udar. Tijekom tog vremena, prije no što sam se probudio, promatrao sam dva pravokutna svjetla koja su vodila prema dvije staze, jedna do druge - sve ostalo bilo je u tami - i sjećam se da sam oklijevao promatrajući ih. Prišao sam bliže, pogledao te dvije staze i shvatio da imam izbor poći ili ostati. Očito sam odabrao ostati. Osjećao sam toplinu i ugodu. Uopće nisam osjećao stres.

Do tog iskustva uvijek sam strepio od smrti. Sada sam spokojniji. Umiranje nije ništa posebno i osjećam se bolje nego što sam se osjećao prije no što sam donio odluku da ostanem.«

Kelly se također sjeća kako je donijela odluku da oстане. Ona kaže: »U dvadesetosmoj godini bio mi je potreban elektrostimulator srca. Nakon operacije došlo je do infekcije srca. Vodeći bitku s infekcijom, doživjela sam i dva trovanja hranom. Moje tijelo jednostavno više nije moglo podnijeti sve te napore i bila sam teško bolesna.

Sjećam se da sam molila: 'Bože, Isuse, ili tko god je gore, potrebni su mi odgovori. Ovo više ne mogu podnositi'.

Tada sam osjetila kako je sobu ispunila prisutnost čiste ljubavi. Zaspala sam i napustila svoje tijelo. Začula sam glasno brujanje poput radijske frekvencije i opazila tunnel od čiste bijele svjetlosti. Osjetila sam kao da sam usisana u vakuum nakon čega sam izašla na modro nebo i bijele oblake, a tamo je stajao čovjek blijede kože te smeđe kose i očiju i promatrao me. Bio je odjeven u bijelu odoru izvezenu zlatom. Uzeo me je za ruke, a njegov dodir ispunio je moju dušu ljubavlju i mirom.

Obratio mi se ne pomaknuvši usne i upitao me želim li poći s njim ili ostati. Znala sam da moram ostati i pomoći drugima. Nasmiješio se, oboje smo se nasmijali i tada je ispustio moje ruke. Iznenada sam ponovno bila u svojem tijelu, a moji su me prijatelji oživljavali. Infekcija i svi ostali simptomi nestali su za tri dana.«

Volja za životom najsnažnija je volja. Phyllis je na presađivanje srca čekala više od dvije godine. Vrlo je teško pronaći srce i čekajući ga održavati zdrav život. Ona je posjedovala neopisivu volju za životom, iako ju je i smrt privlačila i nije je se nimalo plašila. U svakom je trenutku bila svjesna da njezin život toga dana može biti okončan. Svakog je dana čekala - srce ili smrt. Drugog izbora nije imala.

Ona kaže: »Ja znam što je smrt! Jednostavno zaspíš i probudiš se na drugom mjestu. Smrt ne boli. Uvijek sam mislila da će biti bolno - no, osjećaš samo želju da zaspíš. Evo o čemu sam razmišljala i što sam doživjela dok sam umirala u robnoj kući.

Hodala sam između polica i razmišljala: 'Oh, nije mi dobro - ali nisam jela - nema veze - gdje je sir? A, tamo je. Kako to da ga nisam opazila? Kakva je to svjetlost? Bože, stvarno moram leći. Mislim da ovo neću obaviti. Vratit ću se i kasnije dovršiti kupnju. Trebala bih

nešto popiti. Moram izaći odavde. O, Bože. Dobro, dobro, moram leći. Stvarno moram leći. Kako ću platiti namirnice? Kada bih barem stigla do blagajne i legla!

Tada sam začula kako nekomu govorim: 'Hoćete li pozvati hitnu pomoć? Ne brinite, sama ću ući u vozilo'. Vrijeme je bilo potpuno iskrivljeno. Sljedeće što sam čula bilo je: 'Ne mogu očitati ... 40, ništa'.

'Ali, ne osjećam nikakvu bol', pomislila sam'. 'Kako su to dragi ljudi'. Nisam osjećala ni paniku ni bol. Samo sam željela zaspati. Osjećala sam se sasvim dobro.

Ljudi misle da je crno kada umreš. Ali nije; bijelo je. Čovjek umire sa svojeg najvišeg položaja, a ne s najnižeg. To je uzvišen trenutak, poput prolaska ispod slavoluka. Dok sam bila bolesna, znam da sam ulazila i izlazila iz života. Danas znam kakav je život dar.«

Phyllis i dalje živi od trenutka do trenutka, ne znajući što se može dogoditi. Ovaj dio svoje priče ispričala nam je na odjelu za intenzivnu skrb, čekajući što će stići prvo: novo srce - ili smrt.

Phyllis nastavlja: »Nakon toga nemilog događaja u robnoj kući, liječnici su mi u grudi postavili kombinaciju elektrostimulatora i defibrilatora: elektrostimulator održava pravilan ritam otkucaja srca, a defibrilator ga potiče električnom strujom ako prestane raditi na dulje od osam sekundi.

Uključivanje defibrilatora vrlo je neugodan osjećaj. Najprije počne zujati, a zatim udari i počne zvučati poput rendgenskog aparata. Kada osjetim da se defibrilator uključio, postanem svjesna da bih u tome umrla da nije ispravan. Liječnici mogu očitati točno vrijeme kada se uključio. Onoga dana kad su me smjestili na odjel za intenzivnu skrb čekati novo srce, 'umrla' sam dva puta. Defibrilator je ponovno pokrenuo rad mojeg srca.

Te je noći započeo užas. Ne mogu to objasniti. Činilo mi se da nemam drugog izlaza i da moram proći kroz jezovitu tamu da bih stigla na drugu stranu. Međutim,

užas je prestao onoga trenutka kada sam se konačno odlučila podvrgnuti presađivanju srca. Do jutra sam bila sigurna da to želim te da je moja odluka konačna sve dok ne umrem ili ne dobijem novo srce. Nisam imala drugog izbora osim vjerovati. Morala sam!

Anđeli su ovdje. Rekli su mi da je čovjek koji će mi darovati svoje srce napokon donio odluku da pođe. Kad su mi to rekli, strah je potpuno nestao. Njegovo se srce priprema za mene.

Ne znam jačaju li anđeli ili mi se čini da jačaju, ali osjećam da su isplanirali sve što je bilo potrebno isplanirati. Ovdje na intenzivnom odjelu ležim zato što se taj stroj neprestano uključuje. Nakon svih ovih mjeseci uključio se šest puta za redom i znam da se to dogodilo zato što je moje novo srce spremno. Sve je u mojem životu spremno za dolazak mojeg novog srca.«

Voljele bismo da možete upoznati Phyllis. Preživjela je operaciju i danas živi kvalitetnim životom i s posve novom svrhom koju nije smatrala mogućom. To je kao da su se vrata, kroz koja je trebala proći, zatvorila, a ona je dobila novi zadatak. Phyllis je odbila mogućnost smrti.

dvanaesto poglavlje

Ako još nije vrijeme

Bog nas voli i čuva posredstvom Svojih anđela. Ako nam nije vrijeme umrijeti, to se jednostavno neće dogoditi.

Ljudi katkada nisu ni svjesni da su im anđeli spasili život. To se vjerojatno događa mnogo češće no što ćemo ikada biti svjesni. Priče obuhvaćene ovim poglavljem govore kako se to događa i kako su te važne pouke promijenile životne puteve pojedinaca. Te priče nude dublji uvid u čovjekovu duhovnost.

Dean kaže: »U šesnaestoj godini doživio sam motociklističku nesreću. Samog se događaja ne sjećam točno, no znam da me je udario automobil, da sam odletio deset metara u zrak, dočekaao se na glavu, a zatim se probudio u bolnici pitajući se gdje sam. Otac je bio sa mnom u sobi kada je došao liječnik i rekao mu da vjerojatno neću preživjeti. Čuo sam kako je liječnik sve to rekao i pomislio sam: 'Što? To nije točno. Pa ovdje sam!' Bio sam posve siguran da još nije vrijeme da prijedem u drugu dimenziju. Znao sam da neću umrijeti!«

Deniseini anđeli priskočili su da bi nju i još jednu ženu spasili od opasnosti. Denise kaže: »Tog kišnog, hladnog listopadskog dana moj je automobil iznenada stao. Kočnice su iznenada ispustile užasan zvuk i automobil je stao. Podignula sam pogled i opazila ženu s kišobranom kako prelazi ulicu ni petnaest centimetara ispred mojeg automobila! Nije čak ni podignula pogled, samo je nastavila hodati. Bila sam osupnuta i znala sam da su njezin anđeo, moj anđeo, ili oboje, zaustavili moj automobil. Taj blagoslov neću zaboraviti dok god sam živa i za njega često zahvaljujem Bogu i svojim anđelima.«

Priča Judy G. također je vezana za putovanje automobilom za olujne noći. Ona kaže: »Kiša je bila padala s prekidima. S poslom sam završila u ponoć, kada je moja prijateljica automobilom došla po mene. Deset minuta kasnije stigli smo na vrlo skliko područje ceste, i moja je prijateljica izgubila kontrolu nad automobilom. Ne razmišljajući, nagazila je kočnicu i počele smo se okretati. Udarile smo o rubnik i poletjele u zrak. Povikala sam: 'O, Bože, ne daj da umremo!' Dvije ruke uhvatile su me za ramena i povukle me na stražnje sjedalo. Zapravo mi se činilo da cijelu nesreću promatram izvan automobila. Vidjela sam se sa dva mjesta istodobno. Pomislila sam da sam mrtva u devetnaestoj godini.

Odjednom sam pokraj sebe vidjela nekog čovjeka. Bio je vrlo krupan i iako ga nisam mogla vidjeti cijeloga, znala sam da mi je došao pomoći. Rekao je: *'Za tebe imamo mnogo bolje planove. Moraš krenuti drugim putem.'* Zagrlio me je i nestao. Iznenada sam postala svjesna da se nalazim na podu stražnjeg dijela automobila i da smo i ja i prijateljica dobro.

Svi koji su vidjeli automobil, pretpostavili su da su ljudi u njemu poginuli. Ja nisam mogla sama sebi vjerovati. Nevjerojatno je da smo to preživjele, no, da me Bog nije povukao sa prednjeg sjedala kada sam ga zavalala, bila bih mrtva. Vjerujem da je onaj čovjek bio Bog i poslušala sam njegovo upozorenje. Moj se život te noći promijenio.«

Mnogi se ljudi plaše ako sanjaju smrt, no to ne mora značiti da se spremate za prelazak na drugi svijet. Smrt u snovima može simbolizirati promjenu, a očitovanje tih promjena potpuno ovisi o pojedincu. »Smrt« nečega znači svršetak. Posrijedi može biti stajalište, vjerovanje ili osjećaj o sebi koji vam više nije potreban i koji upravo mijenjate. San o smrti vrlo rijetko predviđa stvarnu smrt. Takav je san često upozorenje, no većinom najavljuje nešto novo.

Jeanne je otprilike mjesec dana sanjala vlastitu smrt i predosjećala je. Čak je sanjala i kako će umrijeti te na kojem mjestu.

Tijekom radnog vremena doživjela je moždano krvarenje prouzročeno aneurizmom. Žena za susjednim radnim stolom srećom je znala što je potrebno učiniti i smjesta joj je glavu obložila ledom. Nakon što je Jeanne tjedan dana provela u bolnici, njezinog je supruga posjetio anđeo i rekao mu da je iz te bolnice preseli u bolnicu Mass General. Njezin je liječnik bio bijesan te je izjavio da bi je promjena bolnica mogla ubiti.

No Jeanne je premještena i liječnici u bolnici Mass General izveli su zadivljujuću operaciju! Liječnik je kasnije rekao Jeanne da će se oporavljati barem godinu dana, a ona je, unatoč govornim poteškoćama i slabošću lijeve strane, tjedan dana nakon toga odšetala iz bolnice. Neurokirurg je rekao njezinom suprugu: »Život svoje žene zahvalite Onomu Gore. Bog je upravljao mojim rukama. Nemoguće je da sam to sam učinio.« Jeanne je imala manje od jedan posto izgleda za preživljavanje i potpuno ozdravljenje, no danas je savršeno dobro.

Osim toga, Jeanne kaže da je tijekom operacije umrla! To se naziva iskustvom nadomak smrti. Stigla je na mjesto veličanstvene ljepote gdje su je dočekali njezini mrtvi rođaci. Vidjela je oca, sestru te baku i djeda koje za života nije upoznala. Isus joj je prišao, nosio je na rukama i rekao joj da još nije njezino vrijeme, da se mora vratiti i dovršiti svoj život i svoju zadaću. Ali ona se nije željela vratiti!

Nakon što je otpuštena iz bolnice, bila je gnjevna i mjesecima je plakala jer je željela ostati na drugom svijetu. No, sjetila se da joj je rečeno da na Zemlji ima nedovršenog posla. Kada su ona i suprug razmijenili iskustva, zaključili su da je anđeo koji je posjetio Jeanneinog supruga bio isti onaj anđeo koji je bio s njom dok nije bila pri svijesti. Jeanne je tada osjetila divan i dubok mir

koji je proizašao iz spoznaje da im je pomogao isti anđeo. Znala je i da je sve savršeno i da je započela nova faza njezina života.

trinaesto poglavlje

Zdravstvene punomoći i etičke oporuke

Zdravstvena punomoć je dokument kojim osoba određuje način medicinskog postupanja u slučaju bolesti. Svaka odrasla osoba trebala bi, dok je zdrava, sastaviti takav dokument. Uputno ga je sastaviti zajedno s bliskim osobama okupljenim oko stola. Tako će svi članovi obitelji zapisati što žele, kako ne bi bilo dvojbi ako takav dokument ikada bude potreban.

Primjenjiv obrazac osmislili su članovi pokreta pod nazivom »Dostojanstveno starenje«. Oni ga nazivaju Pet želja. Slijede osnovne točke tog obrasca.

Prva želja: Tko bi trebao donositi odluke o medicinskoj skrbi ako to vi ne budete u stanju?

Druga želja: Kakav medicinski postupak želite, a kakav ne želite? Budite konkretni.

Treća želja: Kakav postupak u slučaju bolova želite? Želite li primati sredstva za ublažavanje bolova čak i ako ćete od njih biti ošamućeni?

Četvrta želja: Kako bi se ljudi trebali ponašati prema vama? Želite li da vas drže za ruku? Želite li umrijeti kod kuće ako je to moguće?

Peta želja: Što želite da voljene osobe znaju o vama? S kime se želite pomiriti?

Trebali biste odrediti osobu koja će se nepokolebljivo zalagati za vaše interese. Osoba koju imenujete trebala bi biti stručna u onome što vam je važno, pa je zbog

toga s njom uputno razgovarati o svojoj punomoći. Po-
brinite se da primjerke vaše zdravstvene punomoći do-
biju i vaš liječnik te odvjetnik.

Naša dobra prijateljica, židovska svećenica Judith Schindler nedavno je održala propovijed o etičkim oporukama te o vrijednosti stvaranja ostavštine za one koje volite. Slijedi dio njezine propovijedi:

Vrlo važan način da se pripremimo za smrt, odnosno, prelazak na drugi svijet jest sastaviti oporuku kojom ćemo razdijeliti svoju imovinu. Većina nas, iako s oklijevanjem, to uspije učiniti. No, imovinska oporuka nije dovoljna - u pravilu razmišljamo samo o ostavljanju svoje materijalne imovine. No, postoji još nešto što bismo mogli i trebali ostaviti u naslijeđe: svoje vrijednosti i svoja temeljna vjerovanja.

Prije nekoliko godina u novinama je objavljena priča o padu japanskog zrakoplova. Pilot je, unatoč tehničkim poteškoćama, svim silama nastojao održati zrakoplov u zraku. Pad zrakoplova uslijedio je nakon trideset minuta.

Usred olupina pronađene su mnoge poruke napisane tijekom tih posljednjih, užasnih minuta. Na komadićima papira bile su poruke voljenima, pozdravi, izrazi ljubavi i sažeci vrijednih pouka koje su žrtve usvojile tijekom života. Čini se da ljudska bića posjeduju duboko ukorijenjenu potrebu da za sobom ostave poruku kojom će izraziti tko su i koji je bio smisao njihovih života.

Ljudi su se stoljećima pripremali za smrt ne samo pisanjem imovinske oporuke, već i onime što nazivamo »etičkom oporukom«. Komadići papira na kojima su svoje poruke bilježili putnici toga japanskog zrakoplova, bili su počeci takvih oporuka.

Etička oporuka je pismo roditelja djetetu, rođaka ili prijatelja drugom rođaku ili prijatelju, ili čak od umirućeg djeteta koje roditeljima želi poručiti što je u životu naučilo. Etičke oporuke mogu biti sastavljene u raznim oblicima - pjesničkim recima, jednostavnim porukama, nizaњem značajnih riječi - koje djeca i voljene osobe mogu čuvati kao brižan zapis mudrosti. Takva oporuka može voditi naše voljene kada mi više ne budemo ovdje da bismo im pomagali na kaotičnom životnom putu. Neki su od vas možda primili etičke oporuke ne znajući kako bi ih protumačili.

Jacob Weinstein, koji je umro 1974. godine, poučio je svoju djecu važnosti judaizma i obitelji. U svojoj je oporuci napisao: »Znam da vam ne mogu nametnuti svoje vrijednosti i sudove, ali mogu zahtijevati i zahtijevam da ne dopustite da se ovo naslijede održava samo po sebi, već da ga proučavate, sudjelujete u njemu te donosite odluke utemeljene na znanju jednako kao i na osjećajima. Otkrit ćete da judaizam može biti od velike pomoći pri održavanju obitelji na okupu.«

Arthur Ashe, veliki teniski šampion, ostavio je svojoj kćeri etičku oporuku u pismu koje joj je napisao dok su joj bile četiri godine. Rekao joj je da treba svladati dva jezika i barem dva sporta. Rekao joj je da je važno posjedovati novac, ali da je važno i da novac ne posjeduje nju.

U pismu također upozorava: »Ne smiješ dopustiti da te boja tvoje kože sputava niti da te gura naprijed.« Svoje pismo završava riječima: »Nemoj se ljutiti na mene ako ne budem pokraj tebe kada budeš trebala. Ne žali zbog toga što me nema. Dok smo bili zajedno, duboko sam

te volio, a ti si mi pružila mnogo sreće. Kada osjetiš bol u srcu ili iscrpljenost životom, kada posrneš pa padneš i pomisliš da više ne možeš ustati, pomisli na mene gdje god da jesam. Ja ću te promatrati, smiješiti se i ohrabrivati te.«

PORUKA ANĐELA: Proces prelaska namijenjen je jednako živima kao i onima čiji se život završava. Kroz njega je moguće naučiti vrlo važne pouke o ljubavi. Moguće je ojačati obiteljske veze i produbiti vjeru. Nisu sva iskustva radosna, no svako je posebno i jedinstveno. I u svakome od njih pomoći ćemo vam kako god bilo potrebno. To je vrijeme vrlo važno i prisutnost brojnih anđela prijeko je potrebna.

četrnaesto poglavlje

Radost umiranja

Ljudi katkad odabiru napustiti ovaj svijet na šaljiv način. Čini se kao da je smrt za njih veličanstveni pokus pa se žele malo poigrati s tim iskustvom prije no što konačno zakorače na drugu stranu.

Sally opisuje smrt svoje majke. »Otrprilike dva mjeseca prije smrti, moja je majka počela usporavati. Počela nas je pripremati za trenutak koji se bližio. Početkom listopada uselila sam se k njoj. To je bilo divno razdoblje. Spravljala sam joj prepečenac s cimetom, baš kao što ga je i ona spravljala meni dok se kao dijete nisam osjećala najbolje.

Jednog dana u podne bila sam u kuhinji, a mama je bila u svojoj sobi, na kraju dugačkog hodnika. Čula sam kako dolazi hodnikom vičući: 'Sally, to je to! To je to!' Kad sam izašla iz kuhinje, opazila sam kako se brzo kreće uz pomoć hodalice i jednom rukom pokazuje prema nebu.

Blistala je. Govor joj je bio nerazgovjetan pa sam pomislila da je doživjela moždani udar. Zaplakala sam, ali ona je mahnula rukom dajući mi znak da prestanem te nastavila govoriti riječima koje nisam mogla razabrati. Jasno sam, međutim, čula riječi: 'Ovo je ludo. Ovo je ludo! Bila si u pravu, anđeli su stigli!' Bila je preplavljena radošću i smijehom.

Moj ju je suprug podignuo i odnio je natrag u njezinu sobu. Cijelim putem niz hodnik na njegovim je rukama u zanosu vikala: 'Juhuuuuu!'

Nastavila je nerazgovjetno govoriti, no uskoro smo razabrali da govori stranim jezicima. Mislim da sam čula

riječi koje su zvučale švedski ili njemački, a možda je to bio i jidiš. Nisam sigurna. Moja je sestra kasnije malo istraživala i u svesku Enciklopedije Britannice pronašla točan opis onoga što je moja majka činila. Dar jezika, stoji u enciklopediji, jest 'glasanje koje nalikuje riječima ili govoru, većinom izazvano tijekom stanja dubokog vjerskog zanosa; smatra se da govornik komunicira s božanskim bićima'.

U neko doba noći pokušala je napustiti svoje tijelo brojeći do tri i podižući se. Teško je to objasniti, no to je bio drugi dio toga vremena. Osjećala sam da je soba ispunjena energijom koju mogu opisati samo kao gustu prisutnost Boga. U zoru je mama još uvijek bila s nama, a njezin izraz lica govorio je: 'Ne mogu vjerovati da sam još ovdje!' Svi njezini voljeni bili su pokraj nje. Utonula je u dubok san iz kojega se više nije probudila.

Sljedeće noći zadrijemala sam uz njezin krevet. I tada sam osjetila dodir. Samo me je ona mogla dodirnuti na odlasku jer u tom trenutku više nitko nije bio u sobi. Tada se je svijeća ugasila. Tog je trenutka pošla kući, Bogu.«

Graceino iskustvo vezano je za stariju prijateljicu i duhovnu učiteljicu koja se nalazila u domu za stare i ne-moćne. Grace piše: »Znala sam da joj je preostalo tek nekoliko sati života. Potkraj mi je rekla da je sanjala kako preko malenog mosta prelazi na drugu stranu i da se vratila kako bi mi rekla da je tamo prelijepo. Najviše pamtim sljedeće riječi: 'Tamo imaju čak i stabla kruhovca!' Tri puta je prešla taj most. Posljednji mi je put rekla da se neće vraćati, ali da će zauvijek biti sa mnom. Tada je preminula. To je iskustvo bilo vrhunac mojega života jer sam s njom zapravo prošetala na drugu stranu.«

Yvonne W. sjeća se svojeg divnog, naočitog 84-godišnjeg prijatelja kojega je zvala »djedom« i koji joj je volio pričati priče o svojim korijenima. Ona kaže: »Pričao mi je kako je s bratom Pacom jahao planinama, a kada

bi stigli kući, sjeli bi, razgovarali, pili konjak i pušili cigarete.

'To je za mene raj', rekao bi.

Zastao bi s osmijehom zanosa i rekao: 'Nakon toga uopće mi ne bi bilo važno hoću li umrijeti'. Prekorili smo ga zbog te zadnje izjave. On je podignuo prste do usana da bi nas ušutkao. Tada je sjetno rekao: 'Smrt nije nešto čega bismo se trebali plašiti. Smrt je najbolji dio života jer tada uistinu odlazimo kući. Nadam se da će kišiti kada umrem kako bi moje putovanje na nebo bilo osvježavajuće'.

Nekoliko mjeseci nakon toga Djed je pošao na svoje prvo ljetovanje nakon osamnaest godina i tada sam ga posljednji puta vidjela živoga. Mama i ja smo večerale kada je zazvonio telefon. Osoba s druge strane žice je rekla: 'Djed je bio tako sretan - govorio nam je o svojim posjetima i tome kako je pušio cigarete i pijuckao konjak. A tada je iznenada sve bilo gotovo'. Na dan njegova pogreba iz oblaka se, nakon duge suše, spustila obilna kiša.«

Ovim vam poglavljem želimo reći da ne budete iznenađeni ako osoba koja se sprema na povratak bude željela što prije poći i ako će nestrpljivo očekivati svoju smrt. Spremnost često zasjenjuje žalobnost toga događaja. Često se, potpuno opravdano, kaže: »Bio je spreman poći.«

petnaesto poglavlje

Unutarnja spoznaja

Neki ljudi znaju kada će umrijeti. Čini se kao da su sve isplanirali kako bi obitelji i prijateljima bilo lakše. Cijelim procesom upravljaju gotovo do najsitnije pojedinosti.

Craig se prisjeća: »Moj je tata odlazio na posao. Iz kuće je izašao u 10 sati ujutro i, kao i uvijek, zatrubio u znak pozdrava. Bio je na cesti kada je automobil polako počeo skretati. Nastavio je usporavati i završio u gmlju pokraj ceste. Čovjek u automobilu iza njega slijedio ga je zaključivši da nešto nije u redu. Stao je iza mog oca, iskočio iz automobila, prišao vratima očeva automobila i otkrio da je moj otac nedvojbeno mrtav. Zanimljivo je da je čovjek koji ga je slijedio bio svećenik crkve u koju su moji roditelji odlazili. Tako je mojem tati mogao pružiti posljednju pomast. U međuvremenu je policajac opazio dva parkirana automobila i također zaključio da nešto nije u redu. Stao je odmah iza svećenikova automobila. Tatin se automobil zaustavio točno preko puta mrtvačnice u koju su njegovi posmrtni ostaci bili prevezeni. Činilo se kao da je 'uredio' da ga svećenik slijedi do mrtvačnice u trenutku njegove smrti.

Kada je moja majka kasnije pošla na tatino radno mjesto, otkrila je da je tijekom proteklog tjedna otišao u kadrovsku službu saznati kakvo životno osiguranje posjeduje te ostale pojedinosti svoje police. Tata je, svjesno ili podsvjesno, predosjećao mogućnost svoje smrti. Majka uopće nije primijetila da mu nije dobro, da ima predosjećaje niti bilo što drugo.«

Denise smatra da je i njezin otac naslutio blizinu smrti. Ona kaže: »Moj je otac, iz čista mira, počeo dovršavati

nedovršene poslove. Mojemu sinu (svojemu jedinom unuku) ispričao je o bitki na Iwo Jimi u kojoj je sudjelovao tijekom Drugog svjetskog rata. Gledali su filmove, čitali knjige, a moj je sin na videorpci zabilježio vlastiti intervju s djedom. Posložio je svoj alat. Moj tata tijekom cijelog života nije komunicirao sa svojim ocem, no prije svoje smrti poveo je mene i mojeg sina na njegov grob.

Njegove su pripreme trajale otprilike godinu dana prije no što se na njemu mogao opaziti umor i iscrpljenost. Bilo je očito da se priprema za »povratak kući«, a u svibnju je bilo posve jasno da je taj trenutak vrlo, vrlo blizu. Kada smo ga odveli liječniku, sve su pretrage bile negativne. Bio je posve zdrav. Moj otac nije bio bolestan, no njegova se duša pripremala za odvajanje od tijela. Njegov je duh bio spreman i ništa ga nije moglo zaustaviti.

Onoga dana kada je njegova želja za smrću bila očita, moja je majka k njemu pozvala svu djecu iz susjedstva. Djeca su ga neprestano budila ne dopuštajući mu umrijeti. Njegovo je tijelo toliko oslabjelo da su ga morali smjestiti na odjel za intenzivnu skrb. I ovog su puta rezultati svih pretraga bili negativni. Bio je posve zdrav. Nakon pet dana provedenih na odjelu za intenzivnu skrb, prebačen je u dom za stare i nemoćne. Bilo mu je potrebno četiri dana da se prilagodi i da ga noću možemo ostaviti samoga. Četvrte je noći tiho preminuo u snu.

Tog me je poslijepodneva tatin duh posjetio u slavljeničkom raspoloženju! Na pogrebu mi je bilo teško plakati jer je pokraj mene bio njegov sretan, razigran duh i govorio mi o tome kako je na 'drugom svijetu' i kako je slobodan bez svojega tijela. Tijekom prvih tjedana u novom 'domu' svakodnevno je razgovarao sa mnom. Sada me posjeti kada ga pozovem ili kada mi želi nešto reći. Pred Božić mi je dao upute za sastavljanje prozirne, plastične ukrasne kugle sa simbolima njegova života kao dar majci i svakome od moje petero braće.

Sastavio je čak i križaljku koja je skrivala tumačenja simbola.

Osjećala sam kao da sam svojeg oca imala vremena oplakivati dok je još bio živ i pomoći mu pripremiti se za smrt. Tamo gdje se sada nalazi, mnogo je sretniji. Sa sebičnog stajališta, nalazi se na mnogo boljem mjestu s kojega mi može pomoći kada mi je to potrebno.«

Kada je umirao otac Laurie R., ona mu je rekla: »To ćeš doživjeti samo jednom, a ja imam samo jednu priliku da ti pomognem da to za tebe bude najbolje moguće iskustvo.«

Ona kaže: »Čak ni danas, nakon toliko vremena, nimalo ne žalim zbog njegove smrti. Pozvala sam svoju prijateljicu vidovnjakinju i upitala je što mi je činiti. Iako sam znala da bi to moglo biti nezgodno za mojega oca, učinili smo kako nam je rekla.

Rekla mi je da jednu ruku stavim iznad njegove srčane čakre, a drugu iznad krunske - takvo što još nikada do tada nisam učinila - te da molim za iscjeljenje, ljubav, svjetlost i energiju. Rekla je: 'Ne govorim o iscjeljenju njegova tijela; govorim o iscjeljenju njegove duše kako bih mu pomogla krenuti dalje'.

Učinila sam tako kada je njegovo tijelo počelo umirati. Položivši ruke na njegovo tijelo, mogla sam doslovce osjetiti kako crpi energiju iz mene. Bila sam prilijepljena za njega. Bila sam u uzvišenom stanju, a iz mene je izvirala duhovna energija. Rekla mi je da ga potaknem istraživati bijelu svjetlost - približiti joj se i postati dio nje; naviknuti se na nju. Tako sam i učinila. Stalno sam mu to ponavljala.

Kada je ušao u svjetlost, majka je spavala glave oslonjene na krevet, držeći njegovu ruku. Probudila sam ju i rekla joj da je vrijeme. Kada je čuo njezin glas koji mu je govorio 'zbogom', obje smo osjetile kako je njegov duh na trenutak fizički uskočio natrag u njegovo tijelo. Otkucaji njegova srca vratili su se na prijašnji ritam,

a razina kisika u krvi povisila se do točke na kojoj nije bila već satima. Kao da se na trenutak vratio samo da bi rekao: 'Znam da ćete biti dobro. Sada ću poći'.

Moja majka još nikada do tada nikoga nije vidjela da umire. Nakon što je sve bilo gotovo, podignula je glavu i rekla: 'To i nije tako loše. Bilo je to za njega lijepo iskustvo. Svatko bi trebao tako umrijeti'.

Znale smo da su rođenje i smrt najveći darovi. Vjerujete li u Boga, u tom se trenutku nalazite između Boga i te osobe, a to je posebno iskustvo!

Na putu kući, kutom oka u automobilu sam opazila tatu i posve jasno čula kako mi je rekao: 'Hvala ti što si me oslobodila!«

šesnaesto poglavlje

Puštanje

Skrbnici i članovi obitelji na poslijetku moraju pustiti umirućega. Poznavale smo ženu koja bi, čim bi joj se učinilo da će joj majka umrijeti, počela vikati i zapomagati: »Ne idi, majko! Ne idi!« Starica je nastavila živjeti uz neprestanu skrb i veliki trošak, da bi napokon umrla u 96. godini. Više godina bila je vezana za krevet, a povremeno bi zapadala u komu i budila se iz nje. Ona je bila spremna. Njezina kći nije.

Annienina priča o tome kako prijatelji i obitelj mogu pomoći pri umiranju pokazuje još jedan način suočavanja s neizbježnim. Ona kaže: »Bile su mi 32 godine i upravo sam bila doručkovala s mamom. Pred mojim očima, ona je iznenada doživjela moždani udar. Umjesto da se prepustim panici, ušla sam u kliničku situaciju, a medicinska sestra u meni preuzela je glavnu riječ. Kad sam je dovela u bolnicu, smještena je na odjel za intenzivnu skrb.

Svoju pokojnu baku nikada nisam upoznala, no bila je tamo, pokraj uzglavlja majčina kreveta. Brinula se za svoje dijete kao i toliko puta prije. Tamo su bili i drugi pokojni rođaci. Prisutan je bio moj djed kojega zovem Baron; moj otac, čovjek kojemu se prije više od 34 godine zavjetovala na ljubav; i njezina sestrična koju je voljela više od samog života. Primijetila sam da su svi došli bdjeti nad mojom mamom.

Dobar dio dana provela sam u molitvi. Kada sam kasnije prošla hodnikom pokraj njezine sobe, opazila sam da su pokojni članovi obitelji još uvijek tamo. Začuvši kako je liječnik rekao da se prestane s reanimacijom,

shvatila sam da samo želim ući unutra i provesti s njom posljednje trenutke. Ušla sam i sestru koja je ostala u sobi zamolila da me ostavi nasamo s majkom. Zapravo nisam bila sama jer su s majkom bili pokojni članovi moje obitelji. Kada joj je moj otac pružio ruku, opazila sam kako majčina duša napušta njezino tijelo. Pogledala me je kao da je željela reći da će ostati ako je trebam, a ja sam joj rekla da pođe s njima. Baka je zazvala svoju kćer: 'Louisa,' i na to je majka otišla sa svojom obitelji.

Nisam tužna jer znam da je moja obitelj došla majci pokazati put kući, a ta spoznaja pruža mi veliku utjehu i radost. Vjerujem da me moja majka i moj otac, pod budnim okom moje bake, čuvaju na svakom koraku i pomažu mi na mojem životnom putu. Ona je još uvijek moja majka i još uvijek me čuva sve dok ne bude vrijeme da dođe po mene.«

Michelle je također primila važnu pouku o ljubavi i puštanju. Ona kaže: »Mojem je prijatelju dijagnosticiran uznapredovani oblik AIDS-a. S njim je u New Yorku bila samo jedna sestra, pa sam mu nastojala pružiti emocionalnu potporu i često sam odlazila u bolnicu kako bih bila uz njega.

Jedne večeri bila sam u kazalištu na Broadwayu i usred predstave osjetila sam njegov duh ili energiju i začula njegov glas. Zнала sam da moram poći u bolnicu i vidjeti ga. Napustila sam predstavu, a kada sam stigla u bolnicu, sestre su mi rekle da umire. U tom je trenutku tamo bila samo njegova sestra. Rekla sam joj: 'Možda bismo ga trebale držati za ruke'.

Ona je odvratila: 'Oh, ne! Ne želi da ga se dodiruje'. Ponovila sam da smatram da ga obje primimo za ruke. To mi je bilo teško jer sam se uvijek veoma plašila ljudi na umoru. To je kao da držite smrt za ruku.

Sestre su se ustrčale i provjeravale sve oko njega, a ja sam počela moliti i tražiti anđele da me vode kroz to jer nisam znala što bih trebala učiniti. Samo dvije ili tri

minute nakon toga u svojim i njegovim rukama osjetila sam toplinu. Upitala sam njegovu sestru: 'Osjećaš li i ti toplinu?'

Odgovorila je kako osjeća da se njegovi prsti pomiču i ja sam se složila s njom. Tada nas je jedna od sestara upitala: 'Što to radite?'

Rekla sam joj da ga držimo za ruku dok prolazi kroz iskustvo smrti. Sestra je odgovorila: 'Pa vi ga oživljavate'.

Monitori su bilježili rad njegova srca i ostale znakove koji su rasli. 'Vi ga želite pustiti, a ne vratiti u život', dodala je sestra.

Tada se počeo hvatati za plahte kao da ne želi poći. Primijetila sam da može pomaknuti ruke, pa sam rekla: 'Jime, pomakni ruke ako me osjećaš'. Zatim smo komunicirali putem njegovih ruku, iako su sestre rekle da je u dubokoj komi. Rekla sam mu: 'Jime, osjećaš li ovo?' To je divno! Tako je ugodno!' Jim je nastavio stiskati moju ruku.

Njegova sestra bila je vrlo uplašena i rekla je: 'Mislili smo da to ne bismo smjeli činiti'. Iznenada je u sobu ušlo još nekoliko Jimovih prijatelja pa sam ih zamolila da se uhvate za ruke i okruže Jima. Kada smo to učinili, Jim se počeo opuštati od grčevite boli. Zamolila sam anđele da dođu. Znam da je njegova majka došla s drugog svijeta. Sigurna sam da je bila tamo. Pitala sam ga vidi li je, a on je stisnuo moju ruku.

Primila sam božanski zadatak odvesti ga na drugi svijet. Rekla sam mu da ćemo ga okružiti ljubavlju i svjetlošću i voditi ga na drugu stranu. Zaista sam se osjećala kao da idem s njime, što je bilo vrlo čudno. Zapravo sam znala da anđeli misle kako dolazim s njime! Neprestano sam govorila: 'Ne ja. Samo on!' Kada je na kraju pustio moju ruku, smiješio se. I tada je otišao. Iskustvo njegovog umiranja bilo je toliko veličanstveno, tako toplo, a svi smo bili u takvom zanosu da ni sami u to nismo mogli

vjerovati. Tada smo se svi zagrlili. Jim je bio prelijep čovjek.

Jim me je toliko nadahnuo na pisanje, da sam nakon njegove smrti ispisala cijeli dnevnik. Neko sam vrijeme osjećala da je pokraj mene i to mi je uistinu bilo neugodno. Kasnije, kada sam patila od strahovite glavobolje i molila za olakšanje, Jim mi je došao i rekao: 'Ne mogu vjerovati da me zanemaruješ! Imaš ljude koji ti mogu pomoći!'

Iskustvo Jimove smrti promijenilo je moj život. Njegova je energija bila opipljiva. Nikada više neću u pitanje dovoditi Božju moć.«

Sidneya, koji godinama radi s umirućima, zamolili smo da nam otkrije vlastita razmišljanja o smrti utemeljena na iskustvu i spoznajama. On kaže: »U radu s energetskim tijelima umirućih, otkrio sam da se u određenom trenutku događa pomak koji svima jasno daje do znanja da mogu poći. Imao sam klijenta čiji otac nije bio prisentan. Djeca su morala donijeti odluku da izvanredne mjere nisu u interesu njihova oca i obitelji. Iako otac nije bio sposoban čujno govoriti, na neki je način svojoj djeci prenio poruku da je spreman poći. Svi su članovi obitelji primili njegovu poruku u isto vrijeme. Tko zna kako, i tko zna odakle, možda iz njihove unutarne spoznaje, svi su znali da za njihovog oca postoji bolje mjesto na kojemu mora biti - odmah. Bilo je vrijeme da njihov tata pođe.

Medicinski vas stručnjaci mogu održavati na životu, no, kada anđeli kažu svoje, u redu je poći i svi to znaju - uključujući medicinsko osoblje, članove obitelji i njihove prijatelje. Znat će i kada je vrijeme da se pode u dom za stare i nemoćne, u bolnicu ili čak da se isključe aparati za održavanje života. Kada taj trenutak dođe, vjerojatno će osjetiti tugu i bol, no za proživljenim životom ne treba žaliti.

U slučaju smještaja u bolnicu ili dom, isprva su uplašeni i pacijenti i članovi njihove obitelji! To je ozračje

prožeto strahom od nepoznatoga. Međutim, energija se mijenja kada se čovjek pomiri s procesom umiranja. Osjećaj straha uzmiče pred spokojnim prihvaćanjem.

Promjena se događa kada smrt postane izvjesna. Umiranje postaje prihvatljivo. Sljedeća promjena energije događa se u trenutku smrti. Nakon što osoba umre, njezina se energija, dakako, mijenja, kao i energije tugujuće obitelji te bolničkog osoblja. Energija postaje utješna, prožeta ljubavlju, blaga i dublja no što je čovjek inače doživljava.

Kada doista nastupi smrt, energija napušta tijelo i širi se - ne samo prema gore. Ona ispunjava prostor i prekoračuje granice. Energija koja je posvuda postaje dio svega. Kada umremo, postajemo dio prostora koji se nalazi između svega. Umjesto dijela čvrste tvari, postajemo dio misli. No, naša energija može također biti skupljena u oblik tijela, poput holograma - trodimenzionalnog portreta zgusnute energije. Taj zgusnuti oblik energije omogućava ljudima spoznati s kime komuniciraju. Preminula je osoba i dalje dio svega. Mi možemo čuti njezine misli, a ona može čuti naše.«

PORUKA ANĐELA: Rođenje ... izbor. Vama je, kao duš pruženo pravo da odaberete kada ćete se roditi te pouke koje ćete za života usvojiti. Vi birate prikladne okolnosti ko biste ostvarili sve što imate potrebu ostvariti. Kada, gdje, kako ... sve ovisi o vama.

Smrt ... izbor. Vama je, kao duši, pruženo pravo da odlučite kada je vaše učenje dovršeno. Bog i vaša duša znaju kada je vaš zadatak obavljen i kada se možete vratiti na Nebo. To je sve. Život baš i nije osmosatni posao, a je nedvojbeno najbolji posao koji ikada možete obaviti.

Život je dobar. Smrt je dobra. Život i smrt su isto.

Treći dio

Drugi svijet: Nakon prelaska

Mir. Mir. Mir!

Ovo je mjesto posvemašnjeg mira!

... anđeli

Bile smo vrlo sretno onoga dana kada smo stigle u New York na sastanak s našim urednikom te po prvi put vidjele dovršeni oblik naše knjige *Anđeoski govor: Kako razgovarati sa svojim anđelima*, Stigle smo vlakom iz Connecticuta i, šetajući Petom avenijom odlučile smo svratiti u Brentanovu knjižaru i pitati imaju li našu knjigu u računalu. Smatrale smo da je prebrzo da knjiga bude na policama jer nas je do objavljivanja dijelilo još nekoliko tjedana. Na našu veliku radost, knjiga je bila uvedena u njihovo računalo! I tako smo nas dvije zrele žene zaplesale po knjižari, pljeskale, grlile se i svima govorile da je naša knjiga objavljena!

Knjižaru smo napustile srca punih zahvalnosti i pjevajući otplesale niz Petu aveniju, znajući da su naši anđeli s nama te da su među nama i naši pokojni mama i tata. Znale smo to! Ni na trenutak nismo posumnjale da s nama dijele te radosne trenutke, trenutke koje nikada nećemo zaboraviti.

sedamnaesto poglavlje

Doživljaj njihove energije

Osjećanje prisutnosti pokojne voljene osobe nije ni malo čudna pojava. Razgovarale smo s mnogima koji su komunicirali s preminulim voljenim osobama, katkad i pismeno, kao što mi poučavamo, a katkada događajima poput lupanja vrata u određenom trenutku, rušenjem važne slike ili pjesme s radija koja budi sjećanja. Čule smo i za nekoliko slučajeva »kucanja« u trenutku kada nitko vidljiv nije bio prisutan. Kakav god da bio događaj i koliko god se svima drugima činio beznačajnim, osoba koja ga je doživjela sigurna je da je to poruka s drugog svijeta.

Ljudi se katkad uplaše kada se pojavi pokojni rođak ili na neki način započne komunicirati s njima. Naša reakcija katkad može proizaći iz osjećaja krivnje jer mislimo o svemu onome što nismo učinili, što smo mogli učiniti ili smo trebali učiniti dok je ta osoba bila živa. No, zajedničko iskustvo svih onih koji su doživjeli duhovni susret s preminulom osobom jest ljubav. LJUBAV.

Naši su nam anđeli rekli: *Kada duše stignu na nebo, postaju čista ljubav. To je sve što mogu biti.*

Čovjek nakon smrti postaje dio svjetlosti. Povezuje se s božanskim izvorom iz kojega istječe samo ljubav. Čak i ako na Zemlji nije bio sretan, neugodni, nezadovoljni, nepošteni, zli ili gnjevni dijelovi njegove osobnosti ne prelaze na drugi svijet. Duše se vraćaju isključivo u obliku ljubavi koju nose u sebi.

Smrt osobe ne mora značiti i da ste time izgubili odnos s njom. Voljene će se osobe u većini slučajeva isprva vraćati da bi vas uvjerile da su dobro, da bi vam olakšale tugu ili vas utješile. Njihovu ljubav osjećate čak i bez jedne izgovorene riječi. Ljubav prožima cijelo iskustvo i putem ljubavi se događa iscjeljenje.

Ovaj dio knjige posvećen je divnim pričama onih ljudi koji znaju da su njihovi voljeni u blizini.

Mnogo je načina na koje vas voljene osobe mogu posjetiti, no najčešće ih osjećamo. Vaši vam voljeni mogu govoriti ili vam pisati. Mogu s vama komunicirati i u snovima. No, kako god odabrali komunicirati, vi ćete znati tko vam se obraća i znat ćete *zašto* je došao. U to nećete ni malo sumnjati.

Carolin otac posjetio ju je po prvi put dok je čitala našu knjigu. Carol piše: »Ovo je prvi put da sam doživjela takvo iskustvo. Bila sam očajna zbog toga koliko je u bolnici patio prije no što je umro i osjećala sam da sam ga, kao medicinska sestra, iznevjerila. Kada sam pročitala da se ružni osjećaji, negativnosti ili bol ne prenose na drugi svijet, pomislila sam na tatine strahovite patnje kada su mu se pluća ispunila tekućinom. Na tu sam pomisao počela plakati. Tada me je počelo zasipati nešto što mogu opisati samo kao 'pijesak'. Potpuno me je obavilo, iznutra i izvana. U umu sam čula kako govorim: 'Tata!' Nismo izmijenili ni riječ, no bila sam sigurna da je dobro! Bio je sretan i sve je bilo dobro. To je bilo najljepše, najtoplije i najspokojnije iskustvo mojega života. Danas znam da je moj tata spokojan, baš kao i ja.«

Donnu K. otac je također posjetio nakon svoje smrti. Ona se prisjeća: »Noć prije tatinog sprovoda upravo me bio hvatao san kad je »dozujao«. Podsjetio me je na pčelu koja zuji uokolo. Nisam ga mogla vidjeti u tami, no sasvim sam jasno 'osjetila' njegovu nasmiješenu pojavu i bjeličastu maglicu iza njega. Mentalno sam ga pozdravila i rekla mu da ga volim. Iako nije stvarno govorio, ipak sam ga čula. Rekao mi je da ima puno posla, da toliko

toga mora učiniti i da se žuri. Stekla sam dojam da mora nešto preispitati i ispraviti. Imala sam viziju vrlo velikih, starih knjiga koje su mu bile potrebne da bi dovršio svoje istraživanje. Doimao se tako uzbuđenim!

Tijekom tog posjeta spoznala sam da se može kretati vrlo brzo. Nakon što sam vidjela kako je brzo nestao, više ne sumnjam da će mi u trenutku pomoći ako to bude potrebno. Pišući ovo, ostala sam bez riječi pa sam ga zamolila da mi pomogne prisjetiti se što je rekao o tome kako ima mnogo posla i upravo mi pomaže. Hvala, tata. O, da, želi da vam kažem da je zbog svojeg junaštva tijekom Drugog svjetskog rata pokopan na državnom groblju Arlington. Na to je vrlo ponosan.«

Kada je Gailin suprug Shannon umro, ostavio joj je svoju metaloprerađivačku tvrtku. I zadržao je svoj udio u prihodu. Gail kaže: »Neko mi je vrijeme bilo teško jer nisam znala voditi tvrtku. Jednom smo prilikom zbog revizije posvuda tražili spise koji su revizoru bili potrebni. Nitko nije znao gdje su. Sve smo preokrenuli tražeći ih. Kada smo sljedećeg ponedjeljka ujutro došli u ured, papiri su ležali nasred mogeg stola. Sve smo pitali odakle su se pojavili, ali nitko nije znao. Vjerujem da ih je samo Shannon mogao tamo staviti!

Drugom sam se zgodom nadmetala za posao kakav još nisam radila. Nisam imala predodžbu kako bih ga obavila. Sastavila sam procjenu vjerujući da će to biti dovoljno. Iznenada se stabalce u kutu mojega ureda prevrnulo, a ja sam došla na pomisao da bih trebala poseliti iznos, što sam i učinila. Nepotrebno je reći da smo dobili taj posao te njime lijepo zaradili.

Dok je Shannon bio u bolnici, posjećivala sam ga svako jutro. Jednog jutra me je upitao: 'Jesam li mrtav?' Rekla sam mu da nije, a on je odvratio: 'Jesi li sigurna? Mogao bih se zakleti da sam bio mrtav. Bio sam gore, plutao na svojem tijelu i pomislio sam da sam vjerojatno mrtav'.

Sada jednostavno znamo da je svakog dana s nama u tvornici. Osjećamo ga u zgradi. Neki se uplaše, a mi im tada kažemo: 'Opusti se, to je Shannon'. Već smo navikli na njega. I prije i danas neprestano je bio ovdje i poučio me je pojedinostima posla koje nisam poznavala kako bih ga mogla voditi nakon njegove smrti.«

osamnaesto poglavlje

Slušanje

Gotovo svi smo barem jednom čuli svoje ime glasno izgovoreno, iako u našoj blizini nije bilo nikoga. Možda ste u svojoj glavi čuli glasove ili riječi koje su vam govorele da učinite nešto. U svojem iskustvu niste usamljeni. Oni na drugom svijetu često komuniciraju s nama da bi nas uputili, upozorili, utješili ili usmjerili.

Kaye je čula glas svoje majke upravo u trenutku kada joj je bila potrebna utjeha. Ona kaže: »Večer prije Dana zahvalnosti sjedila sam u kuhinji i očajno plakala. Jedan blizak prijatelj strahovito me je uzrujao. Pijući kavu i očajno plačući, podignula sam pogled i rekla: 'Mama, da si barem ovdje da mi pomogneš'.

Odjednom sam iz hodnika jasno čula majčin glas. Rekla je: 'Kaye, sve je u redu. Sve će biti dobro'. Moja je majka umrla u svibnju i ovo je bio moj prvi blagdan bez nje, no ona je ipak došla reći mi da će sve biti u redu. Njezin je glas dopirao iz spavaće sobe u kojoj je umrla. Sada, kada mi je god potrebna utjeha, odlazim u njezinu sobu i razgovaram s njom. Osjećam kako s ljubavlju obavija ruke oko mene. Deset dana prije svoje smrti rekla je da će uvijek biti sa svojom obitelji i sa mnom i da nas nikada neće ostaviti. To je obećanje održala.«

Al. J. doživio je sličan posjet svojeg prijatelja Mikea. On kaže: »Na Badnjak sam telefonom veselo razgovarao sa svojim najboljim prijateljem Mikeom. Na božićno jutro poginuo je u automobilskoj nesreći. Nisam u to mogao niti želio povjerovati. Pošao sam u svoju sobu moliti i, moleći za Mikea, osjetio sam ruku na svojem lijevom ramenu, a zatim bujicu tople energije koja se slijevala od

glave prema nožnim prstima. U tom sam trenutku rekao: 'Mike, jesi li to ti?'

Jasno sam čuo odgovor: 'Da'. Taj trenutak njegove prisutnosti nikada neću zaboraviti. Znao sam da se došao oprostiti.«

Patin suprug Curly nastavlja poticati njezino samopouzdanje i nakon svoje smrti. Ona kaže: »Dva tjedna prije no što je umro, Curly je sa mnom pregledao sve naše financije, ulaganja i bankovni račun, a ja sam tada rekla: 'Oh, kako ću sve to rješavati bez tebe?' Curly je rekao da neću imati nikakvih poteškoća jer posjedujem smisao za posao i da ću se dobro snaći. Sada kada ga više nema, svaki put kad moram donijeti financijsku odluku, Curly je pokraj mene i govori: 'Ti to možeš. Nema problema; dovoljno si pametna da bi uspjela'. Neprestano mi se vraća da bi mi pomogao i vratio mi samopouzdanje.

Curly me je jednom prilikom nakon svoje smrti posjetio pod tušem. Glava tuša nije radila kako treba. Rekla sam: 'Curly, napustio si me, a nisi mi rekao kako da skinem ovu glavu'.

On je odgovorio: 'Ne brini, dušo. Pomoći ću ti. Sjeti se da imaš snažnu ruku. Pokušaj lagano'. Vodio me je kroz cijeli postupak skidanja glave, čišćenja i ponovnog postavljanja. Nakon što sam je očistila, radila je odlično.

Curly mi se više ne vraća onako često kao prije. Kao da zna da sam izgradila vlastiti život, da imam više samopouzdanja i da ga više ne trebam toliko kao prije.«

Ljudi često umiru ostavljajući za sobom nedovršen posao. Nije nimalo neuobičajeno da se preminuli vrati i dovrši ga. Lindin je otac učinio upravo to. Ona se prisjeća: »Otprilike dva tjedna nakon smrti mojega oca, jedne sam večeri, spremajući se na spavanje, začula kako me doziva. Upitala sam: 'Što je to?'

Tata je rekao: 'Moraš poći pomoći majci s administrativnim pitanjima. Ne može pronaći neke važne spise'.

Nisam ga poslušala jer sam odrasla u toj kući i bila sam tužna jer on više nije tamo. Dva tjedna kasnije ponovno me je posjetio. Očajnim je glasom rekao: 'Linda Lee, pođi pomoći majci! Ne može pronaći tri police životnog osiguranja!' Pošla sam i pronašla ih.

Moja mi je kći prije neku večer rekla kako zna da je djed često dolazio. Često ga sanjam, a neku sam mu večer u snu rekla koliko sam ga voljela i kako mi nedostaje. Znao je pušiti cigare i lule, pa čak i sada mogu osjetiti njihov miris kada me posjeti.«

Deb Herman je očevu poruku primila u obliku sna. Ona nam je rekla: »Moj je otac bio vrsni poznavatelj tržišta dionicama. Nije bio nepromišljen, već je znao odabrati dugoročne dionice koje će uvijek donositi zaradu. Iako je bio mnogo bolesniji no što je i sam pretpostavljao, svojeg je brokera nazivao i dogovarao svoje poteze gotovo do samoga kraja. Zato nije ni čudo da mi je tijekom jednog od njegovih prvih posjeta nakon smrti dao odličan savjet vezan za dionice.

Moj je otac uvijek brinuo za moje financijsko stanje. U svojoj obitelji nisam poznata po financijskoj promućurnosti. Jedne sam noći sanjala vrlo živopisan san u kojemu mi se otac pojavio pred očima. Gotovo da smo se dodirivali nosevima, a on mi je neprestano ponavljao: 'Kupi AOL, kupi AOL. Sjećam se da sam mu u snu rekla da ne znam ništa o dionicama i da nikada u životu nisam ulagala. On je uvjerljivo odvratio: 'Vjeruj mi. Kupi AOL.

Znam da mu se ne smijem suprotstavljati dok je u takvom raspoloženju, čak i sada kad je na drugom svijetu. Najzanimljivije je to da mi je taj savjet pružio prije no što je došlo do podjele dionica i prije no što je objavljeno sjedinjenje s Time Warnerom. Kupila sam dionice i još uvijek ih čuvam. Pitam se može li se njegov savjet smatrati unutrašnjom dojavom?

devetnaesto poglavlje

Prepoznavanje znakova

Javili su nam se mnogi koji imaju snažan osjećaj da su im njihovi voljeni dali znakove svoje prisutnosti. Kada te priče ispričaju drugima, one često zvuče beznačajno jer znak ima svoje značenje samo za primatelja. Komentari su gotovo uvijek isti: »Ali ja znam da je to bio ...« Saznanje je dovoljan razlog za vjeru.

Donna S. iznosi nekoliko zamisli o tome kako prepoznati znakove. Ona kaže: »Da biste komunicirali s dušom voljene osobe, prije polaska na spavanje zamolite razgovor s tom dušom. Kada se ujutro probudite, zabilježite što ste sanjali. Poruke se mogu očitovati u mnogo oblika; nešto što ste pročitali, čuli na radiju ili vidjeli na televizijskom programu. Poruke uvijek stižu; vi samo morate biti otvoreni da biste ih primili.

»Jedne noći dok sam ležala u krevetu i brinula zbog računa i telefonskih poziva koje nisam obavila, kunem se da sam čula kako mi moj pokojni sin Avery šapće u uho: 'Razvedri se, mama!' Nasmijala sam se. Shvatila sam da Avery bdije nada mnom.«

Paulette je primila znak u obliku poznatog kalendara. Ona se prisjeća: »Moji su mi se roditelji javili dok sam odlazila na njihov grob odnijeti cvijeće povodom njihovih rođendana. Putem do groblja, zatražila sam znak prema kojemu ću znati da su moji roditelji sa mnom. Osjetila sam poriv da stanem na polju, blizu znanice po imenu Jackie koja je prodavala krizanteme. Kada sam svratila kupiti cvijeće, Jackie mi je rekla da za mene ima kalendar koji je kupila na nekoj kućnoj rasprodaji. Točno sam znala o čemu govori. Bio je to isti onaj kalendar koji

je moja obitelj dijelila svake godine. Na njemu su bili reći iz Biblije i vjerske sličice. Znala sam da su mi ga roditelji poslali kao odgovor na moj zahtjev za znakom njihove prisutnosti.«

Carlina obitelj utjehu je pronašla u prisutnosti leptira. Ona piše: »Nakon smrti mojega oca, jedan je uporan leptirić lepršao vrtom iza majčina stana. Majka je osjećala da je taj leptirić povezan s duhom mojeg pokojnog oca. Leptir je u vrtu ostao sve do njihove godišnjice braka, a njezin omiljeni cvijet u vrtu procvao je ... izvan sezone.«

Urve je majka također posjetila nakon svoje smrti. Urve kaže: »Prije no što je umrla, majka je primijetila da je noga mojeg stolića za kavu rasklimana. Željela ju je popraviti! Umrla je tri ili četiri dana nakon toga, a ja sam jasno čula kako se rasklimana noga stola pomiče. Pošla sam pogledati ima li koga, no nije bilo nikoga! Tada sam snažno osjetila prisutnost majke i znala sam da se došla pozdraviti. Rekla sam joj neka odleti, neka bude slobodna od svojeg starog, bolesnog tijela i uzvratila sam joj pozdrav. Nakon toga sam se osjećala bolje.«

I Marie je pronašla utjehu u prisutnosti svojega supruge Roba. Ona se prisjeća: »Moj je suprug prije dvije godine iznenada umro, ostavivši me s dvomjesečnom kćeri. Nepotrebno je reći da je to za mene bilo vrlo teško razdoblje. Jedne sam noći ležala u krevetu i plakala, a moja je kći ležala pokraj mene. Plaćući, osjetila sam kako Nicolette dodiruje moj obraz, no dodir je više bio nalik dodiru odrasle osobe - nipošto dodiru malog djeteta. To me je odmah utješilo. Znala sam da je Rob sa mnom.«

dvadeseto poglavlje

Posjeti

Kada se pred vama pojavi pokojnik, to može biti prilično šokantno! Međutim, svi oni s kojima smo razgovarali, u takvim su situacijama osjetili samo ljubav. Nakon početnog šoka ljudi govore o tome kako pokojnici izgledaju sretno. Osjećaju ljubav i radost, a to sjećanje za njih zauvijek ostaje dragocjeno.

Kad je umirala Opalina majka, plašila se da će biti bačena u pakleni oganj. »Mislim da nećeš«, rekla joj je Opal, »i ako mi nakon smrti budeš mogla dati bilo kakav znak da sam u pravu, molim te da to učiniš.«

Opal se prisjeća: »Nakon pogreba moja šurjakinja i ja vratile smo se kući. Ja sam sjedila u naslonjaču u dnevnoj sobi, a ona je sjedila na kauču. Dok smo razgovarale, osjetila sam ruku na svojoj glavi. Svoju sam majku običavala umirivati tako što bih je nježno gladila po kosi. Podignula sam pogled i opazila majku, mladu i prelijepu, s osmijehom na licu. Izgledala je baš kao i ja dok sam bila dijete. Ustala sam, a ona je nestala. Moja šurjakinja je rekla: 'Ne moraš ništa reći. I ja sam je vidjela'.«

Djed Debbie C. nastavio je bdjeti nad njezinom rođakinjom i nakon svoje smrti. Debbie kaže: »Moj je djed bio farmer i svakog bi dana preko polja odlazio k mojoj sestričnici da vidi je li sve u redu. Ona je bila zdrava i posve dobro. Djed je to činio zato što je to želio. Dan nakon njegove smrti, moja se sestrična probudila i vidjela ga kako sjedi na rubu njezina kreveta. Rekao joj je: 'Došao sam vidjeti je li sve u redu'. Ona je zaplakala. Djed je položio svoje ruke na njezine i rekao: 'Uvijek ću dolaziti pogledati je li s tobom sve u redu. Ja te volim'.

Ona je odgovorila: 'I ja volim tebe, djede'. Djed je tada ustao, izašao kroz stražnja vrata i krenuo poljem prema svojoj kući dok je ona kroz prozor promatrala kako odlazi. Kada je stigao do pola puta koji je povezivao dvije kuće, stao je, a snop blještave bijele svjetlosti podignuo se prema nebu. Nestao je.«

Myrnu je svojim posjetom iznenadio pokojni suprug. Ona se prisjeća: »Jednog sam se jutro probudila s mislima o svojem pokojnom suprugu koji je umro prije nekoliko godina. U jednom trenutku on se iznenada pojavio pokraj mojeg kreveta. Sve je bilo tako prirodno. Na sebi je imao majicu kratkih rukava i doimao se vrlo sretnim. Gledao me je s divnim osmijehom, kao da me obožava. Osjetila sam njegovu ljubav. Pomislila sam da ću ga bolje vidjeti ako malo jače otvorim oči. Još uvijek je bio tamo, ali kada je opazio da ga gledam, naglo je uzmaknuo s osmijehom na licu i tada nestao. Bilo je to divno i vrlo dragocjeno iskustvo.«

Svećenica Sally dva puta je ostala udovica i oba su je supruga posjetila nakon svoje smrti. Ona kaže: »Moj prvi suprug Al i ja privodili smo kraju dugotrajan razvod kada je poginuo u automobilskoj nesreći. U jednom trenutku dok je želio da se pomirimo, rekao mi je da ću jednog dana od njega poštom dobiti ček na veliki iznos novca.

Neposredno prije njegove smrti nismo bili u osobito dobrom odnosu. Mjesec dana nakon svoje smrti, objavio se u podnožju mojega kreveta i rekao mi da me je volio. Njegove su riječi bile vrlo utješne i pomogle su nam razriješiti osjećaje, no njegov način pojavljivanja svejedno me je prilično uzrujao. Za nekoliko tjedana od osiguravajuće tvrtke primila sam ček na 23 000 dolara. Nisam ni znala da je bio osiguran.

Moj drugi suprug Stan umro je sedam godina nakon što smo se razveli. Jedne su noći Stan i Al zajedno došli razgovarati sa mnom. Rekli su mi da su dobro. Tada su

mi dali do znanja da su ponosni na mene, na moju snažljivost i na to kako uspješno podižem svoju kćer. Njih dvojica postali su duhovni prijatelji!«

John je doživio posjet svoje majke dvije godine nakon njezine smrti. On piše: »Bio sam u posjetu ocu i prvu večer odlučio sam spavati na malom krevetu u očevoj sobi. U tom opuštenom stanju između budnosti i sna jasno sam vidio majku onako kako je izgledala tijekom trideset godina koliko sam je poznavao. Pojavila se točno iznad mene i na udaljenosti od otprilike tri metra. Bila je odjevena u bijelo, a vidio sam je samo od grudi prema gore. Obavijala ju je aura meke bijele svjetlosti. Nisam vidio da su se njezine usne pomaknule, ali mi je posve normalnim glasom rekla: 'Pazi na tatu'. Tada je nestala. Sljedećeg sam dana ostalima ispričao o tom posjetu i zaključili smo da je to bio kratak san iz kojega sam se naglo probudio.

Osamnaest godina kasnije imao sam operaciju na otvorenom srcu. Kada sam se počeo buditi iz duboke anestezije, moja je supruga bila pokraj mene.

Sjećam se da sam osjećao nevjerojatno duboku iscrpljenost. Samo sam želio kliznuti prema natrag, kao što bih učinio da na leđima plutam u bazenu. Kad sam osjetio da se puštam i klizim prema natrag, trgnula me je ista majčina pojava koju sam vidio prije osamnaest godina - posve ista pojava. Kao ni prošli put, nije pomicala usne, ali je strogim, prijekornim glasom kojim mi se katkada obraćala kao djetetu, rekla: 'Prestani tako razmišljati i učini ono što trebaš učiniti'. Smjesta sam prestao kliziti i uskoro sam se potpuno probudio. Sada znam da to nije bio san niti halucinacija te da bih bez njezinog prijekora umro.

Od toga drugog posjeta više se nije pojavljivala, no spoznaja da i dalje bdije nada mnom pruža mi veliku utjehu.«

Lisinu baku posjetio je njezin suprug i utješio je nakon sinovljeve smrti. Lisa kaže: »Moj je otac u 47. godini

iznenada umro od srčanog udara. Baku nismo odmah zvali jer je moj ujak želio poći k njoj i osobno joj reći za sinovljevu smrt. Prije no što je stigao k njoj, baka se probudila jer je osjetila da netko leži pokraj nje. Uplašila se, no u trenutku je shvatila da pokraj nje leži njezin pokojni suprug koji je umro prije nekoliko godina.

Preplavio ju je duboki mir. Djed joj je rekao da će sve biti u redu i zamolio je da ne brine. 'Sve će biti dobro i sve je onako kako treba biti', rekao je. Nije joj rekao za sinovljevu smrt. Ujutro je stigao ujak i prenio joj tužnu vijest o smrti mogega oca. Baka je bila shrvana, ali su joj suprugov posjet i njegove riječi pomogli preživjeti to razdoblje.«

Dianein otac umro je u prosincu i posjetio je iste noći. Ona se prisjeća: »Prolazeći kroz kuhinju, srušio se i umro od teškog srčanog udara. Vijest o njegovoj smrti čula sam u šest sati i dvadeset minuta poslijepodne.

Oko jedanaest sati u noći sjedila sam na kauču i pokušavala izaći na kraj sa svojim osjećajima kada me je posjetio otac, sjeo u moj zeleni naslonjač i počeo govoriti. Rekao mi je da se ne plašim smrti i da budem jaka. Upozorio me je da će moja sestra pokušati počiniti samoubojstvo i gdje ću je potražiti da bih je spasila jer još nije njezino vrijeme. Rekao mi je da se obratio i mojem bratu, no on nije bio sposoban podnijeti to iskustvo. Zamolio me je da mu pokušam objasniti da je s njime sve u redu. Rekao mi je da se čuvam u određenim situacijama koje će se dogoditi i da budem jaka kako bih mogla riješiti neka pitanja. Sve što mi je rekao dogodilo se upravo tako.

Ljudi su se nakon pogreba okupili u našoj kući. Dok smo posluživali hranu, u gradu se oglasio požarni alarm. Moj je tata godinama bio šef vatrogasne službe. Nedugo po oglašavanju alarma zazvonio je telefon. Požar je bio u kući jedne od naših gošći, a njezin suprug i djeca spavali su kod kuće. Kada je stigla kući, s olakšanjem je opazila

da je njezina obitelj dobro. Rekli su joj da ih je moj otac probudio i sigurno ih izveo iz kuće. Još se jedan čovjek zaklinjao da je u vatri vidio našega oca iako smo svi znali da smo ga toga jutra pokopali. Pretpostavljam da je tata morao obaviti neke nedovršene poslove prije no što njegova duša potpuno zakorači na drugi svijet.

Sada se više ne plašim smrti i na neki sam se način pomirila s njom. Znam da bi ova priča mogla zvučati bizarno, no dogodilo se upravo tako. Bila sam potpuno budna, nisam sanjala i bila sam potpuno svjesna svoje okoline. Vjerujem da me je posjetio da bi ublažio moj strah i tjeskobu. Bila sam mu potrebna i da bih spriječila događaje koji bi mogli nepotrebno pojačati stres ionako teške situacije.«

dvadeset i prvo poglavlje

Slušanje i razgovor

Jedan od najčešćih načina na koji se osobe s drugog svijeta pojavljuju su vaši snovi. Katkada je to iskustvo više nalik izmijenjenom stanju svijesti no snu. Osjećaj je mnogo »stvarniji« no u običnom snu, a osjećaj prisutnosti osobe mnogo je jači. Sjećanje na takav doživljaj ne blijedi poput snova.

Kathleeninoj prijateljici Lois majka se javila u snu. Kathleen piše: »Večer nakon pogreba mogega sina Natea, govorila sam o komuniciranju s ljudima s drugog svijeta. Lois, polaznica mogeg tečaja joge, izgubila je majku otprilike šest mjeseci prije no što je umro moj sin.

Nekoliko mjeseci nakon pogreba Lois mi je prišla i rekla: 'Moram ti nešto reći, ali ti prije toga moram nešto objasniti. Želim ti samo reći da ne vjerujem u duhove, ne vjerujem u onostrani život i ne vjerujem ni u što od onoga što si rekla nakon pogreba. Sinoć sam sanjala da je zvonio telefon. Podignula sam slušalicu i čula majčin glas. Rekla je: 'Lois, ja sam dobro'. Znala sam da je to bila moja majka. Razlog zbog kojega ti to govorim jest činjenica da nikada nisam mislila da je takvo što moguće.«

Kao i Lois, i Jim je u snu posjetio svojega oca. On kaže: »Pet ili šest mjeseci nakon što mi je otac umro, jednog jutra prije no što sam se probudio, odveli su me djeti ga. Tamnokosa žena kojoj su kovrče pokrivala obraze, povel me je u tamu. Bio sam svjestan da se vrlo brzo krećem kroz prostor. Zemlja je bila tek točkica. Stigli smo pred vrlo velik, jarko osvijetljen prozor. S druge strane je bio tata s ostalim članovima obitelji. Sjedio je, netko je stajao iza njega, a na sebi je imao prelijepu bijelu

togu. Svi su bili slično odjeveni. Tata je rekao: 'Sine, osjećam se bolje no što sam se ikada u životu osjećao'. Doimao se kao da mu je otprilike 25 godina iako su mu bile 63 kada je umro. 'Zar ne izgleda dobro?' upitao sam ženu koja me je tamo dovela.

Znao sam da *ja* nisam mrtav. Lice te žene nisam vidio; vidio sam je samo iz profila. Činilo mi se da je poznajem. Doimala se poznatom, ali nisam saznao njezino ime. Volio bih da sam bolje pogledao ljude koji su bili s tatom, ali nisam. No svejedno znam da su to bili članovi moje obitelji«.

Lisa je u snu vidjela svojega brata nedugo nakon što je u 45. godini umro od srčanog udara. Ona piše: »Nekoliko dana nakon njegove smrti, 'sanjala' sam da me je netko nepoznat (možda anđeo čuvar) odveo na nebo da bi mi pokazao da je moj brat dobro. Stajala sam u kutu s tom osobom i promatrala brata (koji je na sebi imao bijelu košulju i kravatu i doimao se kao da mu je 17 godina) kako s drugim ljudima sjedi za okruglim stolom. Pozdravljali su 'pridošlice' i pomagali im da se osjećaju kao kod kuće.

Moj brat, koliko znam, nije bio svjestan moje prisutnosti i taj me je dio sna mučio jer sam željela da zna da ga volim i da mi nedostaje. No, taj mi je san ostavio osjećaj da je dobro i da čini ono što želi. Moj je brat bio sjajan umjetnik, a ako nebo treba umjetnike, a pretpostavljam da treba, tada je on među vodećima.«

dvadeset i drugo poglavlje

Poruke s drugog svijeta

Dok smo prikupljale priče o povratku na drugi svijet, počeli su nam se javljati ljudi koji su primili poruke od preminulih voljenih osoba i kojima je ta povezanost u mnogočemu pomogla. Kao da posljednje zbogom nije izrečeno, komunikacija nakon smrti, neočekivana i iznenađujuća, bila je duboko dirljiva.

Donna D., čija je priča o suprugovoj smrti objavljena u knjizi *Andeoski molitvenik i priručnik za iscjeljivanje*, jednog je dana poslala na njegov grob kako bi bila s njim. Tamo je počela primati njegovu poruku, onako kako je pročitala u knjizi. U svojoj je torbici pronašla komad papira i zapisala poruku koju je primala. Slijedi dio onoga što je toga dana primila od svojega supruga.

Poruka započinje: » Ugodno je kad si pokraj mene, draga. Za mene je to možda važnije nego za tebe. Ovo je naše skrovito mjesto - mjesto na kojemu se možemo susresti. Kada dođeš ovamo, razmišljaš samo o vremenu i energiji koje posvećuješ meni. Čast mi je, zadovoljstvo i radost imati te samo za sebe i ne dijeliti te s ostatkom svijeta - možda bih trebao reći, univerzuma. Danas je dobar dan za umiranje. Zapravo, svaki je dan dobar za umiranje! Nije li to smiješno? Vidiš, nikada ništa ne možeš shvatiti previše ozbiljno, čak ni smrt. Dokle god život i sva njegova iskustva shvaćaš kao radost, učenje, napredovanje i ljubav, nećeš se plašiti smrti jer ćeš je - kada god ona došla - prihvatiti.

Izgledaš sjajno, ljubavi! Na putu si prema novom životu. Uživaj u njemu, a ja ću biti s tobom i pobrinuti se

da budeš voljena. Ti ne zaslužuješ ništa manje od toga da budeš voljena zbog svoje ljepote i svojega srca.

Jedina moja, sada i ja tražim da mi oprostiš što nisam više bio s tobom. Mogli smo živjeti drugačije. Ne želim reći da s tobom nisam divno živio, ali mogli smo imati više; više svega, da sam samo znao uvidjeti koliko si me duboko voljela.

Sada znam i ne pitaj me zašto to tada nisam shvatio. Ti bi za mene otišla i na kraj svijeta i počašćen sam što si me toliko voljela. Bio sam najsretniji čovjek na svijetu, a toga uopće nisam bio svjestan. Pa, ljubavi moja, odabrala si pravi trenutak. Stigla si s prelijepim cvijećem; stajala si pokraj mogeg nadgrobnog spomenika baš kao što sam želio, i provodila vrijeme sa mnom; vrijeme koje si posvetila samo meni. Hvala ti! Hvala ti! Hvala ti!

Ti si moja najveća ljubav. Čuvaj se. Ja ću biti s tobom u ljubavi i svjetlosti. Ti si moj zemaljski anđeo.

S beskrajnom ljubavlju, Ralphie«

Barbara H., Margie i Joe primili su očevu poruku na dan majčine smrti. Barbara H. Kaže: »Majka je bila u komi više od tri tjedna. Neprestano smo mislili: Tamo gdje ima života, ima i nade', no postajalo je sve jasnije da se neće izvući. Onog jutra kada je majka umrla, na Joevom stroju za faksiranje pronašli smo poruku. Poslala ju je Marianne, vrlo produhovljena prijateljica Joeve supruge Helen, koja je iz Australije. S njom već nekoliko godina nismo bili u vezi. Njezina poruka je glasila: 'Ne znam što se događa u vašim životima, ali sam osjećala da vam moram prosljediti ovu poruku. Primila sam je od svojih duhovnih vodiča'.

Poruka je glasila: 'Zdravo, draga Marianne, ja sam Joev otac i želim Joeu i Helen uputiti poruku o strpljivosti. Joe, molim te, budi strpljiv dok tvoja majka okončava svoj život i prikuplja hrabrost da prijeđe k meni i vrati se životu u duhu. Ona se plaši prepustiti i plaši se onoga što će se dogoditi. Ja je strpljivo čekam, a kada bude

spreмна, doći će. Molim te, dopusti joj da zaključi svoj tjelesni život i ostavi za sobom sva svoja razočaranja, pogreške ali i radosti. Oboje još morate mnogo toga učiniti, a prilikom njezina odlaska ti ćeš joj olakšati teret i odgovornosti.

Puno vas volim i poštujem, dragi moji.

Tata u duhu šalje vam puno poljubaca'

Majka je preminula tri sata kasnije. Kasnije smo bili vrlo sretni zbog spoznaje da su mama i tata nakon tolikih godina ponovno zajedno.«

Elsbeth, naša *e-mail* prijateljica iz Škotske, dobila je poruku od svojega oca. Iz te poruke iskri njegova ljubav prema kćeri.

»Zdravo, sunce moje. Ljubav koja nas je vezala na Zemlji ne može biti prekinuta. Sada je čak još jača. Naša je ljubav bila čista i bezuvjetna. Bili smo jedno. Ti si to znala. Prije smrti rekao sam ti da me ne možeš zadržati i da ću ti od veće koristi biti s drugog svijeta. Mislim da sada uviđaš da je tako, iako tada to nisi shvaćala. Što se snažnije povezuješ s duhom, to ti sve postaje jasnije.

Tako sam ponosan na tebe i na ono što radiš. Ti si na svojem odabranom putu. Zbog toga imaš *mene*, jer ja sam ti pomogao probuditi se za tvoj rad i duhovne pouke koje u ovom životu moraš usvojiti. Anđeli te veoma vole jer komuniciraš s njima, ali i zbog svega onoga što si postigla u tako kratkom vremenu. U budućnosti ćeš nastaviti voditi brojne radionice. Od njih će biti mnogo dobroti. Ti, Barbara i Trudy radit ćete zajedno.«

Otac joj je zatim poslao ovu utješnu pjesmu:

Sestre ljubavi

Sestre Svjetlosti

Nebo vas je spojilo

Da biste ovaj planet dovele u Svjetlost.

Toliko smo bile dirnute porukama koje su ljudi primili da smo odlučile pozvati svoju majku. Njezino je

umiranje dugo trajalo, tijekom svojih posljednjih mjeseci nije bila sposobna govoriti, a povremeno bi bila potpuno nesvjesna. Naše posljednje sjećanje na nju jest predodžba žene ispijene bolovima - više nije bila majka kakvu smo poznavale. Smatrale smo da će to biti naše posljednje sjećanje na nju. Kad smo joj pisale, bile smo sposobne stvoriti posve nova sjećanja o ljubavi. I što je najbolje od svega, bile smo sposobne razumjeti da ona svoje umiranje, koje se nama činilo užasnim, nije tako doživljavala. To nam je pružilo veliku utjehu.

Slijedi njezina poruka svima onima koji vlastitim roditeljima moraju pomoći umrijeti.

»'Umrli' sam mnogo prije no što sam stvarno umrli. Moje je umiranje bilo dugotrajno, složeno i trajalo je mnogo godina, no svaka je faza bila važna za iscjeljenje i pouke koje su mi bile potrebne, te za pouke moje djece. Ovu poruku upućujem vama koji morate gledati kako vaša majka polako umire i koji morate patiti sa svakim njezinim dahom. Ovu poruku upućujem vama koji molite da svaki dah bude posljednji te da napokon okonča život koji ste voljeli bez obzira na to kakav je bio vaš odnos. Jer kad dođe vrijeme za posljednji dah, između umiruće i živuće duše postoji samo ljubav. Dok držite majčinu ruku, među vama je samo bezuvjetna ljubav, a vaša molitva za njezinu smrt najiskreniji je dar ljubavi koji joj možete dati. Ona vas je rođenjem dočekala na ovom svijetu, a vi dovršavate taj dar vraćajući je na mjesto s kojega ste stigli.

U trenutku vašega rođenja postojala je samo nada u vašu budućnost. Majke mole da njihova djeca budu sretna i sigurna u svojem životu, a u trenutku smrti to je ono što iznad svega želite svojoj majci. Vjerujte da ona odlazi na sretno i sigurno mjesto.

Ne plašite se pustiti je jer ona je već mnogo puta otišla. Kada je rak zahvatio moj mozak, najvećim dijelom vremena nisam bila prisutna. Više nisam bila 'vezana'.

Mogla sam otići po volji svojeg 'dubokog mozga'. Pogledajte voljenu osobu u oči. Njezinu ćete prisutnost možda opaziti, a možda i nećete. Ako nikoga nema 'kod kuće', znajte da duša lebdi u blizini, ali ne u tijelu, jer tijelo za nju više nije pogodno prebivalište. Duša je slobodna. Tijelo sputava. Bolesno je tijelo važna pouka za sve, ali ne mora biti i prebivalište duše.

Ja nisam trpjela bolove. Moje je tijelo trpjelo bolove. Moja duša nije. Osjećala sam samo ljubav.«

dvadeset i treće poglavlje

Popravci

Naš ujak George bio je veliki šaljivac. Dok smo bile male, katkad nas je znao čuvati, a tada je osobito uživao spremati nas u ormar i nasloniti se na vrata kako ne bismo mogle izaći. Danas bi se to smatralo zlostavljanjem, no tada smo to zvali tek »ujakovim čudnim smislom za humor«. Trudy je taj oblik »šale« osobito pogodio pa je kasnije u životu imala dosta neprilika s klaustrofobijom.

Nekoliko godina nakon svoje smrti, ujak George je posjetio Trudy upravo u trenutku dok je držala seansu iscjeljenja. Ispričao joj se zbog svojih postupaka i na licu mjesta pomogao joj ozdraviti od klaustrofobije. Bio je to vrlo važan trenutak iscjeljenja. Trudy je napokon na čistu s ujakom Georgeom i danas se sasvim dobro suočava s tijesnim prostorima. Bila je to posthumna »isprika«.

Naš nas otac godinama nije došao posjetiti. A tada je došao pod neobičnim okolnostima. Bejzbol je volio više od svega i bio je istinski znalac te igre. Kad Barbara danas pode na utakmicu Padres, tamo osjeća tatinu prisutnost. Zanimljivo je i da se uvijek događa da je mjesto pokraj nje slobodno. Ona ga naziva »tatinim sjedalom«. Zašto ne?

Kao i naš ujak George, otac Beverly H. također se pojavio s isprikom. Ona kaže: »Prvo vas moram upoznati s poviješću. Kao mlada djevojka, očajnički sam željela studirati modni dizajn na Woodbury koledžu u Los Angelesu. Tata je želio da pođem na državni koledž u San Diegu i steknem »normalno« zvanje. I pobijedio je.

U posljednje sam vrijeme doživljavala bljeskove skica za haljine za koje sam snažno osjećala da ih moram

načiniti. Tada sam primila poruku od tate koji je umro prije deset godina. Rekao je: 'Pazim na tebe. S tobom je sve u redu. Uzmi si mnogo vremena za razmišljanje. Imaš nekoliko prilično dobrih zamisli. Pomno isplaniraj i sve će ispasti kako želiš. Žao mi je što sam te prije toliko godina odvratio s tvog puta. Pokušao sam u tebi vidjeti sebe. Želio sam ti ono što je meni trebalo.

Sada možeš ostvariti svoj san. Vrijeme je mnogo bolje i plan je bolji. Ne moraš ići u školu da bi izrazila svoju prirodenu darovitost. Ljudi će naširoko prihvaćati tvoje kreacije. U posao uvesti i svoju kćer. Ona je mnogo vještija u ophođenju s ljudima od tebe i za nju će to biti vrlo korisno.

Ostani u vezi s majkom. Potrebna si joj. Ona nije tako jaka kao što misliš. Čuvaj se. Mnogo je toga za što moraš živjeti'.«

Ljudi koji su za života teško izražavali svoje osjećaje, u duhu često sasvim lako izražavaju svoju ljubav. Zapravo se čini da je jedini razlog zbog kojega preminuli želi komunicirati upravo potreba da bude posve uvjeren da članovi njegove obitelji znaju koliko ih je duboko volio.

Taylor je svoju majku pitala čuje li je. Primila je potvrdu i ispriku: »Da, čujem te. Hvala ti što si me to pitala. Volim te. Želim da znaš da sam te uvijek voljela. Moram ti reći da mi je žao zbog naših nesporazuma. Znam da i ti mene voliš i da si se brinula za mene. Tada sam uvidjela da sam te pogrešno procijenila. Mislila sam da ćeš me napustiti, ali nisam bila u pravu. Bila si vrlo dobra. Svi su bili dobri i zahvaljujem im na tome.

Pronašla sam mir. Molim te, reci svima za mene. Voljela bih da nastaviš održavati odnose s obitelji. Pokušaj je ponovno okupiti. Ne odustaj.«

Patty je otac posjetio da bi riješio neka neriješena emocionalna pitanja. Njegova poruka glasi: »Toliko je toga što sam ti želio reći, ali zbog okolnosti u kojima sam se nalazio, nisam za to bio sposoban. Prije svega, želim

ti reći koliko volim sve vas i koliko sam vam zahvalan za sve što ste učinili za mene svih tih mjeseci. Čuo sam kako zazivaš Boga i tražiš da mi vrati zdravlje, ali sam znao da tako ne treba biti.

Tijekom svojeg života na Zemlji načinio sam mnogo pogrešaka kojima sam povrijedio one koje sam najviše volio i žalim zbog svega toga. Da sam barem svakome od vas mogao reći koliko mi je žao zbog svega što sam učinio i zamoliti vas za oproštaj, ali mi moje tjelesno i mentalno stanje to nije dopuštalo.

Želio sam vam pružiti mnogo više no što sam vam bio sposoban pružiti. Tijekom života teško sam radio na fizički zahtjevnom poslu. Novac koji sam zaradio nije uvijek bio raspoređen onako pravedno kako je trebao biti. Svoj sam novac trošio na sebe. Ti imaš sjajan smisao za posao. Uzmi ono što sam ti ostavio i iskoristi to najbolje što možeš. To je mrvica u usporedbi s onime što zaslužuješ.

Znaj da te volim i da sam ti ovaj dar, koji sam ti tako dugo želio dati, mogao pružiti samo na ovaj način. Sjeti se s vremena na vrijeme svojeg starog oca i reci: hvala.«

Iscjeljenje tijekom tih dodira s pokojnicima je zadivljujuće! Rane obiteljskih naraštaja koji za života na Zemlji nisu bili sposobni izraziti svoje osjećaje, zacjeljuju zahvaljujući porukama s drugog svijeta. Ljudi se rješavaju tereta. Ljubav nadilazi smrt, a sve duše koje sudjeluju u takvom iskustvu - s obje strane - osjećaju čistu ljubav.

Bob je svojem ocu, koji je zajedno s Bobovom sestrom Carolyn 1968. godine poginuo u Tet ofenzivi u Vijetnamu, napisao poruku. Ona glasi: »Dragi tata, ne mogu vjerovati da pokušavam stupiti u vezu s tobom i razgovarati, osobito nakon posljednjih riječi koje si mi napisao prije no što si poginuo. Pitam se jesu li se tvoji osjećaji, vjerovanja i stavovi promijenili i što mi sada imaš reći.«

Njegov je otac odgovorio ovako: »Carolyn i ja umrli smo ubrzo nakon majke, i bio sam ponosan što si ti

preživio gubitak svih nas u tako kratkom vremenu. Želim jedino zbog toga što te, prije no što je došlo moje vrijeme za povratak istinskom domu, nisam upoznao u novom životu koji sada živiš i što nismo uspjeli otići u Izrael kako smo planirali.

Znaš da još moraš mnogo toga učiniti. Nisam to znao dok sam bio s tobom, ali sada znam. Tvoja istinska zadaća, ono zbog čega si došao na Zemlju, još uvijek je pred tobom. Ne plaši je se. Ne odgađaj je. Uvijek ću biti s tobom i pomagati ti jer to mi je na ovom svijetu najvažniji zadatak. Nisi mi dopustio sudjelovati u tvom radu, no to je sada moj zadatak. Ali samo ako to budeš tražio.

Sve što je stajalo između nas prije no što sam se vratio ovamo, nevažno je, dragi sine. Želio sam samo ono što sam smatrao najboljim za tebe, ali nisam mogao znati što je to. Samo si ti to mogao znati. Sada mi je važno da znaš da sam nestrpljiv, spreman i sposoban te da imam bolji uvid no što sam ga imao na Zemlji. Želiš li moju pomoć, dragi sine?»

Bob je odgovorio: »Da, tata, želim je iz sveg srca!«

Otac je odvratio: »Tada sam ti potpuno na raspolaganju - sto posto. Carolyn, tvoja majka i ja nestrpljivo očekujemo tvoj poziv u pomoć i tvoju spoznaju da ti mi možemo ... MOŽEMO ... pomoći s ovoga svijeta. Nas troje dio smo tvog velikog tima čuvara i vodiča koji broji više od tisuću duša. Vjeruj mi, sine, ti i tvoji voljeni imate veliku zaštitu.

Obrati nam se za savjet. Posjeti nas da bismo se ujediniili u umu i duhu. Dođi ponovno osjetiti dječaćku radost i obiteljsku toplinu. Mi smo čista ljubav i duboko te volimo. Presretan sam što ponovno možemo razgovarati. Uvijek sam s tobom - blizu koliko i vlasi na tvojoj glavi. Volim te, sine.«

Nekoliko tjedana kasnije, Bob je zamolio svoju sestru Carolyn da ga posjeti. Rekao joj je kako mu je žao

jer se nisu uspjeli bolje upoznati kao odrasle osobe. Ona je odgovorila: »Dragi brate, sa svojeg me stajališta smatraš odsutnom, smatraš da nisam 'tamo'. Ali, želim da znaš da sam, na vrlo stvaran način, TAMO, sada i uvijek. Bila sam vrlo tužna dok sam odlazila, znajući da ti se srce slama zbog majčine smrti o kojoj nikada nismo razgovarali - možda zbog toga što sam se spremala pridružiti joj se i ponovno biti s mamom i tatom. Sigurno si strahovito patio.

Istina je da se na Zemlji nismo uspjeli upoznati kao odrasle osobe. Vratio si se iz vojske kad sam ja završavala koledž. Tada si ti otišao na koledž, a ja sam se zaposlila, te nakon toga otišla u Francusku i Vijetnam. Moji dolasci kući bili su poput vihora pa nisam uspjela upoznati ni tebe ni tvoju obitelj. Nisam uspjela upoznati ni tvoju djecu onako kako sam željela. Voljela bih da im nekako mogu dati do znanja da su, iako se sada nalazim na drugoj razini, moja ljubav i zanimanje za njih trajni i duboki i da bih voljela komunicirati s njima. Sve što mogu jest promatrati i moliti za njih dok oni ne pokušaju komunicirati sa mnom.

Mislim da bi bilo dobro da pođeš u Vijetnam, ali zanima me je li to najbolji način da iskoristiš svoje sposobnosti, vrijeme i novac? Ja nisam tamo. Ni tata nije tamo. Možda smo utjecali na živote tamošnjih ljudi, ali to je bilo tada, a *ovo* je sada. Zapitaj se samo: koji je najbolji način da svoja sredstva upotrijebim SADA?

Majčine i očeve stvari koje smo imali u Vijetnamu sada su dio zemlje. Ne tuguj za njima i ništa od onoga što je bilo tamo ne smatraj važnim. Naš tamošnji zadatak bio je dovršen prema Božjem planu, iako to tada nismo mogli prihvatiti. Ti će ljudi dobiti novu mogućnost kada za to bude vrijeme jer nisu svi čuli 'riječ' niti upoznali Boga našega spasenja.

Čini ono što ti donosi najviše radosti i što te najviše ispunjava. Svakog se jutro na neko vrijeme usredotoči

na Boga kakvoga poznaješ, na značajke svojega Boga i pusti da tvoja svjetlost blista kako bi Ga i drugi opazili putem te svjetlosti koju dijeliš sa svima oko sebe. Javi mi se ponovno mislima i riječima, Bobby. U duhu se možemo upoznati mnogo lakše no u tijelu, možda čak i lakše. Volim te, Bobby. Ups, oprost i zbog toga, ali ti ćeš uvijek biti moj Bobby. Volim te. Majka i otac također poručuju da te vole. Molim te da se uskoro javiš i majci.«

Nekoliko dana kasnije Bob je pozvao majku. Ona je bila umrla od moždanog udara osam mjeseci prije no što su poginuli Bobov otac i sestra. Bob je rekao: »Ovo mi se čini vrlo neobičnim, ali kao što vjerojatno već znaš, već sam pozvao tatu i Carolyn, a ona mi je rekla da pozovem i tebe. Sve to pisanje, pozivanje i duhovna komunikacija nisu mi baš bliski. To, zapravo, nije nešto što bi naša obitelj prihvatila kao poželjno ili čak moguće. U svakom slučaju, želim razgovarati s tobom i reći ti koliko te volim, koliko mi nedostaješ i koliko će mi danas značiti sve što mi kažeš.«

Njegova je majka odgovorila:

»Dragi Bobby,

one noći kada sam preminula, čvrsto sam se držala za život, a kada si stigao, napokon sam se mogla prepustiti i učiniti svoje putovanje ugodnim i lakim. Dok sam bila s tobom, bio si mi najvažniji. Uvijek sam se ponosila tobom, iako si u nekim trenucima možda mislio da sam razočarana ili nezadovoljna tvojim ponašanjem. Ti si bio oličenje sna koji sam sanjala još od djetinjstva - otkako se moj brat utopio u Playlandu - i otkako sam upoznala i udala se za tvojega oca. Promatrala sam te od tvojega rođenja i tijekom cijelog vremena koje sam s tobom provela na Zemlji, ali otkako sam došla ovamo, sve promatram iz potpuno drugačije perspektive. Sada uviđam da nas nisi doživio u 'najboljem' svjetlu kao brižne roditelje pune ljubavi ili kao roditelje kakve ste ti i Carolyn željeli i trebali. Ako možeš prihvatiti da je način na

koji smo vas tata i ja odgajali bio bolji za koji smo znali, lakše ćeš razumjeti da smo te kao dijete, tinejdžera i odraslu osobu voljeli svim srcem.

Odabrao si težak put i ja neću ovdje sjediti - promatrajući te kako prelaziš svoje sljedeće korake kojima vidim i znam ishod - i davati ti savjete o tome što trebaš učiniti, kome se trebaš obratiti i kako ćeš to učiniti. Nebo zna da od toga nije bilo koristi ni dok sam ti bila majka. Želim da razmisliš o svojoj vjeri u sebe, Bobby. Nitko ne zna koji je tvoj zadatak i tvoja svrha kao što ti znaš. Ti to najbolje znaš. Uvijek si to znao. Ne moraš više pohađati tečajeve da bi obavio svoj zadatak i u svojem životu postigao potpunu sreću.

Što te najviše smiruje? Što te najviše raduje? Što najviše voliš? Što ti pruža osjećaj unutrašnjeg zadovoljstva? Tamo te čeka tvoj zadatak, sine moj. Razmisli o tome. Ti posjeduješ dar (nekoliko njih, ali jedan vrlo važan još je neiskorišten), a kada ga otkriješ te kada otkriješ mir, radost i sreću koju će ti donijeti (ali i mnogima oko tebe), obavljat ćeš svoj zadatak, živjeti svoju svrhu i biti sve ono što trebaš biti.

Tata je bio toliko sretan zbog tvojeg poziva da o tome još uvijek govori svima koji ga žele slušati. Nastavi komunicirati s nama, dragi Bobby. Mi te volimo, ponosni smo na tebe i želimo da SADA doživiš najvišu radost!

Volim te. Živi u miru, sine. Majka.«

Ova tri kratka razgovora raščistila su Bobove životne nedorazume i u njemu probudila osjećaj da je voljen, potpun i da prima potporu. Njegova tužna sjećanja iz djetinjstva napokon su zaboravljena, a njegove rane na divan su način zacijelile zahvaljujući ljubavi.

dvadeset i četvrto poglavlje

Kućni ljubimci i povratak na drugi svijet

Lindin labrador Sombra doživio je šesnaest godina. Linda se prisjeća: »Činilo mi se da je ostario u jednom tjednu. Osjećala sam da ga moram pustiti da pođe u miru. Veterinar ga je uspavao na mojim rukama. Bila je to moja svjesna odluka, no ipak mi je vrlo teško pala. Mučio me jak osjećaj krivnje! Jesam li ispravno postupila? Ne-prestano sam ga molila da dođe i odgovori mi. Željela sam znati je li stigao na nebo i je li dobro.

Tri dana nakon što je uginuo, bila sam u svojoj sobi i odjednom začula njegov lavež. Bio je to smiješan lavež, pa sam znala da je to on. Pomislila sam da mi se pričinja jer tako sam žarko željela da je ponovno sa mnom. Tada sam čula kako je još jednom zalajao i potrčala prema vratima odakle je zvuk dopirao. Nestao je, ali sam tada shvatila da mi je došao reći da je dobro i da je njegov duh slobodan. Osjetila sam kako mi se srce ispunilo LJUBAVLJU, a bol i tuga jednostavno su se rasplinuli. To je bio njegov dar meni i sada znam da ću jednog dana ponovno vidjeti svojega psa.«

Wendy je doživjela slično iskustvo nakon smrti Cypriena, svojega sijamskog mačka koji je s njom živio petnaest godina. Ona kaže: »Bio je moj najbolji prijatelj i njegova me je smrt duboko pogodila. Nisam bila kod kuće kada je uginuo, i ta me je činjenica kasnije mučila. Dvije noći nakon što je uginuo, sanjala sam kako hodam ulicom, a on mi je došao u susret i rekao mi: zbogom. Znam da se uistinu pozdravio sam mnom, jer to nismo

mogli učiniti na ovom svijetu. Znam da me je došao utješiti.«

Peggyyn suprug Bob pojavio se kada je bilo vrijeme da njihov vjerni pas napusti ovaj svijet. Ona piše: »Zdravlje mojega psa Neema toliko se pogoršalo da sam znala da ću ga morati pustiti. Neemu sam rekla da mi nekako mora dati do znanja kada bude vrijeme da pođe i obećala mu da ću poštovati njegove želje. Njegove stražnje noge jednog su dana popustile pod njegovom težinom, a on me je molećivo pogledao. Znala sam da je vrijeme.

Moj je suprug umro tek godinu dana prije i zbog toga sam bila duboko ražalošćena onime što moram učiniti. Nazvala sam veterinara koji mi je rekao da ga dovedem u šest sati poslijepodne, kako bi mu to bio posljednji pacijent. Stigli smo nešto ranije pa smo vani pričekali da ode i posljednji pacijent. Neemo je bio na uzici i, stojeći pokraj mene, lizao me po licu.

Iznenada je odvratio pogled. Udaljio se onoliko koliko mu je uzica dopustila i iznenada malo pognuo glavu, što je činio kada bi se potpuno usredotočio na nešto. Nije se ni pomaknuo. Činilo mi se da zuri u prazno. Pozvala sam ga i povukla uzicu, ali on se nije pomaknuo. Stajao je tako barem jednu minutu. Ponovno sam povukla uzicu i tada se vratio, ali se opet okrenuo i zurio u istu točku.

Veterinar nas je pozvao da uđemo i ja sam kleknula na pod, držeći Neemovu glavu, milujući ga i zahvaljujući mu što je bio tako dobar družbenik, dok mu je veterinar davao injekciju. Neemo je zatvorio oči i mirno se prepustio.

Dok sam ga držala, osjetila sam ruku na svojem ramenu i shvatila da je energija mog supruuga ispunila sobu. U glavi sam čula njegov glas. 'Dobro si učinila', rekao je. 'Dobro si učinila.' Koliko god da mi je bilo teško pustiti ga, dva dana prije godišnjice muževe smrti, Bobova

me je prisutnost uvjerila da je sve u redu. Postupila sam ispravno i nimalo ne sumnjam da je moj pas na parkiralištu vidio Boba kako mu se približava. Bob je došao utješiti i Neema i mene. Hvala ti, Boobe.»

Marti je djed posjetio nakon što je svoju voljenu mačku morala dati uspavati. Ona se prisjeća: »Tina je bila s nama osamnaest godina, no više se nije snalazila. Čak smo je morali staviti pred njezinu zdjelicu da bi jela. Znajući koliko mi ta odluka teško pada, moja se sestra ponudila da će odvesti Tinu veterinaru i ostati s njom do kraja.

Prije no što je bilo vrijeme da pođu, sjela sam na pod i uzela je u naručje. Objasnila sam joj zbog čega smatramo da je tako najbolje. Rekla sam joj i ono što mora učiniti kada dođe na nebo: (1) mora pronaći Boga i reći mu koliko smo mu zahvalni jer nam je dopustio da ona bude dio naših života; (2) da mora pronaći djeda T. On će se brinuti za nju sve dok ponovno ne budemo zajedno. Podsjetila sam je da je djed onaj čovjek koji je djeci donosio čokoladice. Tina bi pred njim sjedila u položaju kao da prosi sve dok i sama ne bi dobila komadić. Zato sam joj rekla da potraži čovjeka s čokoladicom u džepu. Tada ju je moja sestra odvela veterinaru.

Nekoliko mjeseci kasnije, moj je sin, posrednik, jedne nedjelje onako usput spomenuo da je razgovarao s djedom T. Rekao mu je da ga je djed zamolio da mi prenese poruku. Djed je rekao: 'Reci mami da je Tina dobro. Trči i skače kao što je to činila dok je bila mlada. Vrlo je sretna'. Zatim je dodao: 'Reci joj da me je Tina prepoznala po čokoladici u džepu'. Moj sin nije znao za način na koji sam se oprostila s Tinom.

Željela bih zahvaliti svojoj sestri jer je posjedovala hrabrost koju ja nisam pronašla. Zahvaljujem i djedu T koji je osjetio da iz svojega novog svijeta ponovno mora stupiti u vezu s našim svijetom. Zahvaljujem svojem sinu koji je bio otvoren za primanje poruke. I hvala našoj maloj prijateljici Tini jer je pronašla način da nas voli i još jednom utješi.»

Lindin pas Killer bio je star i bolestan. Odlučila je upitati anđele ima li pravo dati ga uspavati. Evo što su joj odgovorili:

Dijete, sjedni na pod s dušom svojega psića i tepaj mu. Nježno ga miluj i reci mu da će mu biti bolje. Njegove patnje proizlaze zbog njegove prehrane, njegove dobi te iz čimbenika da je okružen mačkama. Reci mu da ga voliš i pitaj ga što bi želio da učiniš. Unutrašnjim uhom osluškuj njegov odgovor. On mora odlučiti hoće li napustiti svoje umorno tijelo ili će nastaviti živjeti. Bude li želio ostati, svaka dana odvoji vrijeme samo za njega. Možda će ti se činiti da njegova pseća tjelesna energija ne sluša, ali njegova će te duša slušati. Svako putovanje mora doći svojem kraju da bi moglo ponovno započeti. Bude li njegova patnja prevelika, znat ćeš. Tvoja će ljubav pomoći njegovom novom putovanju ili mu olakšati trenutno putovanje. S ljubavlju u srcu često misli na njega i promatraj kako ga preplavljuje iscjeljujuća svjetlost koja dolazi izravno od Boga.

Linda je srcem poslušala Killera i shvatila da je spreman poći. Slijedi posljednja poruka anđela koju je Linda primila nakon što je Killer uginuo:

Tvoj psić u trenutku je transformiran na drugu frekvenciju vibracije. Sada je slobodan i sretan. Ispravno si postupila. Ne brini za njega. Sve je dobro. Da, bili smo s tobom kada se tvoj mali prijatelj vraćao kući. Budi utješena.

PORUKA ANĐELA: *Ovdje je život sklad. Sve je onako kako ste oduvijek željeli da bude. Kada umrete, otkrivat ćete sklad. Ovdje nema sumnje, straha ili boli. Svoj posao obavljate s lakoćom, zaokupljeni ste njime i sretni. Družite se s prijateljima i među vama vlada mir. Svi ćete to uskoro i sami otkriti, no želimo vam pružiti nadu i nešto čemu ćete se veseliti. Zbog toga i govorimo sve ovo.*

Četvrti dio

Povezivanje: Razgovori s dušama

Pitajte, pitajte, pitajte.

Mi čekamo da nam se obratite i da razgovaramo.

... anđeli

Kada naši voljeni prijeđu na drugi svijet, mogu se vratiti i posjetiti nas, ali i ne moraju. Katkad se vraćaju. Katkad se ne vraćaju. Upoznale smo vas s pričama ljudi koji su doživjeli iskustvo prožeto ljubavlju, no mnogi su nam rekli da ih voljene osobe nisu posjetile.

U ovom ćemo vas dijelu knjige poučiti kako ćete stupiti u vezu sa svojim voljenima koji su prešli na drugi svijet i kako ćete in zamoliti za poruku. Nećete vjerovati koliko ih je lako »pozvati«.

Temelj našega učenja uvijek je bila činjenica da čovjek može komunicirati sa svojim anđelima, Sada je naše učenje prošireno. Upućene smo poučiti vas kako ćete komunicirati s preminulim voljenim osobama te vas uvjeriti u stvarnost takve komunikacije. Vaši voljeni *žele* razgovarati s vama! Pozovite ih da to učine. Jednostavno ih zamolite da vas posjete s porukom, vjerujte da će se pojaviti, poslušajte ih i zahvalite im na njihovom dolasku i na poruci.

dvadeset i peto poglavlje

I vi možete razgovarati sa svojim voljenima

U prošlosti smo s vremena na vrijeme primale pismene poruke preminulih osoba, no smatrale smo da su one potaknule pisanje. Prije toga nikada nismo ni pomislile da same stupimo u vezu s našima voljenima. Bile smo zaokupljene pisanjem i komunikacijom s anđelima, no kada je za to došlo vrijeme, naši su se umovi otvorili za mogućnost da razgovaramo s preminulim dušama. Anđeli, Božji glasnici, ovdje su da bi nam pomogli kada god ih zazovemo iz kojeg god razloga, uključujući i uspostavljanje veze s preminulim voljenim osobama. Oni nas potiču da zatražimo njihovu pomoć u svakoj životnoj situaciji, a nedvojbeno su prisutni kada je smrt blizu, jednako kao što su prisutni kada poželimo komunicirati s voljenom osobom koja je preminula.

Katkad bi se, dok smo razgovarale s anđelima, dogodilo da neki preminuli rođak dođe porazgovarati s nama. Kada su nam se naši roditelji po prvi put javili, plakale smo. Bili su tako nalik sebi! Njihova se energija nije mnogo promijenila, ali je bila mnogo ugodnija i sretnija. Bile smo preplavljene njihovom ljubavlju.

Tada smo otkrile da možemo pozvati svoje preminule prijatelje i voljene osobe i primiti poruke utjehe, pouke, isprike, puno savjeta i ljubavi. Preminuli nam šalju poruke za članove obitelji koji su još uvijek ovdje i govore nam kako je na nebu. Ushićeni su i presretni zbog toga što smo uspostavile kontakt s njima. Kao da su duše u obliku duha čekale da im se prve obratimo, a tada su nam imale mnogo toga reći.

Virginia, jedna od Barbarinih najboljih prijateljica u razdoblju od deset godina prošla je tri serije kemoterapije. Barbara je bila s njom svaki put kada bi primala kemoterapiju. Bili su to ugodni i lijepi trenuci. Barbara se prisjeća: »Naručile bismo ručak, posudile filmove i razgovarale. Bilo je to naše druženje koje smo učinile vrlo ugodnim. Kemoterapija je bila stvarnost, no otkrile smo da to ne mora biti sumorna stvarnost. Te dane pamtim kao prelijepe! Budući da je Virginijina kćer živjela daleko, imala sam mogućnost zauzeti njezino mjesto. Za Virginiju sam mogla učiniti ono što za svoju majku nisam mogla učiniti jer sam u vrijeme njezine bolesti bila pre-daleko. Tako sam svoje mjesto morala prepustiti drugima«.

Nakon što je Virginia umrla, Barbara joj je pisala, pozdravila je i primila poruku o Virginijinom novom domu te nekoliko uputa za njezinu kćer.

Barbara je napisala: »Draga Virginia, jesi li tu? Nedostajala si mi.«

Virginia je odgovorila: »I ti si meni nedostajala, dijetite. Ali, ja s vremena na vrijeme mogu pogledati kako si, dok ti ne možeš pogledati kako sam ja. Vrijeme ovdje nije isto. Sjećaš li se kako sam uvijek imala određen raspored? Poći ovom liječniku; poći onome? Sada samo pomislim ili zatražim i dogodi se. Sve je trenutno. Nema čekanja. Hvala ti za svu pomoć koju si mi pružila tijekom mojih posljednjih dana. To je bilo divno.«

Barbara je odgovorila: »I meni je bilo lijepo. Osobito posljednjeg dana kada si se dobro osjećala pa smo mogle razgovarati.«

Virginia je rekla: »Da, to je bio lijep dan. Takve sam trenutke doživljavala zato da bih mogla biti sa svojim najdražim prijateljima, zato da bi me pamtili i dok mi je bilo dobro, a ne samo dok mi je bilo jako loše. To mi je bilo važno. I moja je kći to dobro podnijela. Naša je ljubav bila onakva kakvu sam oduvijek željela. Više nije bilo

nikakvih nespোরазума. Nije li čudno to što moramo umrijeti da bismo se oprostili? Možda bismo to trebali učiniti dok smo mlađi, sa spoznajom da istinsko zbogom nije tužno već da proizlazi iz ljubavi. To je kao da se za sada opraštam od vas i kažem vam da ćete mi nedostajati, ali da ćemo se uskoro vidjeti. Tako sam osjećala. Bilo je to samo privremeno. Uskoro ćemo se opet susresti. To uopće nije bio kraj. Samo ljubav.«

Barbara je upitala: »Jesi li, nakon svojeg odlaska, otkrila zašto smo jedna drugoj oduvijek bile tako drage?«

Virginia je odgovorila: »Da, jesam. I ja sam to željela doznati jer sam te istinski voljela. Razumjele smo se na razini duše zato što smo dijelile ista iskustva. Bilo je to vrlo, vrlo dobro.

Ne budi tužna dok se toga prisjećáš. Sjeti se svega zabavnoga što smo zajedno činile. Molim te, sjećaj se toga. Moje posljednje godine bile su umiranje, umiranje i umiranje. Svi osim nas mislili su da umirem. Kad malo bolje razmislim, uopće nisam umirala. Sve do zadnjeg tjedna. Tada sam počela umirati. Moja se duša odvajala od tijela. Moja jadno, staro i bolesno tijelo više jednostavno nije bilo dovoljno dobro prebivalište za moju dušu. Bila sam ruševina. Ha ha. Ja zaslužujem bolju 'kuću'. Ha ha.

Sada je imam - bolju kuću. Ovo ovdje je neobjašnjivo. Sjećáš li se kad sam ti rekla da mislim da je moj bivši suprug mrtav? I bio je. Vidjela sam svojeg brata, sestru i majku. Kao da smo se okupili da bismo bili sretni, voljeli jedni druge, a zatim pošli svatko svojim putem, no to je potpuno i savršeno onako kako se dogodi.

Ovdje je tako mirno. Ali to nije mir kakav ti poznaješ. Bolji je i ugodniji! Kada bi ljudi znali kako je ovdje, rekli bi: 'O fino, vrijeme je da umrem. Bilo je i vrijeme!' Pretpostavljam da zbog toga i posjedujemo tako jaku volju za životom. Posjedujemo je zato da ne bismo otišli prije no što usvojimo svoje pouke. Ja sam tijekom svojih posljednjih godina zaista mnogo naučila. Jedanaest godina

sam bila 'bolesna'. No, obje znamo da sam u tom razdoblju učinila ono najbolje. No, nisam li ja kriva za to? Nisam li svima govorila sve o svojem tijelu? Trebala sam im govoriti o svojoj duši. Ha ha. Ona je bila mnogo aktivnija! Ne znamo. Jednostavno ne znamo.

Molim te, reci mojoj kćeri da potroši sav novac. Tako je besmisleno brinuti zbog novca. Reci joj neka svakog dana kupuje cvijeće za svoju kuću i neka zna da je to moj dar. Reci joj da sam sretna zbog svoje male obitelji. Čovjek ovdje ne može biti 'ponosan'. Takvo što ne postoji.

Volim te, draga prijateljice. Ovdje toga ima u izobilju. Više no što možeš i zamisliti i više no što možeš pojmimiti. Bog te blagoslovio, draga moja prijateljice. Tvoj rad pomaže mnogo više no što misliš.«

Barbara je kasnije saznala da Virginijina kćer nije unovčila njezine police osiguranja jer se nije htjela okoristiti majčinom smrću. Virginijina joj je poruka dala dopuštenje koje joj je bilo potrebno.

Kada je umrla Trudyna najbolja prijateljica Chris, Trudy je osjećala da je mogla učiniti više da bi pomogla Chris, da joj je mogla češće pomagati. Chris je potkraj primala kisik, a Trudy je žalila što nije odgodila poslovno putovanje kako bi to vrijeme provela s Chris. No, kada ju je upitala treba li joj pomoć ili društvo, Chris je odgovorila niječno. Bila je previše bolesna i za posjet svoje najbolje prijateljice. Tada su njezini prvi skrbnici bili članovi njezine najbliže obitelji, a kako je bolest uzimala maha, Chris je štedjela energiju osamljujući se i povlačeći u sebe.

Nakon što je preminula, Trudy joj je pisala kako osjeća da prije smrti za nju nije učinila dovoljno. Napisala je: »Draga Chris, razmišljam o onome što sam rekla na tvojem pogrebu i voljela bih da sam rekla više i spomenula tvoja postignuća na svim područjima koja sam zaboravila spomenuti. Posjetila si me i zamolila da pazim

na tvoju djecu. Osjećam da sam mogla učiniti više, da jednostavno nisam učinila dovoljno.«

Chris je odvrátila: »Moraš se osloboditi tih osjećaja, zacijeliti i krenuti dalje, prijateljice. Sve si učinila kako je trebalo i nisi ni svjesna koliko si dobra učinila. Moja djeca lijepo žive i ona su divne duše koje će pomoći mnogima. Ne brini zbog njih. Moja smrt u tom određenom trenutku bila je važan dio njihova učenja. Da, potpuno sam svjesna njihove ljubavi prema meni i s radošću promatram kako uče voljeti sami sebe.

Sve je dobro. Sada razumijem veliki plan i više ne osjećam tugu ili usamljenost. Divno je ponovno biti kod kuće i vidjeti majku i oca. Oni su me dočekali kada sam stigla.

Što se tiče tvog govora na mojem pogrebu, bio je savršen i zahvaljujem ti što si se žrtvovala da bi tu poruku prenijela svijetu. Tako si lijepo svima rekla koliko sam ih voljela. Hvala ti za tvoju ljubav.

Bog blagoslovio tebe i Barbaru. Zatraži moju pomoć i pomoći ću ti. Bit će mi zadovoljstvo. S ljubavlju, Chris.«

Kada smo primile te divne poruke, bile smo uzbuđene i presretne, ali smo shvatile i da to treba biti posljednji dio ove knjige. Napokon smo shvatile da u njoj ne trebamo pisati samo o onome što se događa kada ljudi umru, već i o tome kako s njima uspostaviti vezu nakon njihove smrti.

Kao djecu poučavali su nas vjerovati u život nakon smrti. No tada smo spoznale da je život nakon smrti stvaran jer smo razgovarale s onima koje smo voljele i koji su preminuli. Uistinu smo naučile da ljubav nikada ne umire.

Naši su nam anđeli pomogli ispraviti naše temeljno, ali pogrešno vjerovanje koje je glasilo: »Kada umru, nema ih više.« Zahvaljujući anđeoskom poučavanju i nadahnuću, otvorile smo se za posve nov put. Upitale smo svoje anđele: »Jeste li rekli da ljude na nebu treba zamoliti da nam se obrate s porukom?«

Oni su odgovorili: *Tako je. Kada duše dovrše svoj posao na Zemlji i vrate nam se da bi se pripremile za sljedeću razinu učenja, mnogo je posla oko toga da se pomogne onima koji su ostali na Zemlji. Međutim, ne želimo stati na put učenju pa stoga ne možemo po svojoj volji uskočiti u život neke osobe. Tako bismo onemogućavali vašu slobodnu volju ili upravljali njome. Ne dajemo upute ljudima koji su na svojem putu ako to od nas ne zatraže. Zbog toga je iznimno važno da vi na zemlji ZATRAŽITE da vam se voljena osoba javi. Vi trebate uspostaviti vezu. Ovo slobodno dodajte svojoj knjizi. Mnogi će ovime biti iznenađeni i uvidjet će da je to tajna otvaranja vrata voljenima na nebu ... jer ona to uistinu jest.*

Tada smo se zapitale: »Zar naši pokojni rođaci nikada ne dolaze pružiti nam iscjeljujuće poruke ljubavi ako ih jasno ne tražimo?«

Anđeli su objasnili: *Ako razvijete naviku ostati otvoreni za sve članove svojega božanskog tima na ovome svijetu, često ćete biti u prijemljivom stanju. Vi neprestano 'tražite'. Zapitajte se: 'Jesam li povezana sa svojim anđelima, stvaram li s njima sve jaču vezu? Jesam li neprestano svjesna njihove prisutnosti u svojem životu?' Odgovorite li potvrdno, pomoć možete potražiti na svim razinama. Što ste ih spremniji pustiti u svoj život, to će vaša povezanost biti jača.*

Vi često 'tražite' čak i ako toga niste svjesni. Kada, primjerice, voljena osoba umre, želja za razgovorom i komunikacijom jača je od svih ostalih zahtjeva. Vjerujte da ćete na određenoj razini dobiti dopuštenje za komunikaciju, čak i ako toga nećete biti svjesni.

dvadeset i šesto poglavlje

Uspostavljanje veze

Četiri osnovna koraka - Traži, vjeruj, pusti i zahvali - temelj su svake komunikacije s anđelima. Uvođenje ta četiri koraka u svakodnevni život glavna je poruka svih naših knjiga i osnovna smjernica naših *Angelspeake* seminara. Ta četiri koraka su smjernice koje koristimo da bismo primile poruke od svojih anđela te odgovore na svoja pitanja. Pomoću ta četiri koraka možete uspostaviti vezu sa svojim duhovnim pomagačima, vodičima i preminulim voljenim osobama.

Vrlo je važno točno odrediti s kime želite uspostaviti vezu. Ako kažete tek: »Ima li koga?«, to je kao da ste vrata svojeg doma otvorili svima i svakome tko želi ući i činiti što god želi. Jednako je i s komunikacijom s drugim svijetom. Na samom početku molite da Bog i najviša anđeoska prisutnost budu s vama i štite vas tijekom komunikacije. Baš kao i na Zemlji, sva bića nisu svjetlosna, a vi ne želite da se pojavi netko tko ne pripada svjetlosti.

Pomolite se, a zatim zamolite da vam se javi voljena osoba. Kada to učinite, vizualizirajte je i tako ćete je privući. Ako ne primite poruku, pozovite nekog drugog rođaka ili anđela. Budite strpljivi.

Četiri osnovna koraka

Prvi korak: **TRAŽI**. Zatražite od svojih voljenih da budu s vama tako što ćete se pomoliti i time se obaviti božanskom zaštitom. Sjednite u tišini s komadom papira i olovkom u ruci. Možda ćete biti skloniji upotrijebiti pisaći

stroj ili računalo. Budite otvoreni i dopustite da do vas stigne poruka ljubavi, duboko dišite i opustite se, ali nemojte meditirati. Možda ćete pismenim putem poželjeti upitati nešto poput: »Mama (tata, baka, ujače Billy, Maryann, i tako dalje) jesi li ovdje?«

Drugi korak: **VJERUJTE I UZDAJTE SE**. Vjerujte da su vaši voljeni s vama i da ćete primiti njihovu poruku. Pustite da se dogodi. Vođeni ste iako ćete možda osjećati da sve izmišljate. Prihvaćanje i spremnost su najvažnije.

Treći korak: **PUSTITE**. Pustite se i počnite pisati ono što spoznajete. Pustite da energija ili vibracija prođu kroz vas u obliku šapata, predodžbe u vašem umu, osjećaja ili spoznaje. Vaši voljeni obratit će vam se istim onim glasom punim ljubavi koji ste već toliko puta čuli. Što intenzivnije budete razmišljali, to će protok biti slabiji. Primajući njihove diktirane poruke, primit ćete i njihove riječi utjehe, ljubavi i vodstva.

Četvrti korak: **ZAHVALITE**. Primili ste duhovni dar za koji niste morali učiniti ništa, osim zatražiti ga. Jednostavno budite zahvalni za ono što ste primili i potvrdite da ste primili poruku tako što ćete zahvaliti Bogu i onome tko vas je posjetio. Postavljajte pitanja. Očekujte odgovore. Neka taj postupak ostane jednostavan. Tražite, vjerujte, pustite i zahvalite. Nastavite vježbati; vaša će komunikacija s vježbom postajati sve lakša.

Nazvale smo prijatelje i poslale *e-mail* poruke kojima smo pozvale i ostale da se pokušaju pismenim putem obratiti voljenima, i dakako, funkcioniralo je! Uskoro su počeli pristizati odgovori i poruke ljudi sa svih strana svijeta. Kako se glas širio, ljudi su bili nestrpljivi da nam kažu što su primili od svojih voljenih.

Celeste je primila poruku od svojega oca. Ona kaže: »Kada sam započela pisati, potekle su mi suze radosti i sreće, a moj um i tijelo ispunio je osjećaj ljubavi i nježnosti.

Ruke su mi bile hladne, ali sam tipkala s lakoćom - za-pravo, bez imalo napora. Poruka znači mnogo više ako dođe od voljene osobe jer vam je njezin sadržaj blizak. Moj se otac volio zabavljati u svojoj radionici. Želim doznati više o njegovu izumu pa ću nastaviti istraživati. Po-ruka je glasila ovako:

»Celeste: Tata, gdje si sada?

Tata: Pa, zlato, radim na nekim stvarima koje na Zemlji nisam uspio dovršiti. Uživam u mogućnosti da budem kreativan i radim na svojim izumima. Uskoro ćeš u svojem svijetu vidjeti nešto u čijem sam stvaranju sudjelovao. Chuck će znati što je posrijedi, jer je to mehanička naprava. Uživam u ovoj mogućnosti, a moja se duša poprilično razvila otkako sam stigao ovamo.

Celeste: Kako ostaješ u vezi sa Zemljom?

Tata: Povezani smo sa svojim voljenima. To je nešto poput televizije na tvojoj razini. Pomislimo na vas i vi se pojavite u našoj svijesti. **Ovdje je sve svijest.** Ne uplećemo se, ali katkad lebdimo nad vama. Znam da ne volite da netko lebdi nad vama, ali mi nismo nametljivi. U nekoliko sam prilika mogao pomoći tvojoj majci utječući na energiju te razine. Ona dobro živi otkako sam otišao i utrla si je lijepu stazu prema ovoj razini. Uistinu je volim, a govori se da smo često svađali dok smo bili zajedno. To nije značilo i da se ne volimo. Jednostavno si na razini osobnosti nismo potpuno odgovarali. Molim te, reci joj da je volim. Katkad komuniciramo u snovima, baš kao što sam činio i s tobom. Svi ti šalju svoju ljubav i trajnu potporu u onome što činiš. Tvoj rad uistinu obasjava bića s oba svijeta. Volim te, dušo i vrlo sam ponosan na tebe. Zbogom, tata.«

Patricia je primila poruku Caroline majke Rite. Ritina poruka glasi: »Prenesi lijepe pozdrave mojim kćerima. Reci im da sam vrlo sretna, mirna i da sam veoma inteligentna. To će im biti drago čuti. Za života nisam bila osobito pametna. Reci im i da budu sretni i da me

ovog Božića ne oplakuju. Znam da će biti tužne i da ću im nedostajati, no meni bi bilo draže kad im ne bih nedostajala već kad bi samo osjećale moju prisutnost.

Drago mi je što uz tvoju pomoć mogu komunicirati s njima. Uistinu sam sretna jer mnogi ne mogu komunicirati ovako kako ja komuniciram s tobom. Ti si blagoslovljena duša jer si tako otvorena za takvo što. Bog te blagoslovio, Patricia, zbog tvojeg divnog dara. Pozovi me ako me budeš trebala - ja ti mogu pomoći. Rec i Carol da me pozove. Neprestano sam uz nju. Voljela bih pomoći u nekim sitnicama. Rec joj da je molim da zatraži moju pomoć jer mi je zabranjeno pomoći joj ako to sama ne zatraži. Katkad mi to vrlo teško pada. Najljepši pozdravi tebi i mojim kćerima, Rita.«

Eulalia nam je poslala pismo o svojem pozitivnom iskustvu. Ona piše: »Bila sam vrlo uzbuđena kada ste me nazvale i zamolile me da pišem svojim voljenima koji su preminuli. Nikada ni nije palo na pamet da to učinim. A bilo je tako lako! Osjetila sam njihovu prisutnost i gotovo da sam mogla čuti glazbu o kojoj su govorili, ali je nisam mogla jasno razabrati. To je vrlo teško objasniti. Nakon njihove poruke navrle su mi suze i osjetila sam mir, zadovoljstvo i mnogo ljubavi.

Evo što su rekli: 'Draga, prelijepa sestro, tako nam je drago da si nas pozvala. Svima je drago. Tvoje bake i djedovi, tete Serfina, Lourdes i Mary, ujak Joe, stričevi strine, svi su ovdje i pomažu ti. Katkad svi zajedno zapjevamo. Moraš poći na bilo kakav tečaj koji ima veze s glazbom. Moraš se pripremiti za ono što dolazi u tvoj život. Nauči što više pjesama i jezika jer ćeš svojom glazbom posjetiti mnoge zemlje. Ne plaši se! Mi ćemo biti s tobom. Svi ti šaljemo poljupce!'«

Cheryl smo poslale *e-mail* poruku kojom smo joj predložile da se pismenim putem obrati preminulom članu obitelji. Ona kaže: »Tada sam to po prvi put pokušala. Bilo je to prilično dirljivo iskustvo. Pokušala sam

komunicirati sa svojom bakom iz Kanade koja bi za tje-dan dana slavila rođendan. Ona je bila vrlo posebna. Njezina poruka stigla je tako da sam mogla čuti isti onaj englesko-francuski naglasak kao da zaista razgovaram s njom. Predala mi je vrlo utješnu poruku u kojoj je spo-menula i jednog anđela (po imenu koje sam prepozna-la) koji je spasio mojega oca onoga dana kada je moja obitelj pošla na vožnju čamcem.«

Elenu je jedne večeri nazvala sestra i rekla joj da je komunicirala s njihovom majkom. Elena kaže: »Bilo mi je tako drago. I ja sam željela razgovarati s njom jer je volim i jer mi veoma nedostaje. Nisam znala kako bih započela pa sam upitala svoje anđele mogu li to učiniti. Naš se razgovor odvijao ovako:

Anđeo: Elena, to je točno. Tvoja je sestra uspostavila vezu s vašom dragom majkom. Ti znaš da si u prošlosti i sama bila sposobna uspostaviti vezu s njom.

Elena: Znam, ali nisam bila sigurna. Mogu li, molim vas, ponovno razgovarati s njom?

Majka: Da, kćeri moja. Ovdje sam. Nikada nisam bila daleko od tebe. Uvijek ću ti biti blizu iako me ne vidiš. Veoma sam sretna jer komuniciraš sa svojim anđelima, kćeri moja. Znam da će i tvoj otac naučiti komunicirati s njima. Bila bih vrlo sretna kad bih i s njime razgovarala.

Elena: Majko, volim te i nedostaješ mi.

Majka: Ne brini, kćeri. Znam da me voliš. Upamti da ću i ja tebe zauvijek voljeti. I vaš vas otac sve voli. To dobro znaš. Svi se vi morate više brinuti za njega. Često je usamljen jer mu nedostajem. Reci mu da sam uvijek u njegovoj blizini i neka se bolje brine za sebe. Kada dođe vrijeme, želim da se svi ujedini u Božjem raj. Ovdje vladaju sreća, ljubav i mir. Kćeri moja, ne zaboravi svakodnevno moliti krunicu.

Elena: Ne, majko, neću zaboraviti.

Majka: Hvala ti, kćeri moja. Bog te blagoslovio. Zauvijek ćeš biti u mojem srcu.

Elena: Hvala tebi, majko. I hvala anđelima.«

Kada počnete pisati svojim preminulim prijateljima i rođacima, to će iskustvo promijeniti vaš život! Otkrile smo da ljudi nastavljaju razmišljati o onima s kojima su uspostavili vezu i da pisane poruke nastavljaju pristizati.

Dory je, primjerice, na drugom svijetu pronašla mnoge rođake koji su nestrpljivo čekali da joj odgovore. Započela je s ujakom Jayem: »Ujače Jay, molim te da mi se javiš i da mi uputiš poruku.«

Ujak je odgovorio: »Draga Dory, ti si blistava, oduvijek si bila takva. Baka i ja te promatramo, a i djed je ovdje iako njega nisi poznavala. Svi smo ovdje i prelije-po nam je.

Ovdje teče divan potok, a ja sam odabrao kolibu u šumi. Mnogi davnašnji prijatelji dolaze i odlaze - čak i oni koje sam na smrtnoj Zemlji samo kratko poznao. Iako nas ne možeš vidjeti i neprestano osjećati, ovdje smo.«

Ujak nastavlja: »Tvoju majku muči osjećaj krivnje koji više nema nikakvu svrhu, a ti bi joj mnogo pomogla kada bi je potaknula da to uvidi. Svoju je djecu dobro odgojila, a njezini je unuci vole. Ona je divna osoba za ovoga života.«

Dory je zatim uspostavila vezu sa svojim pokojnim suprugom Michaelom koji je umro nakon dvije godine braka. Njemu se obratila riječima: »Michael, hoćeš li mi se, molim te, javiti i uputiti mi poruku?«

Michael je odgovorio: »Dory, zbog svoje si dobrote bila svjetlost koja je blistala sve ove godine. No, ti znaš mnogo više no što si usuđuješ priznati. Budi dobra prema sebi i znaj da možeš mnogo ponuditi onima koji ti se obraćaju. Otvori se i budi bliska s onima koje voliš. Nećeš biti napuštena, već samo blagoslovljena sve većom moći koja izvire iz tvoje duše. Tvoja je dubina zadivljujuća. Ti si svjetlost, a ta svjetlost izvire iz tvoje dubine. I da, mislim da si vrlo dražesna.«

Dory je zatim odlučila stupiti u vezu s bakom. Napisala je: »Bako Lewis, molim te, javi mi se s porukom koja će pomoći čitateljima ove knjige.«

I njezina je baka čekala razgovor s njom. Odgovorila je: »Ovdje sam - s tobom sam - i sretna sam jer si zatražila razgovor sa mnom. Mogu li ti se češće javljati, draga Dory? Imam ti mnogo toga reći jer sam s tobom i pomažem ti. Iščekujem trenutke kada ćeš se u duhu povezati s nama kako bih ti rekla što te očekuje i što bi ti moglo pomoći u tvojim brigama i dvojbama.

Ljubavi je za tebe u izobilju. Tvoj je suprug sposoban za istinsku ljubav koja ti je suđena. Ne moraš roditelji dijete niti učiniti bilo što, što ne želiš. Udovolji svakom svojem prohtjevu. Imaš lijep automobil, dijete. Tamo je, čeka da ga kupiš. Uskoro mora biti u garaži, koja će biti pokraj kuće o kakvoj sanjaš i maštaš.

Mi vidimo što činiš i možemo razgovarati s tobom. Imamo mnogo dokaza za to da znaš za nas. Čovjek je očaran kada po prvi put stigne na ovaj svijet, ali očaranost počinje blijedjeti kada se na njega navikneš. Smatramo da bi više ljudi trebalo znati kako je ovdje. O tome si pročitala nekoliko knjiga, a ja sam bila s tobom dok si ih čitala.«

Dory je tada upitala: »Tko bi mi se od drugih rođaka želio javiti? Molim vas, predajte mi svoju poruku i predstavite se.«

Odgovor je glasio: »Obraćam ti se jer imam poruku za koju smatram da će pomoći i koristiti tebi i ostalima. Na ovom je svijetu veličanstveno. Vi niste ni svjesni koliko je ovdje divno. Strah brzo nestaje jer se osjećaš tako laganim, a i magla se brzo razilazi. Lakoća je posvuda. Osjećaji su tako nevjerovatni, teško je riječima izraziti ono što pamtimo i što smo smatrali da razumijemo. Vrijeme ovdje prolazi na način koji ne biste mogli pojmiti. To je uvijek divno jer ovdje nema ničega što uzrujava.

Osoba kakvom me pamtiš nekoć je bila član tvoje obitelji. Ime je poteklo iz priče koju sam ti ispričao. Da, ujak Cecil. Mislila si da sam dobroćudni zmaj Cecil, Zmija. Sjećaš li se kako si mi sjedila na krilu i dopuštala mi da ti tobože uzmem nos? Bila si vrlo mala, ali sam čak i tada opazio i osjetio da je pred tobom zadaća kojom ćeš pomoći svojem svijetu.

Drago mi je razgovarati s tobom, Dory. Volim tvoje jamice na obrazima. To su anđeoski poljupci.«

Judythe je proučavala opsežan rad kojim je njezina majka zabilježila obiteljsku povijest, a ona kaže da je njezina komunikacija započela osjećajem nečije prisutnosti. Razgovor je tekao ovako:

»Judythe: Mogu li znati tko si?

Odgovor: Tvoja majka.

Judythe: Stvarno? Imaš li kakvih podataka o genealogiji obitelji Ward koje mi možeš pružiti?

Majka: Već si pronašla ono što sam otkrila sve do tvog pra, pra, pra, pradjeda Henryja Warda i njegove supruge. Više od toga vjerojatno nećeš pronaći. Možda bih odavde mogla pogledati i reći ti gdje u Engleskoj trebaš tražiti. Njegov je nadgrobni spomenik do sada vjerojatno već oronuo, ali možda i nije. Odmah ću poći i pogledati.«

Judythe kaže: »S pokojnim rođacima, duhovnim vodičima i anđelima razgovaram već 25 godina. Na moja pitanja nisu uvijek imali odgovore, pa sam ih morala potražiti na odgovarajućem mjestu ili pronaći nekoga tko će mi odgovoriti umjesto njih. Čini mi se da sve ono što nam za života mnogo znači, kasnije postaje beznačajno.«

Judythina se majka vratila za nekoliko sati. Slijedi njihov razgovor:

»Judythe: Majko, jesi li tu?

Majka: Jesam, ovdje sam. Pokušala sam saznati više o tome gdje se nalazi loza Davida Warda. Još ne mogu

doći do tih podataka. Moram još malo istraživati nakon čega ću ti se ponovno javiti. Svi su podaci ovdje, no to nije nalik bilo čemu što si imala priliku vidjeti. Mnogo je podataka o svakom čovjeku i o tome kako je njegova kreativna energija oživljavala Zemlju na mjestu na kojemu su živjeli. Bog blagoslovio tebe i tvoj rad. Kuća ti izgleda lijepo.«

Judythe se prisjeća: »Kasnije te večeri od majke sam primila još jednu poruku u kojoj mi je potanko odgovarala na genealoška pitanja kojima sam tražila odgovore. Budući da sam se spremala u Englesku, uputila me je da pođem u Nottingham i tamo pronađem odgovore. Tada mi je rekla i što da učinim s njezinim radom koji sam proučavala.«

Judythina majka zaključuje: »Ovdje je sve dobro. Ne moraš čuvati moje rukopise koje sam napisala sa svojeg ograničenog stajališta o Bogu i religiji. Potpuno sam promašila. Moja čežnja za povratkom na mjesto na kojemu se sada nalazim bila je veća od bilo čega što sam mogla obuhvatiti svojom teorijom. Zapali lijep kriješ, spali moje rukopise i zaboravi na njih. Od mojih istraživanja nitko neće imati koristi. Bila su to *moja* tumačenja duha.

Sada sam uvidjela da čovjek treba dovršiti svoj posao. Svjetlost kojom ljudi zrače dok obavljaju svoj zadatak, vrijedna je i u većim razmjerima. Ta kreativna energija drži Zemlju na mjestu i održava njezino okretanje. To je nešto poput sustava povezanih kotačića.

Moj način izražavanja bio je samo moj način - osmišljen s mojeg ograničenog stajališta. Spali rukopise o religiji! Potpuno su beskorisni. Blagoslovi ih, ali i mene jer sam sjedila za stolom i tako marljivo pisala. Sve su te moždane stanice svijetlile i isijavale energiju koja je rasvjetljavala moj dio San Diega. Sve ih zapali. Budi blagoslovljena, J.; da, ja sam tvoja majka.«

Judythe je pošla u Englesku, upravo *na* ono mjesto u Nottinghamu na koje ju je majka uputila. Za petnaest

minuta pretraživanja mjesnog povijesnog arhiva pronašla je imena svojih pra-pra-pra prabaka i pradjedova te nadnevke koje je tražila. Njezino genealoško putovanje bilo je iznimno uspješno zahvaljujući majčinih uputama. Bez njih bi tražila u Derbyshireu, a ne u Nottinghamu jer nije znala za tamošnje obiteljske korijene!

Linnie kaže: »Ne znam što sam očekivala kada ste me zamolile da pokušam uspostaviti vezu sa svojim pokojnim rođacima i prijateljima, ali ovo nisam očekivala. Primila sam poruku prijateljice po imenu Teri koja je prije četiri godine umrla od raka na mozgu. Teri je bila obrazovana i vrlo draga žena.«

Terina poruka je glasila: »Ne razmišljaj razumom, već svoj viši um poveži sa svime univerzalnim i primanje će biti lakše. Poveži se sa svim dobrim - s beskonačnom ljubavlju. Vjeruj u Stvoritelja svega i vjeruj da anđeli neće dopustiti da poruke primaš nezaštićena. Molila si za zaštitu. Uzđaj se u to.

Tvoja majka i baka čeznule su za danom i trenutkom kada ćeš posjetiti ovo mjesto razumijevanja. Pokušale su s tobom stupiti u vezu, no ti si se previše plašila. Sve se događa prema savršenom vremenskom slijedu. Ova knjiga i ova učenja bit će katalizatori poticanja drugih da s nama uspostave vezu. Svi mi surađujemo u korist duša koje tragaju.

Linnie, upamti istinu koju si primila. Vjeruj u svoje darove. Primila si ih da bi doprla do suštine i srži drugih. Ispunjena si velikom radošću da bi drugima donosila ushit i bezbrižnost. Obdarena si intuitivnim nadahnućem i uvidom. Pozvana si isijavati svjetlost i donositi iscjeljenje ljudima slomljena duha i tijela.

Tvoji će darovi pomoći mnogima. Pomoći ćeš im upoznati moćna bića kakva uistinu jesu - donoseći im na Zemlju luč prosvjetljenja koju si iskusila na nebu. Ti djeluješ putem svjetlosti - ti stvaraš svjetlost. Vrijeme je da prihvatiš tu istinu. Često te promatram i u blizini sam. Teri.«

Daniel je sljedeću poruku primio od svojega brata Alana: »Ne očajavaj. Svi te volimo iako nam je na Zemlji bilo teško. Umro sam brzo da bih ti dao do znanja da u svojem životu posjedujemo mnogo više slobode u upravljanju svojom smrću no što mislimo. To je bila pustolovina za koju sam se pripremao cijelog svojeg svjesnog života - i ispostavilo se da je ta pustolovina blagoslovljeni nastavak onoga što sam smatrao mučnim postojanjem. To postojanje nije bilo mučno, ali je od mene zahtijevalo sve što sam mogao dati unutar strogo određenog plana. Sjećaš li se kako sam ti jednom rekao da se plašim prijeći na to mjesto posvemašnjeg mira i tame koje nazivamo smrću? Smatrao sam da je to iluzija utemeljena na strahu i zakrabiljena vjerovanjem da je to mjesto uzvišenog bivanja. Tvrđio sam da je to zabluda rođena iz nade, a ne iz Spoznaje.

Sada znam što smrt uistinu jest. Mogu ti reći da je strah tek hlapljiva energija i najsnažniji otrov među univerzalnim obrascima vjerovanja koji brzo isparava u dahu bivanja. Ne plaši se niti uzmići od te čežnje. Ona predstavlja put do srca, težnju za stvaranjem. To je sve što za sada imam reći.«

Suzanne je od svoje bake primila sljedeću poruku: »Da, draga Suzanne Frances, ovdje sam. Imala sam vremena odmoriti se i osjećam se sjajno! Bilo je to lijepo vrijeme. U životu sam se mnogo mučila, a ovdje nema mučenja. Otišla sam kad sam napokon uspjela prekinuti svoju vezanost za materijalno: novac, kuću i svoje tijelo. Zbog toga mi je tako dugo trebalo da pođem. Sada uviđam kako je sva ta štednja i sve to škrtarenje bilo uzaludno. Bila je to posljedica straha da nikada neću imati dovoljno, a taj sam strah u sebi nosila još od djetinjstva. Uvijek sam imala dovoljno, ali to u svojem strahu nisam uviđala i taj sam strah u određenoj mjeri prenijela i svojoj djeci.

Sve je to bilo dio važne pouke o *vjeronanju*. Istinska vjera ne pita odakle dolazi obilje, već jednostavno zna

da ono neprestano pritječe. Sada se nalazim na mjestu s kojega uviđam da neimaština, trpljenje, bolest, tuga i patnja ne postoje. Mogu biti mirna i slobodna od neprestanog pritiska briga s kojim sam živjela dok sam bila u svojem tijelu. To je bio dio moje pouke i pouke onih koji su me okruživali. Sada mogu razmišljati drugačije i to je vrlo dobro. Svima reci koliko sam im zahvalna za njihovu skrb.«

dvadeset i sedmo poglavlje

Umiruće duše

Nedavno smo primile telefonski poziv obitelji čija je majka u bolnici bila priključena na aparate nakon što su joj otkazali bubrezi. Bili su prisiljeni donijeti mučnu odluku o tome hoće li je ostaviti na dijalizi ili isključiti aparate i dopustiti joj umrijeti. Patnju koju donosi ta odluka vjerojatno mogu shvatiti samo oni koji su s njome bili suočeni. Pola članova obitelji željelo ju je održati na životu. Druga je polovica željela dopustiti joj umrijeti u miru. Oni koji su nas nazvali htjeli su znati što želi njihova majka.

Kada su nas posjetili, ukratko smo ih uputile u način komunikacije s anđelima iako je većina njih to već činila. Tada smo im dale pitanje koje moraju postaviti majčinoj duši. Uputile smo ih da napišu: »Draga mama, što želiš da učinimo? Poštovat ćemo tvoje želje.«

Članovi obitelji primili su različite, ali vrlo slične poruke od svoje majke. Rekla im je da su njezini pokojni članovi obitelji, prijatelji i anđeli s njom i da je spremna poći. Čak se i činilo da nestrpljivo očekuje polazak. Svakome ponaosob rekla je da ga voli, uputila mu osobnu poruku i zatim se oprostila od njih. Sljedećeg su dana isključili aparate i ona je umrla u miru, okružena živućim članovima svoje obitelji.

Nedugo potom nazvala nas je Cindy koja je željela znati može li razgovarati s dušom svojega svekra. Bolevao je od Alzheimerove bolesti i već neko vrijeme nije mogao govoriti. Dale smo joj jednostavne upute i predložile joj da pokuša.

Započela je riječima: »Paul, kada bi raspolagao svim svojim moćima i nekadašnjom sposobnošću komuniciranja, što bi nam rekao?«

Slijedi poruka koju je primila: »Da i ovo gdje se sada nalazim ima svoju svrhu. Ne pomišljajte požurivati me da biste me pošteđjeli patnje ili onoga što smatrate da bi bilo neugodno. Još uvijek usvajam pouke jer inače ne bih bio ovdje. Kad obavim sve svoje zadatke i kada naučim sve što mogu naučiti, poći ću, a to će biti uskoro. Iako vam je to možda teško povjerovati, i vi kroz mene još morate nešto naučiti.«

Cindy je upitala: »Što moramo naučiti?«

Paul je odvratio: »Strpljenje. Mojoj je supruzi teško pustiti me. Kad bih je iznenada napustio, za nju bi to bio velik šok. Ona se smatra snažnom kakva uistinu jest, ali se smatra i polovicom para. Kada taj par prestane postojati, neko će vrijeme biti izgubljena. Ovako joj pružam mogućnost da se navikne na to.«

Cindy je razgovor zaključila riječima: »Želiš li još nešto poručiti?«

Paul je odgovorio: »Želim da moj sin zna koliko ga volim i koliko sam ponosan na njega. Divim se njegovoj energiji, njegovoj poduzetnosti i snazi iako bih se ugušio da sam mu to pokušao reći dok sam još mogao govoriti. Opusti se. Ne požuruj. Ja sam dobro. Činim ono što moram.«

John je, kao i Cindy komunicirao s dušom suprugine bake dok je bila bolesna. On se prisjeća: »Bilo je rano nedjeljno jutro kad sam na poslu primio paničan poziv svoje supruge. Upravo se bila vratila kući iz kupnje i zatekla svoju 92-godišnju baku s kojom smo živjeli, kako leži na podu posve plava.

Otišao sam s posla i pridružio se supruzi i njezinoj obitelji u bolnici. Obiteljski nam je liječnik rekao da je baka pretrpjela snažan moždani udar, da je u komi, priključena na aparate i da prognoza nije dobra. Mogli smo samo čekati.

Dvije noći nakon toga, kad je ostatak moje obitelji već bio u krevetu, pošao sam u kuhinju nešto popiti.

Otvorio sam vrata hladnjaka i primijetio da svjetlo titra. Tada se dogodilo! Bila je to neka vrsta spoznaje. Osjetio sam njezinu prisutnost u kuhinji. Baka je bila tamo! U tom mi je trenutku sinulo da baka nije svjesna što joj se dogodilo. U žestini udara bakin je duh 'izbačen' iz njezina tijela. Ona nije znala da nešto nije u redu. Njezino je tijelo bilo u bolnici, no njezin je duh bio sa mnom u kuhinji!

Nisam vidovit ni na koji način. Za mene je to bilo posve novo iskustvo, ali sam odlučio poslušati unutrašnji poriv i razgovarati s bakom kao da uistinu stoji sa mnom u kuhinji. Moram reći da sam bio tih. Nisam želio da ostatak obitelji pomisli da sam sišao s uma. Rekao sam joj da je njezino tijelo pretrpjelo moždani udar, te da u bolnici leži u komi i na aparatima.

Na moje iznenađenje, baka je učinila ono što bi, kad sada o tome razmišljam, učinila svaka 92-godišnja starica podrijetlom sa Sicilije. Razljutila se na mene. Rekla mi je da sam ja lud. (Pomislio sam da bih se o tome mogao složiti s njom.) Rekla je kako stoji sa mnom u kuhinji. Nije bila u komi niti u nekoj bolnici! Pokušao sam joj objasniti situaciju, ali me uopće nije željela slušati. Tada sam joj rekao da bi trebala za pomoć moliti Djevicu Mariju ili svoje anđele čuvaru ako meni ne vjeruje. S tim sam riječima ugasio svjetlo u kuhinji i vratio se u krevet.

Sljedećeg sam dana nazvao svojeg prijatelja Stevea (u nedostatku bolje riječi opisat ću ga kao vidovnjaka), da mi rastumači moje iskustvo. Rekao mi je da sam bio u pravu u svojim opažanjima. Baka je uistinu bila izbačena iz svojega tijela i još nije bila shvatila što joj se dogodilo. Predložio je da netko pođe posjetiti baku u bolnicu, uskladi se s njezinim disanjem, uđe u njezino energetsko polje i tada uspostavi komunikaciju s njom.

Radno vrijeme nije mi dopuštalo da posjetim baku u vrijeme kada su posjeti dopušteni, pa sam poslušao intuiciju i svojoj punici Betty (bakinoj jedinjoj kćeri) rekao

za svoj razgovor sa Steveom. Pažljivo me je slušala i rekla da će pokušati.

U nedjelju poslijepodne ponovno sam u kuhinji osjetio bakinu prisutnost. Pošao sam do hladnjaka želeći nešto popiti i ponovno primijetio da je svjetlo za titralo. Pretpostavio sam da baka tako najavljuje svoj dolazak. Međutim, bakina je energija ovog puta bila smirenija. Osjećao sam da se pomirila s onime što se dogodilo. Možda je čula Betty koja joj se obratila u bolnici. Štogaod da je bilo, bio sam zahvalan. Taj je susret bio potpuno drugačiji od prethodnoga.

Rekao sam joj da je njezina obitelj odlučila isključiti aparate koji su je održavali na životu. Zamolio sam je da nam da neki znak ako želi ostati s nama na ovoj razini. Ako ne želi, njezina će kćer Betty u utorak poslijepodne potpisati ovlaštenje za isključivanje aparata. Ne počne li sama disati, neće je oživljavati, a rekao sam joj i da obitelj tu odluku nije donijela laka srca.

Tada sam je zamolio da učini sve što sama može da bi se oslobodila svojega tijela kako njezina kćer Betty i obitelj ne bi bili prisiljeni donijeti tu odluku. Zamolio sam je da moli Djevicu Mariju i svoje anđele za pomoć pri prelasku na drugi svijet, ako to uistinu želi. Poželio sam joj laku noć, vratio se u krevet i, tonući u san, molio da ono što će se dogoditi sljedećih nekoliko dana bude za najveće dobro svih.

Telefon je zazvonio u utorak, rano ujutro, otprilike oko šest sati. Iz bolnice su nas obavijestili da je bakino srce stalo. Njezino je srce prestalo kucati. Preminula je. Tako je još jednom pokazala svoju ljubav za obitelj. Sama je prešla na drugi svijet.

Prošlo je gotovo osam mjeseci otkako je preminula, a ja sam još uvijek zadivljen čudima koja su se dogodila toga dana. Još uvijek s vremena na vrijeme opazim titranje svjetla kada otvorim vrata hladnjaka. Znam da je to baka koja i dalje bdije nad svojom obitelji. Tuga koju sam

osjetio zbog bakine smrti bila je ublažena spoznajom da je i dalje vrlo živa i da je dobro iako više tijelom nije s nama. Ti događaji za mene su dokaz da smrt ne postoji. Nazovite to kako hoćete. Ono od čega smo načinjeni jest vječno.«

Beverly G. razgovarala je s dušom svojeg poočima tijekom njegovih posljednjih dana koje je proveo u komi. Ona nam je poslala sljedeću poruku: »Pitala sam tatinu dušu gdje se nalazi i može li mi reći što ga muči u vezi napuštanja ovog svijeta. Rekao mi je da čeka mamu koja je umrla prije šest godina. Spomenuo je da je pred njim zavjesa, poput oblaka, da jedva vidi kroz nju i da zna da je mama na drugoj strani. Rekao je da će poći kad ona dođe. Vjerojatno mu je za prolazak bila potrebna njezina pomoć.

Hvala vam što ste mi predložile da razgovaram s njegovom dušom. Vjerujem da mu je to pomoglo prepustiti se jer sam mu neprestano govorila kako znam da ga mama tamo čeka. Čini se da su stupili u vezu. Umro je noćas u tri sata i petnaest minuta.«

U ovom dijelu knjige pokazali smo vam da nije prijeko potrebno pisati da biste primili poruke od preminulih. Po volji možete zatražiti njihovu energiju, misli ili prisutnost. Poruka pisanjem može biti produbljena, no svaki će vam oblik komunikacije donijeti radost. Debra kaže: »osjećam da ih ne moram 'pozvati'. Znam da su moji baka i djed sa mnom bez obzira na to gdje se nalaze jer ih jako volim, a njihova je ljubav dijelom od mene načinila *ovo* što jesam. U mojem su srcu uvijek sa mnom.

Kad čujem *country* glazbu ili dobru propovijed, kažem im kako se nadam da i oni uživaju u tome. Kažem i 'volim vas' i nakon toga doživljavam duboki mir i osjećaj blaženstva. Vjerujem da bismo svi trebali moliti za naše voljene u duhu jer im to mnogo koristi. Naše molitve za voljene pristižu im poput prelijepih raznobojnih zraka ljubavi kojima se hrane njihove duše. Nije li ljubav veličanstvena?«

Lindin sin Nick stradao je u teškoj prometnoj nesreći šesnaest dana prije svojeg sedamnaestog rođendana. Ona piše: »Nitko ne može uistinu spoznati dubinu boli ako nije izgubio dijete. Ta bol prodire u dubinu duše koje nikada niste bili svjesni. S njom se svakodnevno borimo.

Jednog dana tijekom dogovorene masaže zamolila sam Nicka da me posjeti. Cijeli jedan divan sat slušala sam Nickov glas baš kao i nekada. To me je duboko utješilo.

Isto se dogodilo i tijekom druge masaže. Ponovno sam molila da čujem njegov glas, a začuvši ga, skupila sam snagu i hrabrost. Povezala sam se sa svojim sinom i moja je molitva bila uslišana!«

Bez obzira na to hoćete li pisati ili ne, vaši voljeni žele razgovarati s vama. Zatražite njihovu prisutnost, vjerujte da će vam se javiti, prepustite se, spoznajte da su tu i zahvalite Bogu i Njegovim anđelima koji su vam to omogućili. I vi možete uspostaviti vezu!

PORUKA ANĐELA: Jedino zbog čega možda mislite da ne možete komunicirati s onima na nebu jest činjenica da ih ne možete vidjeti svojim očima. Zato prestanite gledati očima. Osjetite njihova srca i njihovu ljubav prema vama koja nadilazi smrt i život. Ljubav je uvijek na dohvata ruke, bez obzira na to s koje se strane života nalazila.

Peti dio

Andeosko stajalište: Život nakon života

*Vrijeme je da se nauči više o životu nakon života
jer mnogi odlaze na drugi svijet.*

Odgovorit ćemo na vaša pitanja.

... anđeli

Bog nam je, pomoću svojih anđela, ppužio nadahnuće za ovu Knjigu. Kad god započinjemo neki projekt, od Boga i svojih anđela tražimo smjernice. Međutim, knjiga *Nebo i svijet iza njega* drugačija je jer su učenja proizašla iz mnogo različitih stajališta, tlo, ipak je ista zbog sspemnosti anđela i onih na drugom svijetu da nam pomognu. Bile smo potpuno svjesne božanske pomoći koja nam je ponuđena, No, bile smo svjesne i pozornosti koju smo primale od pokojnih rođaka, prijatelja i voljenih osoba. U određenom smo trenutku shvatile da nam je samo za andeoske popuke potpebno cijelo poglavlje. Pišući ovu knjigu, neprestano smo se obraćale anđelima i tražile pomoć, pojašnjenja, razumijevanje i nadahnuće, Slijede njihove poruke i učenja koja smo primile vezano za ovu knjigu, upravo onakva kakva smo primile. Ovo je njihov dio knjige.

dvadeset i osmo poglavlje

Odgovori s neba

Anđeli vole poučavati, a što su naša pitanja određenija, to su određeniji i njihovi odgovori. Svoje anđele možete pitati o čemu god želite, pa smo odlučile od svojih učenika uzeti najčešće postavljana pitanja i uvrstiti ih u ovu knjigu.

P: Kada umiremo?

Anđeli: Vi i Bog odlučujete kako ćete se vratiti na ovaj svijet i kada će se to dogoditi. Važan događaj poput umiranja nikada nije slučajan, jednako kao što ni trenutak rođenja nije slučajan. Bog se povezuje s najvišom mudročću vaše duše i oba trenutka odabire vrlo pomno, kada razlog za vaš život postane dovršen.

Sve je znanje pohranjeno u vašoj »unutarnjoj spoznaji« jer je tamo pohranjeno sve pamćenje. Ta sjećanja tijekom života oživljavaju kada su vam potrebna da biste mogli napredovati i učiti. Nema predodređenog plana, ali postoje točno određeni ciljevi koje je potrebno ostvariti. O vašoj slobodnoj volji ovisi kako ćete ih ostvariti.

P: Tko tada planira naš život?

Anđeli: Život je vrijeme učenja. Pripremajući se za radanje, vi odabirete određene pouke i osjećate žudnju da se suočite s određenim događajima i ljudima. Počinjete spoznavati koliko život može biti težak. Duše koje žive na drugom svijetu ne poznaju misli o poteškoćama. Učenje i međusobna komunikacija prožeti su isključivo ljubavlju. Zbog toga

su anđeli uvijek tako oduševljeni kada je neka duša spremna vratiti nam se, pred njom su tada samo radost i mir. Težak je posao dovršen.

P: Što se događa kada umremo?

Anđeli: Nije tako burno kao što mislite. Nije ni čudo da ljudi očekuju da će smrt biti traumatična, kada je i rođenje bilo mučenje! Smrt je prepuštanje i dopuštanje duši da se odvoji od tijela. Ljudi osjećaju da će pasti u prazninu ako se prepuste, no zapravo padaju u ruke svojih anđela koji ih podižu Bogu. Praznina nedvojbena ne postoji. To je najljepša od svih istina.

P: Boli li umiranje?

Anđeli: Ma ne, to je osjećaj olakšanja i bezbolnosti. To je kao da ste se riješili velikog tereta koji ste nosili i ušli u la-koću i radost. Ne, nema boli, upravo suprotno.

Priče u ovoj knjizi prenose poruku o bezbolnosti. U istini i iskrenosti tih priča otkrit ćete poruku o bezbolnosti. Trenutak smrti je trenutak u kojemu bol prestaje.

P: Postoji li uistinu anđeo smrti?

Anđeli: Da! Mnogo nas je koji imamo čast dovoditi duše kući. I mi imamo sklonosti prema određenim zadacima baš kao što ih i vi imate na svojem svijetu. To nipošto nije »dužnost«. Čast nam je obavljati taj »zadatak«. Pomažu nam i ljudi koji su već umrli. Na ovom svijetu imamo veliki odbor za doček koji pomaže dočekati duše koje nam se vraćaju.

P: Odlaze li svi na nebo?

Anđeli: Odlazite na mjesto najvišeg razumijevanja. Ulazite u svoje najviše, najprosvjetljenije jastvo. Ako se osvrnete

sebe, opaziti ćete da neki ljudi na Zemlji ne žive u skladu, miru i slobodi, pa će, kada prijeđu na drugi svijet, morati usvojiti još neke pouke koje će im pomoći shvatiti te važne postavke. Učenje ne prestaje smrću. Pouke se samo produbljuju jer vas više ne sputavaju ljudske brige i poteškoće.

Patty je anđeo došao utješiti kad je bila veoma tužna. Otac joj je bio umro prije dva mjeseca. Anđeli su rekli: »Sada se možeš opustiti, dijete. Tvoj otac više ne pati i ne trpi. Tijekom posljednjih je mjeseci mnogo pretrpio, a sada je s nama zdrav i počiva u udobnosti. Poručuje ti da te voli i da ne plačeš za njim jer više ne osjeća bol i ponovno je potpuno zdrav. Ovdje je sretan jer je sa svojom majkom, ocem, braćom i ostalim članovima obitelji koji su čekali njegov dolazak. Svima je vrlo drago što su ponovno zajedno. Bdi-ju nad tobom i tvojom obitelji u ovo vrijeme tugovanja i upućuju mir i utjehu vašim srcima dok se pripremate za ono što vas očekuje sljedećih nekoliko dana.

Tijekom takvih se trenutaka možete osvrnuti na svoj život, sve ono što se dogodilo, sve što ste učinili i sve ono što ste se nadali učiniti ili ste trebali učiniti. Tvoja je obitelj tijekom godina mnogo propatila, kao cjelina, ali i svaki član ponaosob. Svatko je od vas donosio dobre i loše odluke, ali u svakoj situaciji, čak i kad ti se čini da se nešto 'loše' dogodilo, znaj da se sve to dogodilo s određenom svrhom. U svakoj od tih kušnji i nevolja čekala vas je pouka koju ste usvojili. Zahvaljujući tim poukama svatko je od vas postao ono što danas jest. Vrlo smo zadovoljni svima vama.

Ovo vrijeme zajedništva iskoristite da biste voljeli jedni druge. Svi ste učinili ono što se od vas očekivalo i nitko se od vas ne bi trebao osjećati nesposobnim niti se kajati. Oslobodite se stresa koji se u vama nakupio tijekom posljednjih mjeseci bolesti i živite u miru i razumijevanju da je svatko od vas učinio ono što je bilo potrebno. Sačuvajte sjećanja na lijepa vremena. Svaki dan živite kao da vam je to posljednji dan na Zemlji. Pronađite vremena da pomirišete ruže, promatrate oblake i opazite ljubav u očima djeteta

koje vas grli. Pronađite vremena za sebe i one koje volite. Smiješite se, smijte se i zabavljajte, ali ponad svega volite svim srcem i dušom!

Ljubav ne stoji ništa, a za njezino izražavanje potreban je tek dah. Članovima svoje obitelji reci da ih voliš i usreći sva srca.«

Svojim smo anđelima mogle postaviti mnoga pitanja o procesu umiranja i o tome što se događa nakon njega. No oni su nam u svojoj mudrosti poslali priče i iskustva kako bi svatko mogao poučavati druge sa stajališta svojih opažanja ili susreta.

dvadeset i deveto poglavlje

Iskustva nadomak smrti

S vremena na vrijeme neko tijelo pretrpi toliko intenzivnu traumu ili bolest da se duša odvoji od njega i započne proces umiranja i prije no što je tijelu vrijeme za umiranje. Zamolile smo anđele da nam to objasne. Anđeli: *Mi radimo prema Božjem planu. Jedna od naših anđeoskih dužnosti jest pobrinuti se da onima čije vrijeme još nije došlo kažemo da se vrate. Možemo također pomoći iscijeliti njihova tijela, ako je iscjeljenje potrebno. To ćemo učiniti da bismo im pomogli održati se na životu. Duša katkad ima mogućnost izbora. Katkad ih pošaljemo natrag čak i ako žele ostati. Vjerujte nam da vidimo dalje od vas.*

Slijede priče o iskustvima nadomak smrti koje su ljudi podijelili s nama. Snooky kaže: »Kad mi je bilo pet godina, doživjela sam iskustvo nadomak smrti. Vidjela sam svojeg anđela. Bila sam okružena velikom ljubavlju. Ta je ljubav mnogo snažnija no što je moguće doživjeti u ljudskoj stvarnosti. Obavila me, a moje se srce nadimalo od osjećaja topline i ljubavi. Još uvijek se sjećam kao da je bilo jučer, iako je od tada prošlo 45 godina. Otakako sam tog dana opazila svojeg anđela, više nikad nisam osjetila strah od smrti. Znam što mogu očekivati.

Tada se nisam željela vratiti. Pokazali su mi mamino lice i shvatila sam da se moram vratiti u svoje tijelo. Mami nikada nisam rekla za to iskustvo jer sam smatrala da ona to ne bi shvatila, a možda bi i bila povrijeđena kad bih joj rekla da se nisam željela vratiti.«

Dr. Victor, umirovljeni psihijatar, piše: »Ovo je moj nedavni doživljaj suočavanja sa smrću. Zbog zbunjenosti u kojoj sam se našao, teško mi je ispričati tu priču.

Nekoliko dana nakon toga bio sam u limbu, nesposoban komunicirati s drugima. Osobne, intimne doživljaje nije mi lako opisati, a zahvaljujući tome što je prošlo određeno vrijeme, sposoban sam preispitati svoje osjećaje i dopustiti da riječi slobodno poteku.

Jedne sam se večeri probudio iz sna i osjetio da me nešto silovito tjera u izvantjelesno stanje. Moja su se stopala otisnula od tla, a tijelo mi je lebdjelo u prostoru, bez težine i bez nadzora. Okruživala me je tama i bio sam sam. Iznenada se iza crnih oblaka pojavila blještava svjetlost i osvijetlila horizont onako kako još nisam doživio. Vladala je potpuna tišina. Kako se moje tijelo približavalo, svjetlost je postajala intenzivnija, a iz nje se začuo zvonak glas. Taj snažan, no ipak blag i umirujući glas vibrirao je cijelim mojim tijelom. Zamolio me je da se približim, a moje je tijelo spontano odgovorilo. Kako sam se približavao, svjetlost je postajala sve utješnija. Bilo je nevjerojatno! Svjetlosne zrake obavijale su se oko mene i budile u meni osjećaj sigurnosti. Taj zanosan osjećaj slobode bio je praćen dubokim unutrašnjim mirom. Više mi nije bilo važno to što moje fizičko tijelo nije dio mene. Moja se duša kupala u spokoju.

Kako je glas postajao jači, riječi su bile jasne, razumljive i vrlo umirujuće. Iako kroz oblak nisam vidio lik ili obris, primio sam zapovijed.

Glas je rekao: *'Vrati se odakle si došao! Nisi spreman! Obavi posao koji ti je povjeren. Tako ćeš zaslužiti veću nagradu. Ne plaši se! Budi hrabar, moli, uzdaj se i sve će biti riješeno. Tvoji anđeli su tvoji vodiči. Slušaj ih. Sada se vrati i započni s poslom.'*

Čuvši te riječi, osjetio sam olakšanje, a zatim ushit. Nikoga nisam vidio. Čuo sam samo razgovijetan, brižan glas koji me je potpuno opčinio. Nisam osjećao strah. Oblaci su postajali sve tamniji, zasjenjujući svjetlost. Dok sam se udaljavao, promatrao sam kako razne nijanse bijele probijaju na njihovim rubovima. Tada sam se našao u krevetu, miran, spokojan i odmoren.

Pišući o tom doživljaju, spoznajem da je to bilo toliko moćno duhovno iskustvo da je promijenilo moj način procjenjivanja situacija u kojima se nalazim, moje odnose s drugima i moj osjećaj vlastite vrijednosti. Vjerujem da su toga dana moju svijest (i moje nesvjesno) proželi mir i spokoj. Snovi nemaju moć izazvati takvu promjenu.

Od tog božanskog upozorenja počeo sam moliti i meditirati. Kad uspostavite vezu sa svojim Stvoriteljem, doživljavate čudesna iscjeljenja uma, tijela i duše. Prije toga sam bio otrovan čovjek, a moj je život bio izmakao mojem nadzoru. Sada sam drugačiji. Duša mi je nahranjena.«

Anđeli objašnjavaju: *Više je načina umiranja no što je načina odvajanja od tijela zbog bolesti ili nezgode. Kada su tijelo, um i duh u takvom neskladu, tako neuravnoteženi i nesposobni uskladiti se s obrascem zdravlja, nemoguće je održavati život. Uslučaju doktora Victora bile su potrebne drastične mjere da bi se svaki dio »probudio« odjednom, da bi se u sva tri područja vratila stabilnost. To se događa često, no, zbog straha od ismijavanja, malo je onih koji govore o tome.*

Linnieno buđenje nadomak smrti dogodilo se nakon teške bolesti. Ona se prisjeća: »Liječnici nisu znali koliko sam bolesna! Bolest žučnog mjehura vezala me je za krevet, ali liječnici svejedno nisu predlagali operaciju. Dok sam tako ležala u krevetu, vid mi je slabio, a bol se pojačavala. Počela me je obuzimati nezemaljska iscrpljenost i vući me nadolje sve dok se nisam osjetila dijelom zemlje. Bilo mi je iznimno teško pomaknuti čak i prst, a moja volja da se borim za život istjecala je iz mene kao što voda istječe iz probušene posude. Bila sam preumorna da bih se borila. Tada sam začula kako netko doziva moje ime.

Poznavala sam taj glas. Bio je ispunjen suosjećanjem - ljubavlju koja me je obavila i ispunila. Bio je to doživljaj ljubavi od kojega staje dah i moje su se oči napunile

suzama. Glas mi je rekao da se mogu prepustiti ako to želim ... i jesam. Tada sam začula glazbu, sklad zvona, ptičjeg pjeva, glasa i glazbala. Bila je živa i prožeta istom ljubavlju. Utješila me je iznutra i izvana.

Nešto me je povuklo rubu kreveta gdje se stvarao oblak maglice. Što mi se više približavao, to sam se osjećala udaljenijom od sebe, svoje sobe, pa čak i ove Zemlje. Iznenada sam se našla u tunelu nalik na oblak koji se oko mene polako okretao u smjeru kazaljke na satu. Bio je prelijep, očaravajući, nebeski i svet, okupan blistavom, potpuno bijelom svjetlošću.

Bila sam opčinjena svjetlošću koja je titrala u pastelnim bojama tunela. Boje su blistale i svjetlucale poput tisuća malih svjetala, sitnih poput zrna pijeska. Bila sam privučena središtu tunela, izvoru svjetlosti koja je bila blještava toliko da me je mogla oslijepiti. Ta je svjetlost bila svjetlucava, prozirna, živa i ispunjena bezuvjetnom ljubavlju.

Znala sam da je ta ljubav proizašla iz istog mjesta odakle sam i sama proizašla. To je bio moj dom. Stigla sam kući i poželjela sam nikada više ne otići. Tada je iz središta svjetlosti izašla pojava. Za mene je to bio Isus, i bio je svjetlost. Vidjela sam ga iz profila i opazila kako pruža ruke prema meni. Telefon je zazvonio i ponovno sam se našla u svojoj sobi s maglicom i glazbom.

Nazvala me je prijateljica da mi kaže kako je zabrinuta za mene. Rekla mi je da zvučim šuplje, kao da sam duboko u nekoj spilji. Potpuno isto iskustvo ponovilo se za nekoliko dana, iz kojega me je ponovno probudila prijateljica svojim telefonskim pozivom. Ona će vam potvrditi da je to istina.

Liječnici su mi na poslijetku odstranili žučni mjehur, ali mi ni nekoliko mjeseci nakon toga još uvijek nije bilo bolje. Jednog dana dok sam bila u posjetu kod prijatelja, ponudili su mi da će moliti za mene. Naslonivši se u naslonjaču, nekako sam napustila svoje tijelo. Bila sam

podignuta iz njega i našla sam se na brežuljku obraslom svježe zelenom travom, a preda mnom se prostirala dolina. Trava je bila živa i bujna, ona me je podupirala, a svaka me je vlat ispunjavala životom.

Glazba koju sam već prije čula ispunila je zrak, glazba koju mogu opisati samo kao nebesku skladbu. A cvijeće - sve je bilo vrhunski savršeno i isijavalo je svjetlost i život. Nebo je bilo prelijepo modro, a povjetarac koji me je obavio, odnio je sve moje brige i žalosti.

Čula sam kako se iza mene okupljaju ljudi, a kada sam se okrenula da ih pogledam, ne samo da sam čula već sam i vidjela bijelim slovima ispisanu molitvu dviju žena koje su molile za mene. Njihove su molitve prožele nebo, prošle pokraj mene da bi udarile u nevidljivu granicu, a zatim se odbile prema meni i uhvatile me te me ponijele natrag u tijelo tako snažnim zamahom da mi je kosa poljetjela u zrak. Kada sam se vratila, otvorila sam oči i primijetila da moji prijatelji nisu ništa vidjeli, vidjela sam samo kako su se zatvorenih očiju usredotočili na molitvu.

Tada je za mene započeo posve novi život. Stara Linnie je umrla, no nitko to nije znao - čak ni ja.«

Linnieno iskustvo nadomak smrti najviše je što kao ljudska bića možemo iskusiti i vratiti se da bismo govorili o tome. Njezina priča uistinu tek započinje jer sada, sa svojim novih shvaćanjem života, sve promatra drugačije.

Linnie nastavlja: »Rečeno mi je da moram voljeti druge i pomagati im na njihovom putu i putovanju. Prihvativši tu smjernicu, otkrila sam da nemam pravo određivati jesu li nečija vjerovanja ispravna ili pogrešna. Sve što sam morala činiti jest voljeti ... voljeti ... voljeti. Dakle, ako ste Hindus, musliman, baptist, katolik ili vidovnjak, tko god da jeste, što god da jeste i gdje god se nalazili - moje je samo voljeti vas. Kako jednostavno.«

Bile smo iznenađene brojem priča o iskustvima nadomak smrti koje smo primile poštom. Sve su te priče u osnovi iste. Događa se bolest ili nesreća, slijedi je osjećaj

pokretanja, neka vrsta svjetlosti i uputa, osjećaji uzvišene ljubavi i na posljétku povratak. Ni u jednoj priči nema ni pomisli o tome da je posrijedi san, halucinacija ili previše bujna mašta. Svatko tko je doživio takvo iskustvo, tvrdi da je ono zauvijek promijenilo njegov život.

trideseto poglavlje

Spašavanje duša

Za »spašavanje duša« po prvi smo put čule već na samom početku našeg bavljenja komunikacijom s anđelima. Jedne nas je večeri nazvala Joyce iz Zapadne Virginije koja je čuvala kuću udovici čiji je suprug prije nekoliko godina poginuo u zrakoplovnoj nesreći. S dvadesetak putnika, njegov se zrakoplov srušio na planinski vrh u Južnoj Americi. Nijedno tijelo nije pronađeno. Joyce nam je rekla da ta kuća u njoj izaziva strah. Rekla je da su sobe poput svetišta pokojniku. U kući je bila njegova odjeća, slike, njegova soba, nagrade i sve je tako ostavljeno u znak sjećanja na njegov život. Ona je to vrlo teško podnosila i imala je snažan osjećaj da je i njegova duša u blizini. Nije znala što bi učinila.

Rekle smo joj da duše nekih ljudi koji su iznenada preminuli, ostaju izgubljene i ne znaju kamo poći i što učiniti. Objasnile smo da mu je potrebna pomoć da pronađe svjetlost i predložile smo joj da mu kaže kako može zakoračiti u nju. Savjetovale smo joj da moli za njega, da mu govori kako ga čekaju anđeli i da ga uvjeri da će biti dobro.

Sljedećeg nas je dana nazvala, a iz njezinog se glasa već moglo zaključiti da je vrlo sretna. Rekla je da je, moleći za njegovu dušu, snažno osjetila njegovu prisutnost i da ju je zamolio da mu pomogne. Rekla mu je da će biti dobro i neka zakorači u svjetlost. Smjesta je to učinio! Ostalih dvadeset duša koje su s njim bile na palubi zrakoplova, radosno su krenule za njim, a svaka je prethodno zahvalila na pomoći. Velika radost koju su te duše osjećale dirnula je Joyce do suza. Osjećala je da je

učinila nešto vrlo važno. Kad su duše otišle, kuća joj se doimala normalnom i više se nije plašila boraviti u njoj. Energija uznemirenosti izgubljenih duša više nije bila prisutna.

I Ruth je doživjela slično iskustvo. Ona kaže: »Prije mnogo godina Duh mi je poručio da je jedan od mojih zadataka u ovom životu pomagati dušama vezanim za Zemlju da prijeđu na drugi svijet. Tada nisam ni naslućivala kako ću to učiniti i to mi se nije činilo nimalo uzbudljivim. Zapravo sam smatrala da bi to moglo biti vrlo depresivno. Kako sam bila u krivu! Od svih darova kojima me je obdarila Moć veća od svih nas, taj mi je dar bio najdraži.

Duše vezane za Zemlju mogu se opisati kao ljudi koji su tjelesno umrli, ali ne uviđaju da su napustili svoja fizička tijela pa zbog toga nisu zakoračili na drugi svijet. Vrijeme za njih stoji. Oni čak niti ne uviđaju da ih većina ljudi ne vidi. Većinom su iz svojih tijela naglo izbačeni, kao u slučaju nesreće ili rata. Mnogi ih smatraju duhovima.

Slijede okolnosti jednoga od mojih nedavnih iskustava. Telefonom sam razgovarala s prijateljicom koja živi u drugoj državi i koja mi je u razgovoru spomenula da ona i njezin suprug osjećaju da je u njihovom domu još netko. Oboje su bili čuli korake koje nisu mogli protumačiti. Osjetila sam energiju petogodišnje Indijanke. U tom je području bila umrla prije otprilike 150 godina. Rekla sam prijateljici da ću pomoći djevojčici čim završimo razgovor, što sam i učinila.

Budući da na drugom svijetu nema vremena niti prostora, mentalno sam se vidjela pred tom djevojčicom i upitala je želi li moju pomoć. Ona je stidljivo uzmaknula i pokrila lice rukama. Opazivši da me smatra prijetnjom, zamislila sam se u liku Indijanke odjevene u bijelo i obavila se blistavom svjetlošću koja je isijavala ljubav. Tada mi je oprezno prišla. Pitala sam je bi li željela

da je nosim. Potvrдно je kimnula. Podignula sam je, a ona je spustila glavu između mog vrata i ramena. Spustila sam je ispred njezinih voljenih koji su je čekali, a ona je potrčala u njihov zagrljaj. Neko sam ih vrijeme promatrala, a ona mi je tada mahnula i nasmiješila se. Napokon je bila tamo gdje je pripadala, a u domu moje prijateljice više nije bilo duhova.«

Peggyna je majka umrla 1992. godine nakon teškog moždanog udara. Za vrijeme boravka u bolnici bila je budna, ali nesposobna komunicirati ili shvatiti bilo što. Peggy se prisjeća: »Nakon svoje smrti, u snu je posjetila svoju sestru i upitala je što se dogodilo. Rekla joj je što je činila neposredno prije udara, ali nije znala da je doživjela takvo što i nije znala da je mrtva. Moja joj je sestra to morala reći. Majka se doimala zaprepaštenom.«

Peggyna joj je sestra rekla da je bakina majka čeka te da pođe prema svjetlosti. Smjesta je otišla, a Peggyna je sestra osjetila mir. Bilo je to lijepo iskustvo.

Kim je svoje prvo iskustvo sa spašavanjem duša doživjela 1983. godine. Ona kaže: »Radila sam na odjelu za intenzivnu skrb jedne bolnice na pacifičkom sjeverozapadu. Te večeri jedna je osoba doživjela potpuni kolaps i srušila se na pod. Kad sam stigla, soba je bila prepuna, a u tijeku je bio postupak reanimacije 38-godišnje žene.

Sljedećih sat vremena grozničavo smo radili. Međutim, bilo je očito da njezino tijelo više ne može održavati fizički život. Liječnik ju je proglasio mrtvom, a dvadesetero članova osoblja koje se naguralo u sobu, smjesta ju je napustilo - više nije bilo uzbudljivo. Bila sam zgrožena time kako su svi otišli i ostavili tu jadnicu prekrivenu krvlju, otvorenih očiju i potpuno голу. Oprala sam je i pokrila, te je otpravila s molitvom i isprikom za dramu kojom je okončan njezin život.

Kući sam se vratila oko ponoći. Suprug je radio, a moj mali sinčić je čvrsto spavao. Čim sam legla, u kutu sobe snažno sam osjetila nečiju prisutnost. Bila je to ona

- pacijentica! Do današnjeg dana ne znam jesam li je za pravo vidjela ili sam je samo intenzivno osjetila, ali nimalo ne sumnjam da je bila tamo. Budući da sam bila jedina koja se u bolnici prema njoj časno ponijela, slijedila me je kući. Ne pamtim da sam bila uplašena, ali sam joj odmah rekla: 'Moraš smjesta poći!' Nije se ni pomaknula. Shvatila sam da ne zna što bi učinila niti kamo bi pošla.

Tada sam se nastojala prisjetiti kako otpraviti dušu. Pitala sam je vidi li bijelu svjetlost. Rekla mi je da je vidi, ali je oklijevala poći prema njoj. Tada sam je pitala o njezinim preminulim rođacima. Da, na drugom je svijetu imala baku i oca. Zamolila sam je da ih pozove i osluškuje njihov odgovor. Nakon vremena koje mi se doimalo kao nekoliko sati (iako su prošle vjerojatno dvije ili tri minute), potvrdila je da su u sobi. Rekla sam joj da pođe k njima, što je i učinila, i tada su svi zakoračili u svjetlost. Tako je otišla.

Tijekom svih tih godina često sam mislila na nju. To je bilo prvo od mnogih divnih i izazovnih spašavanja duša koje sam imala mogućnost iskusiti. Susretnete li nekoga za koga mislite da je zaglavio na ovom svijetu, ostanite sabrani i molitvom otvorite svoje srce. Zatim ga ispunite bijelom svjetlošću i odlučno, s ljubavlju otpravite tu dušu. Svako je spašavanje po nečemu osobito, no Bog i anđeli pomoći će vam u pojedinostima.«

trideset i prvo poglavlje

Kada se dogodi samoubojstvo

Naglo prekinuti život samoubojstvom potpuno je ne-shvatljivo. Kad se ljudi osjećaju toliko beznadno da nisu sposobni nastaviti živjeti, članovi obitelji i prijatelji zatečeni su neizdrživom tugom. Željele smo doznati što se događa s dušom kada osoba počini samoubojstvo. Upitale smo anđele: »Što se događa kada osoba sama sebi oduzme život?«

Anđeli su odgovorili: *Svaka duša koja živi na Zemlji usvaja svoju 'pouku'. To znači da ima mogućnost u svakoj situaciji odlučiti o svojim postupcima. Ako je pouka osobi-te teška, samoubojstvo se katkad čini kao jedina moguć-nost. To možda nije najbolja mogućnost, ali se neki ipak odlučuju za nju.*

Kao i kod svih pouka, nakon prelaska na drugi svijet osoba utvrđuje kako su životna iskustva koristila njezinoj duši. Nakon smrti dobivate mogućnost raditi s anđelima i ostalima koji su iskusili istu situaciju. Cijela će vam pouka biti jasno predložena. Mi ćemo vam pomoći. Osobu okru-žujemo ljubavlju, ljubavlju i samo ljubavlju, jer je samou-bojstvo emocionalno bilo vrlo bolan završetak. Tada joj omogućavamo uvidjeti što je dovelo do tog čina, njegove posljedice, kako je taj čin utjecao na druge ljude i ostale moguće izlaze.

Anđeli otkrivaju da: »Nijedna duša nije kažnjena. U svakom slučaju poštujemo zemaljsko putovanje osobe jer je to vrlo težak put i mnogo je načina da ga se slijedi. Bog jest ljubav i on zna da ljudi uvijek čine onako kako najbolje znaju.«

Zamolile smo prijatelje da pozovu osobe koje su same sebi oduzele život i da nam ispričaju o tom iskustvu. To je bilo prilično zastrašujuće za sve nas jer nismo ni naslućivali što ćemo saznati. Sada znamo da se nismo imali čega plašiti jer je Bog i ljubav Njegovih anđela uvijek sa svima nama.

Chrisida je zamolila Josepha da bude ljubazan i pruži nam uvide u ono što je doživio na drugom svijetu ot-kako je odlučio napustiti ovaj svijet. Joseph je počinio samoubojstvo prije samo mjesec dana. Njegov odgovor glasi: »Strah, tuga, žalost. Promatram posljedice svojeg čina i to me muči. Iako još uvijek osjećam strah, jasno mi je i da me Otac voli i da skrbi za mene. Čak i nakon što sam sam sebi oduzeo najvrjedniji dar, On skrbi za mene, a Njegovi mi anđeli i dalje pomažu. Ti anđeli posebno rade sa slučajevima samoubojstva. Oni nas podsjećaju da nas Bog i dalje voli i da samo Njegova ljubav može iscijeliti rane koje smo sami sebi nanijeli.

Hvala ti za tvoje molitve. Mnogo mi znače. Ovdje vas posve jasno čujemo. Vidimo vas i vidimo sami sebe. Odustali smo od svojeg života na onom svijetu, ali smo ovdje ipak uvjereni da nas Otac i dalje voli. Pouke srca ne završavaju dolaskom na ovaj svijet, draga moja. Samo mijenjaju razinu i intenzitet.

Hvala ti što si me potražila i što si me saslušala. Reci Beai da je volim i da sam joj zahvalan zbog svega što je pokušala učiniti. Anđeli mi govore da ti kažem da BOG JEST LJUBAV ZNAJTE DA NAS ON SVE VOLI.«

Barbara Z. nije poznavala nikoga tko je počinio samoubojstvo pa je svoju sustanarku Kathy upitala je li ona poznavala takvu osobu. Kathy je pokušala stupiti u vezu s ujakom Tedom. Barbara se prisjeća: »Izustile smo anđeosku molitvu, a zatim upitale ujaka Teda želi li nam pomoći u radu za dobro onih koji se na ovom svijetu plaše onostranoga. Obje smo mu pisale.«

Evo što je ujak Ted rekao Barbari: »Kad sam stigao, opazio sam svjetlost i osjetio mir koji su me uzdignuli i

vodili na mojem putu. Put me je doveo do mjesta na kojemu sam morao razriješiti svoje osjećaje i bolest koja me je potaknula da si oduzmem život. Nisam bio prekoran zbog svojeg čina. Pomogli su mi i potaknuli me da shvatim što se dogodilo. Dobio sam zadatak promatrati ostale na Zemlji koji su se nalazili u sličnoj situaciji da bih uvidio kako su s njome izlazili na kraj. Rečeno mi je da mentalno naučim tehnike suočavanja sa svojim kušnjama. Sada mnogo bolje razumijem što sam učinio i zbog čega.

Ne mogu reći da sam nesretan zbog toga što sam si oduzeo život jer, kako se situacija razvijala, moglo mi je biti samo gore. Sada primam mnoge korisne savjete i spoznaje kako bih bio uspješniji kada se sljedeći put suočim s istim životnim okolnostima.

Hvala vam što ste mi pružile priliku da me se čuje i shvati. Moje će ime još jednom biti spomenuto na Zemlji. Osjećam se važnim i korisnim.«

Kathy je od ujaka Teda primila sljedeću poruku: »Draga Kathy, neko sam vrijeme bio vrlo tužan jer bol koja me je natjerala na odlazak, na ovoj strani nije bila tako jaka. Bio sam tužan jer je moj čin bio potpuno besmislen.

Moja zemaljska bol proizlazila je iz straha od upoznavanja samoga sebe. Ja sam bio stvaratelj misli i ljepote, ali sam se plašio upotrijebiti ih. Budući da to nisam naučio za života na Zemlji, moram to ovdje naučiti i to je mnogo teže. No, sve je dobro.

Zbog čina samoubojstva nisam kažnjen, no prilično sam dugo zacjeljivao i učio jer je moja duša ranjena zemaljskim putovanjem. Ovdje je mnogo drugačije no što sam očekivao, to je mjesto ljubavi, skrbi i iscjeljenja.

Nedostaješ mi. Voli te ujak Ted.«

Barbara D. strahovito se plašila razgovarati sa svojim ocem jer godinama nije bila s njim u vezi. Kad je ipak pokušala, doživljaj nije bio onakav kakav je očekivala.

Započela je riječima: »Dragi tata, kako si se osjećao kad si okončao svoj život pucajući u sebe? Možeš li mi reći?«

Otac joj je odgovorio: »Zdravo, mišiću, jako si mi nedostajala. Dakako da ti mogu reći kako sam se osjećao, no nikome ne bih preporučio to što sam učinio. Kad sam povukao otponac, začuo sam prasak poput pucanja balona, ali jači, Neko sam vrijeme bio u tami, pitajući se što se dogodilo. Sjećam se kako sam mislio da sam načinio uistinu veliku pogrešku, ali sam znao da je više ne mogu ispraviti.

Kad se tama razišla, opazio sam sobu u kojoj se nalazilo moje tijelo i sav taj nered. Pomislio sam da to netko mora počistiti prije no što se djeca vrate iz škole, ali je bilo prekasno jer je u sobu već ulazila Carol, a za njom April. Oh, tako su glasno vrištale da su ih i susjedi čuli. Susjedi su dotrčali i pozvali hitnu pomoć. Poželio sam zagrliti djevojčice i reći im da je sve zapravo u redu i da ih je tata uistinu volio. Nisam želio da prolaze užase koje su doživljavale. Ne znam zbog čega sam to morao gledati, no pretpostavljam da sam tako morao naučiti svoju pouku. Mnogo, mnogo puta sam ih posjetio u snovima i dao im do znanja da sam dobro, ali me nisu čule.

Vidio sam kako optužuješ moju suprugu i kako smatraš da me je ona natjerala na to. Molim te, oslobodi se tih osjećaja o njoj jer sam to učinio svojom voljom. Nitko nije kriv osim mene.

Kad sam uvidio koliko sam boli nanio drugima, što nisam ni pretpostavljao, neki ljudi s ovoga svijeta odveli su me u sobu. Promotrio sam svoj život i opazio da i nije bio baš tako loš. Vidio sam i budućnost i vidio sam kako ste sve odrasle u prelijepe žene. Zatim su me smjestili u drugu sobu u kojoj sam opazio kako se moj život trebao odvijati i kako je trebao okončati.

Na posljetku sam dobio zadatak pomagati drugima koji su na ovaj svijet stigli na isti način kao i ja. Pretpostavljam da sam neko vrijeme morao ponovno proživljavati

taj dio svojega života. Sada radim na tim zadacima, a tvoja je majka sa mnom. To je sve što ti sada mogu reći. Mnogo te volimo! Trebali smo zauvijek ostati zajedno, nismo se trebali razvesti. Za svojih ljudskih života previše smo vremena provodili slušajući što govori onaj drugi, a nedovoljno vremena smo posvećivali uputama svojeg unutarnjeg glasa.

Sada moram poći pa te molim da upamtiš da sam uz tebe. Ne, nisam te zaboravio kao što si mislila. Vrijeme je ovdje drugačije pa i nije prošlo toliko mnogo koliko misliš da jest.

Puno te volim, tata.«

Jina ima prijateljicu čiji se suprug ubio prije godinu dana. Pisala mu je, a njihova je komunikacija tekla ovako:

»Dragi Ross, molim te, reci mi kako si se osjećao nakon što si počinio samoubojstvo. Kako je bilo kad si napustio fizičku razinu? Tvoja bi nam pomoć bila dragocjena jer bismo i same bile sposobne pomoći drugima ovdje na Zemlji«.

»Draga Jina, tada sam se po prvi put osjetio slobodnim, kao da su mi skinuti lanci. Više ne patim. Slobodan sam. Okruživale su me čista, bijela svjetlost i ljubav kao da sam stigao kući. Molim te, reci mojoj supruzi da mi je žao što sam tim činom njoj i dječacima nanio toliku bol, ali nisam vidio drugi izlaz. Ona sada može živjeti ispunjenim životom i znam da će se dobro brinuti o djeci. Molim te, reci im da ih sve volim.«

Kakva god bila naša očekivanja vezana za poruke onih koji su počinili samoubojstvo, takvo što nismo ni pretpostavljale. No, ipak smo trebale znati da smo, bez obzira na svoje životne odluke, voljeni i da usvajamo svoje pouke.

Kathleen F. poslala nam je sljedeću poruku. Ona kaže: »Pročitala sam vaše knjige i primila istinsku pomoć svojih anđela, osobito one noći kada je moj suprug počinio

samoubojstvo. Ležala sam na kauču i pokušavala zaspasti, kada je cijela soba zablistala zlatnim sjajem. Obuzeo me je dubok spokoj. Začula sam tihi šapat koji je govorio: *Sve će biti u redu. Uzđaj se u naše smjernice. Poslani smo da budemo s tobom. On je s nama, u miru je.*

Od te me večeri moji anđeli vode u svakom trenutku. Neprestano su sa mnom i pomogli su mi vratiti se na životnu stazu. Pomogli su mi uvidjeti da je samoubojstvo mojega supruga bio vrlo nesebičan čin. Znao je da umire i nije želio da to gledam.

Moje vjersko uvjerenje govorilo mi je da oni koji počinu samoubojstvo, nikada ne ulaze u kraljevstvo nebesko. To nije istina. Anđeli su me u to uvjerali.«

trideset i drugo poglavlje

Stižu anđeli!

Anđeli su uvijek tu. Ono što je zajedničko svim pričama koje smo primile upravo je ta božanska pomoć koja nam je u svakom trenutku dostupna. Mnogo je lakše razmišljati o smrti ako znate da vas putem kući, tijekom tog važnog događaja, prate anđeli i duše koje vas vole. Slijede još neka pitanja koja smo primile i uputile anđelima.

P: Zašto su svi veoma tužni ako je umiranje tako divan doživljaj?

Anđeli: *Ljudi su tužni jer im nedostaje onaj tko tjelesno više nije prisutan. Taj dio života ni po čemu nije zastrašujući, tužan ili konačan. Zamislite to na drugi način. Sjetite se rođenja. Razmislite o duši koja čeka rođenje. Prije no što se dijete rodi, njegova duša je s Bogom i anđelima prihvatila ugovor o obavljanju određenih zadataka, učenju određenih pouka i određenom radu. Ta će duša svoj život provesti u nastojanju da ispunji svoje ugovorne obveze.*

Dijete u dobi od jedne ili dvije godine gubi svjesno sjećanje na taj ugovor, ali većinom i dalje osjeća našu prisutnost i svjesno nas je. U dobi od šest ili sedam godina dijete nas počinje zaboravljati i postaje dijelom »stvarnog svijeta« kao osoba sa zadatkom koji mora obaviti i poukama koje mora usvojiti. Duša u to doba zaboravlja zbog čega je rođena i ostatak života provodi nastojeći se toga prisjetiti. Tužni ste jer ste zaboravili što na drugom svijetu čeka onoga tko vas je napustio.

P: Čuo sam da ljudi, dok umiru, susreću pokojne rođake i druga bića. Mene bi to uplašilo!

Anđeli: *Biste li se uplašili kad biste vidjeli majku i djeda koji vam dolaze u susret govoreći kako su sretni zbog vas, koliko vas vole te da su nestrpljivo iščekivali komunikaciju s vama? Bi li vas uplašilo kad biste vidjeli sve koje ste voljeli kako vas dočekuju raširenih ruku i radosnih srdaca? Upravo suprotno; bili biste presretni što ih vidite!*

Lorraine je u snu vidjela ponovni susret svojih roditelja na drugom svijetu. Ona se prisjeća: »Moja je majka iznenada preminula prošlog studenog, dvanaest godina nakon smrti mojega oca. One noći kad je umrla u snu, sanjala sam da se nalazim u nepoznatoj sobi. Iznenada je dotrčao moj otac i upitao: 'Gdje je?' Pokazala sam iza sebe i rekla: 'Tamo je'. Ne rekavši više ni riječi, projurio je pokraj mene prema njoj. To je bilo sve. Tako je utješno znati da su ponovno sretni zajedno.«

P: Posjećuju li nas anđeli i ostali u snovima?

Anđeli: *Da, no češće se događa da vas posjete, a vi mislite da je to san. Teško je zamisliti da preminula osoba može komunicirati s vama, pa vam dolaze u onom dijelu vaše svijesti koji nije potpuno budan i u kojemu će vam njihova komunikacija s vama biti prihvatljivija. Doći će s porukama, uputama, upozorenjima i pitanjima. Reći će vam sve što vam žele reći ili pitati. Ponavljamo da to zapravo nisu snovi. To su komunikacije.*

P: Donose li nam anđeli poruke od naših voljenih?

Anđeli: *Ponovno da! Tješjenje je jedna od naših najvažnijih anđeoskih dužnosti. Kad duša tuguje, često joj donosimo poruke od voljenih osoba da bismo joj pomogli. Pokojnik se vrlo često želi ispričati ili ispraviti svoje pogreške. Šalju*

se i riječi ohrabrenja jer se preminula osoba sjeća kako je život bio težak i želi vam pomoći brižnom porukom. Pre-nošenje poruka je jedan od naših omiljenih zadataka.

Celeste pita: »Dragi anđeli, voljela bih stupiti u vezu sa svojim ocem Jamesom. Možete li mi to omogućiti? Umro je u kolovozu 1986. godine.«

Anđeli su odgovorili: *Da, ovdje smo i možemo ti to omogućiti. Tvoj otac je ovdje i nestrpljivo očekuje razgovor s tobom. Poručuje ti da te beskrajno voli i vrlo je sretan što može biti s tobom. Svjestan je da je potkraj života trpio velike boli i da je želio i prije umrijeti, ali se plašio jer nije znao što može očekivati. U to je doba sa svima raspoloženima razgovarao o smrti i umiranju. Sad, kada je preminuo, osjeća se divno. Kaže da su ga dočekali njegovi roditelji, brat i sestre te da je na ovom svijetu toliko ljubavi i ljepote da isprva gotovo da i nije mogao vjerovati.*

Želi da znaš da si na pravom putu u svojem učenju i žao mu je što ti nije pružio veću potporu dok je bio na vašoj razini. Smatra da je bio vrlo neupućen i da je život promatrao s vrlo uskog stajališta. Sada više nije tako. Sada opaža mnogo širu sliku.

Angela je imala čast promatrati kako se jedna žena vraća svjetlosti. Ona kaže: »Prije četrnaest godina doznala sam da sestra moje najbolje prijateljice, Patty, boluje od inoperabilnog oblika raka na mozgu. Nikad nisam upoznala Patty, ali sam unatoč tomu osjećala posebnu bliskost s njom jer smo njezina sestra i ja bile socijalne radnice i dobre prijateljice.

Jednog sunčanog poslijepodneva pripremala sam se za odlazak na posao i obavljala svakodnevnu rutinu koja je obuhvaćala meditaciju. Tijekom meditacije osjetila sam iznenadni umor koji je bio toliko jak da me je prisilio leći. Budući da umor nije prolazio, nazvala sam na posao i obavijestila ih da ću kasniti. Kako je poslijepodne odmicalo, osjećala sam hladnoću koja se protezala

od mojih stopala prema struku i više se nisam mogla pomaknuti. Nisam se prepustila panici, već sam odlučila ponovno ući u meditativno stanje i pokušati steći uvid u razloge zbog kojih sam se osjećala tako loše.

Čim sam započela meditirati, u mojem se umu pojavio prizor. Gledala sam prema gore u tunel na čijem su kraju bila zamračena vrata. Nisam prošla kroz vrata, ali sam se našla u sobi bez stropa. Namjesto stropa bilo je modro nebo, a oblaci su se po tom modrilu kretali nevjerojatno brzo.

Kad sam se usredotočila, vidjela sam Patty kako leži u krevetu, okružena pojavama koje nisam mogla razabrati. Bila je odjevena u bijelu haljinu, a kosa joj je bila pokrivena velom. Nejasne su pojave tiho šaptale, neke su govorile, neke su molile, a iz njih je zračio mir.

Na sredini čela, na mjestu na kojemu bi bilo Pattyno 'treće oko', nalazio se zlatom optočen dragulj. Kad se počela buditi, dragulj je počeo isijavati zlatnu svjetlost. Polako, ali sigurno, Patty se s lakoćom odignula s kreveta i lebdeći spustila se na pod. Pogledala je svoje noge i, nogu po nogu, namjestila stopala poput balerine. Kad je to učinila, sobu je ispunila zlatna svjetlost, blistava poput veličanstvenog zalaska sunca, i polako se uzdizala uza zidove.

Osjećaji koje sam doživjela tijekom tih kratkih trenuta ostavili su neizbrisiv pečat na moj um i duh. Veličanstvena svjetlost bila je prožeta toplinom, ljubavlju i srećom. Osjećala sam se potpuno voljenom i shvaćenom.

Kad se Patty licem okrenula prema toj svjetlosti, dragulj na njezinu čelu počeo je još jače blistati, a ona je bez oklijevanja podignula ruke, okrenula se tijelom prema svjetlosti i tada je ponesena prema onome što mogu nazvati samo Prisutnošću Božje Ljubavi.

Kad sam izašla iz te meditacije nalik transu, zapisala sam vrijeme, nazvala na posao i rekla da uopće neću doći te utonula u najdublji, najutješniji san koji sam ikada

doživjela. Probudila sam se nakon nekoliko sati i intelektualno pokušala razabrati što se dogodilo. Ubrzo sam shvatila da je Patty umrla i da sam svjedočila njezinu prelasku u Božju prisutnost. Sve sam zapisala i skicirala iako sam znala da to iskustvo nikada neću zaboraviti!

Kada sam tri dana nakon toga započela s meditacijom, ponovno sam velikom brzinom bila prenesena na mjesto koje do tada još nisam vidjela. Činilo mi se da je to zamračena soba - okrugla s kupolom. Kroz prigušenu svjetlost oko sebe sam vidjela oblike nalik zdencima želja. Oko svakog zdenca stajalo je nekoliko ljudi i gledalo u njegovu dubinu. Upitala sam za ime toga mjesta i rečeno mi je da je to 'Dvorana zdenaca' u kojoj svatko oživljava događaje svoje prošlosti, ali može i vidjeti što se trenutno događa s njihovima voljenima.

Kod jednoga od tih zdenaca pronašla sam Patty. Bila je s dvoje ljudi koje nisam poznavala, i oni su također gledali u zdenac. Upitala sam Patty: 'Tko su ti ljudi s tobom?', a ona je rekla da su to njezini baka i djed. Pogledavši zajedno s njima u zdenac, ponovno sam opazila oblake koji su se brzo kretali, a kada su se razmaknuli, vidjela sam Sandy svoju najbolju prijateljicu i Pattynu sestru, i ostatak njezine obitelji u suzama. Patty je rekla da je njihova tuga preduboka da bi mogla prodrijeti do njih, pa me je zamolila da im predam poruku. Rekla je jednostavno: 'Reci im da sam dobro'.

'Patty upravo si vidjela Boga i sve što mi možeš reći jest da si dobro?', upitala sam.

Nasmiješila se i ponovila svoju molbu: 'Samo im reci da sam dobro'. Obećala sam da ću to učiniti, a zatim sam se u trenutku ponovno našla u svojoj dnevnoj sobi gdje sam i započela meditaciju.

Kad sam napokon nazvala Sandy rekla sam joj sve što sam znala o tome kada je i kako Patty umrla. Tada sam joj ispričala sve o svojim iskustvima osim o poruci. To sam ostavila za kraj.

Tijekom svojih posljednjih tjedana Patty je bila paralizirana od struka naniže. Posljednjeg dana rekla je da su joj stopala sve hladnija i da se hladnoća penje uz njezine noge. U komu je pala upravo u onom trenutku kad sam i ja, tisuću kilometara daleko, osjetila isto.

Kada sam Sandy prenijela Pattynu poruku, telefon joj je ispao iz ruke! Ne samo da sam točno opisala njihove baku i djeda, nego je Patty kada god bi je tijekom posljednjih šest mjeseci upitali kako je, jednostavno odgovarala: 'Dobro sam'. Njezin je odgovor s vremenom postao obiteljska šala s kojom je Patty započela. Jednom im je zgodom rekla: 'Dakle, nemam kose, ne mogu ustati iz naslonjača, odlazim u kupaonicu na 15 minuta da bih otkrila kako je to trajalo tri sata i povrh svega toga zaboravljam gdje sam. I kažem vam, dobro sam, Stvarno, dobro sam'.

Moje je iskustvo bilo velika utjeha Pattynoj obitelji. Mene je utješila spoznaja da se po svršetku života vraćamo kući Bogu, da je Njegova ljubav nepojmljiva i da ćemo, poput Patty svi 'biti dobro'.

Hvala ti, Patty što si nam svima pružila tu spoznaju.«

Vivian je bila sama u sobi sa svojom preminulom kćeri. Ona se prisjeća: »Znala sam da je mrtva, ali sam svejedno, želeći da se vrati, molila za čudo. Čak sam joj i obećala da ću poći s njom u mrtvačnicu jer nisam željela da je odnesu tamo ako ima ikakvih izgleda da se vrati. Toliko sam snažno željela da živi i podiže svoju djecu.

U kutu njezine sobe opazila sam oblak ili veo i nisam bila sigurna što je to. Spustila sam pogled. Tada sam začula riječi: 'Pogledaj gore'. Kad sam pogledala, učinilo mi se da se strop otvorio poput dvostrukih vrata starih kuća i tada sam opazila tri anđela. Nisam mogla vjerovati, ali tamo su bila tri anđela. Dva anđela sa strane bila su velika poput ljudi. Onaj u sredini bio je vrlo velik. Stajali su jedan pokraj drugoga i držali nešto. Bila sam toliko zaprepaštena da se nisam mogla pomaknuti i

pokušavala sam razabrati što drže. U trenutku sam zaboravila smrt svoje kćeri. Anđeli nisu držali njezinu glavu niti stopala, no razmak je bio najmanje 150 centimetara, a moja je kćer bila visoka 152 centimetra. Lijepo sam zamolila Boga da mi dopusti spustiti pogled i gledati na krevet jer nisam željela ništa propustiti. Kad sam pogledala na krevet, vidjela sam da je ona i dalje tamo te napokon shvatila da anđeli drže njezin duh. Odlazili su, a ja sam shvatila da moja kći odlazi na nebo.

Moj najveći strah u životu bio je strah da ću izgubiti dijete. Vjerovala sam da ne bih mogla nastaviti živjeti kad bi jedno od moje djece umrlo. Rekla sam Bogu da, ako moje dijete mora umrijeti, ja želim poći dan prije ili na dan njihove smrti. Nisam vjerovala da bih mogla živjeti čak ni minutu nakon njezine smrti. No, na kraju sam shvatila da je moja kći na sigurnom s anđelima te da ne moram odlaziti s njom u mrtvačnicu.«

***PORUKA ANĐELA:** Svrha ove knjige nije uvjeriti vas kako je lijepo umrijeti. To ćete spoznati tek kada sami doživite svoj povratak. Svrha ove knjige jest pružiti vam saznanja kako biste život iskoristili najbolje što možete. Nema razloga plašiti se smrti. Prema tome, nema razloga ni plašiti se života. Život i smrt su jedno.*

Naša završna poruka

Vi smatrate da vaš život, poput knjige, ima svoj svršetak. No, cijelo vaše životno iskustvo zapravo je predgovor.

... anđeli

Bilo je to nadahnjujuće vrijeme. Vaše su nas priče mnogočemu poučile i pružile nam bolji uvid u ono u što uistinu vjerujemo, naše vrijednosti i ono što smatramo važnim. Stekle smo bolji uvid u suštinu života.

Naš pogled na život i smrt potpuno se promijenio otkako smo započele pisati ovu knjigu. Bilo ju je divno pisati! Kad god bismo radile na njoj, oko nas se okupljalo mnogo »duhovnih pomoćnika« koji su nas poticali. Budući da smo svjesne duhovnih bića i sposobne primiti poruke s drugog svijeta, znale smo koliko nestrpljivo očekuju da dovršimo ovu knjigu. Sve su te duše šaptale u naše uši: »Reci mojima da sam dobro. Reci im da je sa mnom sve u redu.« Bilo im je drago što ćete i vi naučiti komunicirati s njima.

Ova je knjiga, dakle, dar vama od svih vaših pokojnih voljenih osoba, vaših anđela, vaših duhovnih vodiča, vaših kućnih ljubimaca - svakoga koga ste oplakivali i od koga ste se oprostili. Oni žele da znate kako nisu mrtvi. Da, njihov je život na ovoj razini dovršen, ali se njihovo postojanje nastavlja na boljem, sretnijem mjestu na kojemu je Bog ljubav i na kojemu vladaju mir i razumijevanje nepojmljivi našem umu.

Veoma nam se sviđa sljedeći posmrtni govor koji je Marjorie napisala samoj sebi dok je bila bolesna i koji je njezina kćer Sally pročitala na njezinu pogrebu. Sally je čitala: »Kad napokon prihvatiš da boluješ od raka, duhom i emocijama postaješ mnogo prijemljiviji. Uviđaš da si ovdje milošću Božjom i počinješ drugačije razmišljati. Materijalno ti prestaje biti važno. Najvažnije ti postaju duhovne misli, knjige i rasprave. Ljubav na svim razinama postaje najvažnija.

Čvrsto vjerujem da su mi molitve ljubavi i briga tolikih ljudi te stručnost liječnika omogućili ostati tako dugo. To je svakako bila Božja milost. Primila sam najmanje tri stotine poruka sa željama za ozdravljenje, a cvijeće je neprestano pristizalo i ispunjavalo sobu.

Kad sam se oporavila od operacije, bila sam sposobna nazvati mnoge od tih ljudi ili im pisati. Neke od njih nisam vidjela godinama. To je zatvorilo krug mogega života i mojih prijateljstava.

Vjerujem u moć molitve.

Vjerujem u Boga i vjerujem da Bog ima plan za svakoga od nas.

Vjerujem da posjedujemo dušu koja nastavlja živjeti nakon što umremo.

Ne vjerujem u smrt.

Vjerujem da prelazimo na drugu razinu.

Vjerujem da je Bog u nama i da nam se obraća kroz druge ljude, a katkad i kroz predodžbe.

Vjerujem da nikada nismo sami.

Vjerujem, uistinu vjerujem u anđele. Dok sam bila vrlo bolesna, zamolila sam svoje anđele da budu sa mnom i upitala sam ih imaju li imena. Pred mojim zatvorenim očima u trenutku su se pojavile dvije male prilike s krilima, veličine pčele, i rekle: 'Mi smo A i B i bit ćemo s tobom'. Ja vjerujem u to.

Nikada ne dopustite da veličina odredi sposobnost.

Vjerujem u pozitivan pogled na svijet, u neosuđiva-nje i u uviđavnost prema bližnjemu.

Vjerujem u služenje drugima.

Vjerujem u mir. Unutarnji je mir najvažniji.

Ljubav pobjeđuje strah. Ljubav je jača i od smrti i zbog toga se ne plašim. Moje životno putovanje bilo je uzvraćanje ljubavi, a potkraj i žetva. Brižna obitelj i dragi prijatelji održavali su me zaokupljenom, nadahnjivali me, postavljali izazove pred mene, a katkad me i izazivali.

I povrh svega, neka vam nikada ne bude neugodno reći nekome da ga volite ako to uistinu osjećate.«

Ovu knjigu želimo zaključiti radošću spoznaje da postoji samo život. Otkrile smo da su se naša stara vjeronanja, strahovi i stavovi promijenili, ispravili i razvili dok smo pisale ovu knjigu. Spoznale smo da ljubav nikada ne nestaje, čak i nakon nestanka fizičkog tijela. Vjerujemo da je proces umiranja uspon na sljedeću razinu i da se naša duša neprestano uzdiže. S nama je naša anđeoska skupina, naši prijatelji i rođaci koji su otišli prije nas i koji su s nama da bi nas vodili, pomagali nam na našem putovanju i pohvalili naša nastojanja jer znaju da smo učinile dobro. Kako god završili naši životi, svršetak je rođenje. Rođenje i povratak kući.

=====